111E JAARGANG — NO.: 299 ZATERDAG 24 DECEMBER 1994

AMIGOE

VANDAAG

KERSTMIS ...volle hotels...

Prèkè

Kerstmis: alleen de naalden prikken vandaag

De wens van volk moet ten koste van alles gerespecteerd:

Scalfaro heeft politieke toekomst Italië in handen

ROME — De Italiaanse president Oscar Luigi Scalfaro (76) vervult de komende dagen een sleutelrol wat betreft de politieke toekomst van zijn land. Scalfaro begon vrijdag al besprekingen over een uitweg uit de politieke crisis die is ontstaan door het aftreden van de regering-Berlusconi. Het staatshoofd, dat donderdagmiddag het ontslag van de premier aanvaardde, heeft haast. De crisis moet snel tot het verleden behoren.

Scalfaro beslist wat er nu gaat gebeuren. Hij kan de kamer ontbinden en vervroegde verkiezingen uitschrijven, zoals Berlusconi en Fini willen, maar de president voelt daar niet veel voor.

"De volkswil komt tot uitdrukking in het parlement. We leven niet in een directe, maar in een vertegenwoordigde democratie. Het parlement is de plaats waar deze kwestie moet worden uitgevochten", zei de president woensdag.

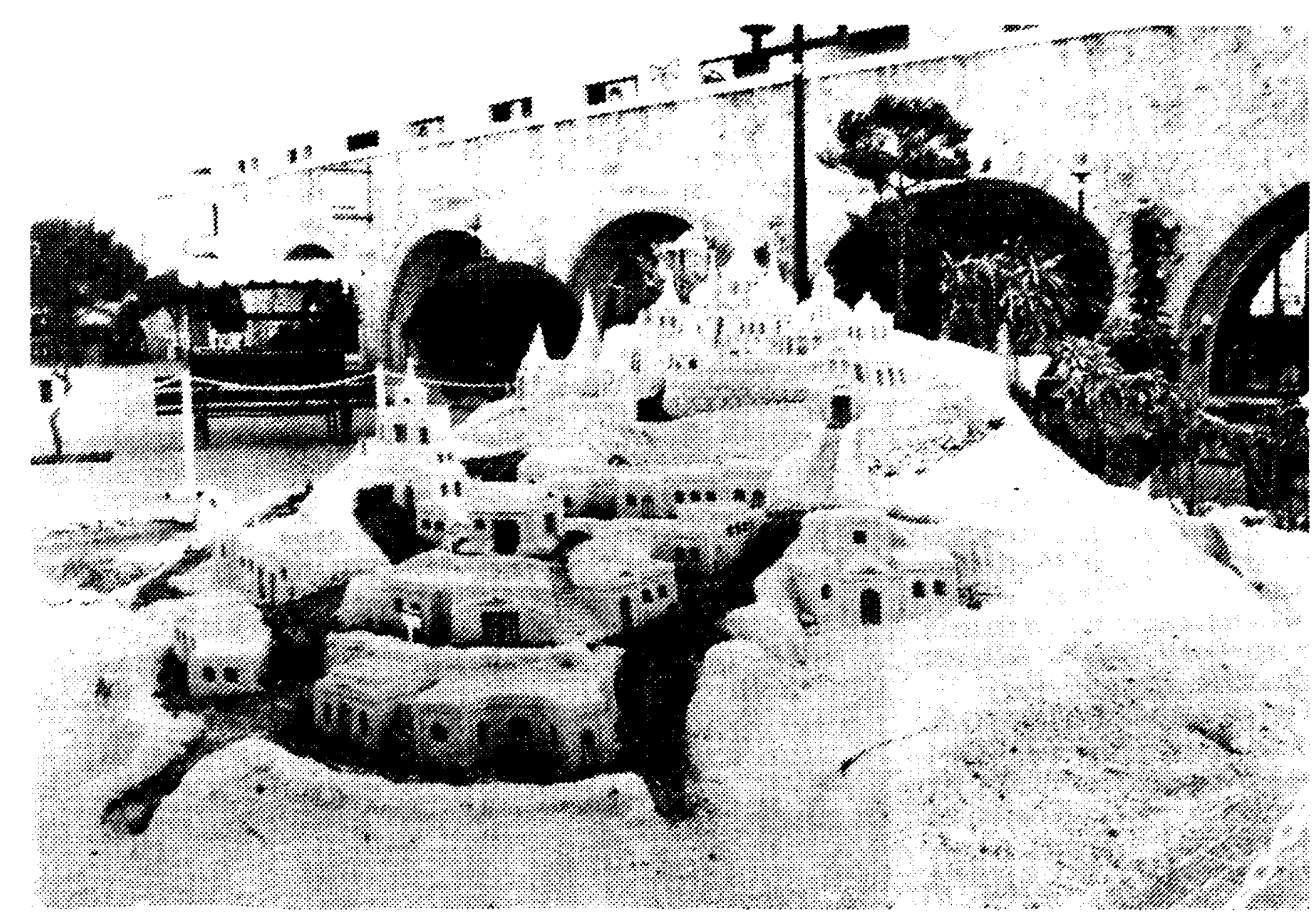
Zijn opmerkingen zullen ongetwijfeld de woede hebben opgewekt van de aanhangers van Berlusconi.

Scalfaro wil eerst nagaan of een nieuwe regering mogelijk is, bij voorbeeld van de Lega Nord, de Volkspartij (ex-christendemocraten) en de ex-communistische Democratische partij van links (PDS). Hij zou in dat geval een informateur kunnen benoemen.

De president overlegde vrijdag eerst met zijn twee nog levende voorgangers Giovanni Leone en Francesco Cossiga. Dinsdag na Kerstmis ontvangt hij de voorzitters van beide parlementskamers, respectievelijk Irene Pivetti en Carlo Scognamiglio, en de leiders van de politieke partijen.

Scalfaro maakte carrière in de christendemocratische partij Democrazia Cristiana, die de naoorlogse politiek in Italië zou beheersen. In 1946 werd hij afgevaardigde in het parlement, na in de oorlog hulp voor gevangen anti-fascisten en verzetsstrijders te hebben georganiseerd. Onder premier Giulio Andreotti voerde hij als minister van Onderwijs het Latijn in als verplicht schoolvak. Tot 1992 werd hij onophoudelijk herkozen in de volksvertegenwoordiging.

Bethlehem beschermd door Boogjes

■ *WILLEMSTAD — Bij de 'boogjes' in Punda is dit zandkasteel opgetrokken. Niet spelende kinderen, maar kunstenaarshanden kwamen er aan te pas om deze replica van de stad Bethlehem te vervaardigen. Regenbuien krijgen de stad niet tegen de vlakte, aangezien het zand van een beschermlaag is voorzien.*

Directie en personeel van de Amigoe bedanken eenieder voor de kerstattenties die zij ontvangen hebben.

Amigoe wenst haar abonnee's, adverteerders en de gehele bevolking van de Nederlandse Antillen en Aruba gezegende kerstdagen.

New York: Queen Elizabeth II aan ketting

NEW YORK — De Amerikaanse kustwacht heeft het luxe cruiseschip *Queen Elizabeth II* vrijdag aan de ketting gelegd in de haven van New York.

De boot wilde vertrekken richting Caribisch gebied, maar de autoriteiten vonden dat het schip niet aan de veiligheidsvoorschriften voldeed. De Kustwacht reageerde op klachten van talrijke passagiers die donderdagavond met de *Queen Elizabeth* aankwamen na een 'nachtmerrie-achtige' oversteek vanuit Europa.

De pleziervaart was ernstig verstoord doordat de renovatie van het 27-jarige schip nog niet was voltooid op het moment van vertrek uit Hamburg. Tijdens de tocht, via Southampton, ontbeerden veel passagiers hun nachtrust omdat allerlei werkzaamheden al vanaf vier uur 's morgens begonnen. De hele dag overstemden elektrische zagen het zeegeruis.

De verbouwing van veel hutten bleek niet voltooid zodat toiletten overstroomden en de cabines in een binnenzee veranderden. Veel passagiers eisten van de reder fikse schadevergoedingen.

In Octopus-drugszaak met Surinaamse connectie:

Advocaat vrijgesproken van witwassen miljoenen-bedrag

AMSTERDAM — De rechtbank in Amsterdam heeft vrijdag de advocaat mr. O. Hammerstein vrijgesproken van betrokkenheid bij het witwassen van 17,5 miljoen gulden drugsgeld. Het gesjoemel met notariële verklaringen, waarvan de officier van justitie de advocaat verdacht, is niet bewezen, aldus het vonnis van de rechtbank.

Twee weken geleden eiste het Openbaar Ministerie (OM) twaalf maanden gevangenisstraf (zes voorwaardelijk), een boete van vijftigduizend gulden en het verbod om drie jaar lang advocaat te zijn. Volgens het OM had Hammerstein een leidende rol bij het witwassen van drugsgeld dat de inmiddels bekende Octopus-bende verdiende met hasjhandel.

De advocaat liet in 1992 in een notariële verklaring in Guyana opnemen dat het geld van de rijst- en houthandel van zijn cliënt, een Surinaamse rijstbaron, afkomstig was. Daarmee pleegde hij, volgens OM, valsheid in geschrift.

Dat acht de rechtbank echter niet bewezen. Markant is wel dat de notariële verklaring volgens een vonnis van de rechter in een andere zaak, vals is. Met andere woorden: de 17,5 miljoen gulden waarop justitie nu beslag heeft gelegd, is niet afkomstig van de rijst- en houthandel. Bewezen is echter niet dat de advocaat anders wist of kon vermoeden.

Voor Hammerstein, die steeds betoogd heeft onschuldig te zijn en zwaar leed onder de druk van het proces, is de uitspraak een enorme opluchting, aldus zijn raadslieden mr. Spong en mr. Goudswaard. De advocaat, die aids heeft, maakte de vrijspraak niet zelf mee. Hij rust in Thailand uit van alle drukte.

MOSKOU — Vjatselav Kostikov, voormalig woordvoerder van de Russische president Jeltsin, is benoemd tot ambassadeur van Rusland in het Vaticaan.

Hij neemt de plaats in van Youri Carlov, die de functie sinds 1990 uitoefende. Dit meldde het persbureau Interfax vrijdag. Kostikov trad in november af als persvoorlichter van Jeltsin. Naar eigen zeggen deed hij dat op verzoek van de president, als onderdeel van grote personeelswijzigingen in het Kremlin.

Of vijandelijkheden bij Bihac luwen grote vraag

Serviërs en moslims: bestand van een week

SARAJEVO — Na de Bosnische Serviërs hebben vrijdag ook de moslims ingestemd met een staakt-het-vuren, dat zaterdagmiddag om twaalf uur moet ingaan. Dat heeft VN-afgezant Akashi vrijdag meegedeeld. Het akkoord kwam eerder deze week tot stand na bemiddeling van de Amerikaanse oud-president Jimmy Carter.

De Bosnische regering ondertekende 's middags het akkoord, nadat Akashi het haar had voorgelegd. Eerder op de dag gingen de Serviërs na overleg met de afgezant akkoord. Het akkoord gaat 24 uur later in dan oorspronkelijk met Carter was afgesproken.

De speciale VN-afgezant Akashi maakte rond het middaguur, het moment waarop het bestand moest ingaan, bekend dat hij alsnog overeenstemming heeft bereikt met de Bosnische Serviërs over het akkoord. "Onze grote inspanningen hebben tot een gelukkige uitkomst geleid", zei hij.

Het staakt-het-vuren is zeven dagen van kracht langs alle frontlinies. De Verenigde Naties zullen de tijdspauze benutten voor onderhandelingen over een bestand van vier maanden dat 1 januari moet ingaan. Zo'n langdurig bestand heet in het Bosnische jargon 'een staken van de vijandelijkheden'.

BASIS

De Serviërs hielden een akkoord aanvankelijk nog tegen, omdat zij een verwijzing naar het vredesplan van de internationale contactgroep anders wilden verwoorden. Zij zien dit plan slechts als een uitgangspunt voor verdere discussies, terwijl de moslims en overige partijen het als basis van elk overleg beschouwen. Bovendien willen de Serviërs meer duidelijkheid over de toekomstige uitwisseling van gevangenen.

De Servische leiders zeggen dat zij hun troepen opdracht hebben gegeven vrijdag al de strijd te staken. Alleen in de noordwestelijke enclave Bihac wordt nog zwaar gevochten. Het is nog maar de vraag of de strijd hier zal luwen, omdat de moslims er ook door Kroatische Serviërs en afvallige moslims worden aangevallen, voor wie het bestand niet geldt.

■ *LAPLAND - De Kerstman heeft het moeilijk met het in toom houden van zijn rendieren. En op dat ogenblik had hij nog talrijke verplichtingen na moeten komen, ook buiten Lapland.* *(AFP-satellietfoto)*

Bombardement Hezbollah

BEIROET — Israëlische gevechtsvliegtuigen hebben vrijdag doelen van de Shi'itische beweging Hezbollah in zuid-Libanon bestookt, nadat een Israëlische militair om het leven was gekomen bij gevechten met aanhangers van de pro-Iraanse organisatie.

Het was de eerste luchtaanval van de Israëliërs op doelen in zuid-Libanon sinds 13 november. Twee soldaten raakten bij de Hezbollah-aanval op twee Israëlische posten aan de rand van de door Israël bezette veiligheidszone in zuid-Libanon gewond.

Volgens de Israëlische radio vuurden de Hezbollah-strijders onder meer vijftig Katsjoesja-raketten af. Israëlische militairen en leden van het pro-Israëlische Zuid-libanese leger beantwoordden het vuur.

Rusland ontkent: Niet veel doden onder Tsjetsjenen

Omsingeling Grozny door Moskou voltooid

MOSKOU — Rusissche troepen hebben vrijdag de omsingeling van de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny voltooid. Dit heeft de persdienst van de Russische regering meegedeeld. De Russische verliezen blijven echter verder oplopen.

Volgens Itar-Tass, dat de regering aanhaalde, 'zijn gemotoriseerde divisies uit Siberie en de Oeral alsmede infanterie-eenheden van de marine aangekomen rond Grozny om de reeds aanwezige troepen te versterken'. De Russische premier Tsjernomyrdin herhaalde vrijdag dat de Russische bombardementen in Tsjetsjenië alleen zijn gericht op militaire doelen.

Volgens de premier, die op bezoek is in New Delhi, is het onmogelijk dat er talloze slachtoffers onder de burgerbevoking zijn gevallen, zoals de Tsjetsjenen zeggen.

"De aanvallen zijn alleen gericht op militaire installaties in gebieden van waaruit wordt geschoten op Russische troepen", zei hij tijdens een persconferentie. Hij noemde de berichten over slachtoffers onder burgers 'niet betrouwbaar'.

Bij de militaire acties van Rusland tegen Tsjetsjenië zijn tot nu toe 44 Russische militairen omgekomen. Dat heeft het persbureau Interfax gemeld op basis van officiële statistieken. Sinds het begin van de operatie op 11 december zijn 116 Russische soldaten en officieren gewond geraakt.

De Russische balans laat niet het aantal doden aan Tsjetsjeense kant zien.

Kleren met coca-reukje

PARIJS — Gealarmeerd door een vreemde lucht heeft de Franse douane op het vliegveld Charles de Gaulle bij Parijs zes zakken kleren gevonden, die geïmpregneerd bleken met cocaïne.

De douane verwacht dat een wasbeurt circa dertig kilo roesmiddel zal opleveren, ongeveer een kwart van het gewicht van de paketten. In verband met de vondst zijn twee Libanezen aangehouden. Zij waren vanuit de Colombiaanse hoofdstad Bogotá op weg naar Beiroet.

Jeanne Henriquez: Crisisopvang centrum een must

SEDA biedt in 1994 hulp aan driehonderd mishandelde vrouwen

WILLEMSTAD — Mishandeling van vrouwen op Curaçao neemt toe. De medewerkers van het vrouwencentrum SEDA (Sentro pa Desaroyo di Hende Muhe) hebben dagelijks de handen vol. Ook dit jaar ligt het aantal gevallen waarvoor assistentie van het centrum werd gevraagd, ruim boven de 300. Een crisiscentrum waar mishandelde vrouwen worden opgevangen is noodzakelijk, zegt coördinatrice Jeanne Henriquez. Het centrum moet per kwartaal opvang kunnen bieden aan ruim 27 vrouwen en 51 kinderen. Misschien zijn deze getallen zelfs aan de lage kant, aldus Henriquez.

=Sonia Tjin-Kon-Fat=

Waarom is de mishandeling onder vrouwen toegenomen? Er is niet slechts één reden te noemen. De werkloosheid onder vrouwen speelt een grote rol en ook de mentaliteit onder de bevolking. Op den duur komen de vrouwen in een spiraal terecht waar moeilijk uit te komen is. Daarom moet gewerkt worden aan hun weerbaarheid. Daarbij zijn scholing en vorming onmisbaar.

De SEDA wenst dat het eilandgebied Curaçao op korte termijn duidelijkheid geeft over het instellen van een crisiscentrum. Er moeten financiële garanties komen voor extra professionele krachten, al beschikt Seda over enkele deskundigen. Van de kant van het vrouwencentrum is al een verzoek daartoe gericht aan het Bestuurscollege. Volgens de coördinatrice is wat meer financiële ruimte voor SEDA geen overbodige luxe.

Henriquez heeft overigens kennis genomen van de uitspraken van minister Strauss - tijdens de begrotingsbehandeling - over het oprichten van een departement voor Vrouwenzaken en Humanitaire Aangelegenheden. Ze heeft echter geen enkele documentatie hierover.

Reden waarom ze schriftelijk om meer informatie hebben verzocht. Henriquez: Ik heb op dit moment te weinig inlichtingen hierover. Maar ik zou zeggen dat de zogeheten NGO's (Non Governemental Organizations) veel werk op het gebied van vrouwen verzetten en meegenomen moeten worden in het beleid voor vrouwen."

Tijdens de begrotingsbehandeling werd met geen woord gerept over gelden voor het vrouwenwerk en daarin moet duidelijkheid komen, aldus Henriquez.

Voor wat betreft het geven van voorlichting was 1994 een druk jaar voor SEDA. Er werden diverse cursussen en trainingen, ook met medewerking van Feffik opgezet en ander visueel materiaal. De cliënten konden over T-shirts beschikken met de tekst, *democrasia den kushina, kas i kama.*

Voor het komend jaar staat weer veel werk op stapel. Zo zal de SEDA enkele wetsvoorstellen aan de Staten aanbieden. Een deskundige in de familiewetgeving, prof. De Boer heeft de juridische kanten van deze wetgeving bekeken. Aan de hand van zijn advies zal deze vrouwenorganisatie een officiële klacht bij het Europese Hof te Straatsburg indienen.

De Nederlandse Antillen zullen worden aangeklacht wegens het feit dat er juridisch onderscheid wordt gemaakt tussen wettige en onwettige kinderen.

Het vrouwencentrum is al geruime tijd bezig met het treffen van voorbereidingen voor de Wereldconferentie voor Vrouwen in China, Bejing. Deze grote conferenties die om de tien jaar worden gehouden, vindt volgend jaar in augustus plaats.

Er werden reeds plannen van aanpak uitgewerkt en geëvalueerd tijdens diverse vrouwencongressen in enkele Caribische landen, waarvan de belangrijkste in Mar de Plata, Argentinië. Op deze congressen werden ook strategieën uitgestippeld voor de aanpak van armoede onder vrouwen.

Men zal anders te werk moeten gaan dan op de Nairobi-conferentie in 1985, waar de problematiek van de armoede onder vrouwen en jonge meisjes op een schrijnende manier naar voren kwam. "We gaan op deze Wereldconferentie te Bejing een andere methode gebruiken om dit probleem onder de aandacht van de wereld te brengen, omdat gebleken is dat de opsomming van destijds geen effect heeft gesorteerd."

Zowel fysieke als seksuele mishandeling vinden merendeels thuis plaats (76%, 268 gevallen). 24% van de mishandelingen gebeurde buitenshuis.

Volgens Jeanne Henriquez moet het criscentrum waar de vrouwen opgevangen worden hen genoeg veiligheid bieden. De bewaking moet goed zijn. Sommige vrouwen worden ernstig mishandeld en verkeren in een acute situatie waardoor het zelfs nodig is om een veilig onderkomen, voor ze in het buitenland te zoeken.

Omdat de situatie dit jaar verergerde en het vrouwencetrum de indicatie had dat mishandeling hand over hand toenam, gaf ze opdracht tot het doen uitvoeren van een onderzoek naar de behoefte van een crisis-opvangcentrum.

Per jaar brengen 23 welzijnsinstellingen rapport uit. De resultaten waren treurig. Van het totale aantal bleek 60% nieuwe gevallen en 40% chronische. Bij de polikliniek en de EHBO-post meldden zich in de afgelopen maanden 161 vrouwen ouder dan zestien jaar, 13 meisjes tot 15 jaar. Hiervan werd het merendeel (93%) thuis mishandeld. Ook de zedenmisdrijven namen toe, tot september 1994 waren dat er 68.

De onderzoekers hebben een profiel gemaakt van personen die aangemerkt kunnen worden als potentiële cliënten. Percentagegewijs het volgende beeld: 30% ouder dan 46 jaar, 17% tussen de 65 en 95 jaar. Van de leeftijdsgroep van 16 tot 45 komen er 84 in aanmerking voor opvang. Van bovengenoemde groepen is 95% formeel Antilliaan en zijn er 5 Europese Nederlanders.

Van de slachtoffers van mishandeling heeft gemiddeld 26% een full-time baan of halve dagen werk. 12% werkt als losse kracht, 20.3% onderstandtrekkers en 22% pensioengerechtigden. Van de vrouwelijke slachtoffers heeft 47% een inkomen van beneden de f 1050,- per maand.

De balans van de hulpverlenende instanties geeft het volgende beeld: Sociale Zaken 35%, huisarts 34%, DSM 29%, pastorale hulp 28%, KPNA/KZP 13%, SEDA 13%, voogdijraad 12%, advocatenkantoren 11%, gezinsbegeleiding 7% en internaatswezen 7%.

PIKA

Onparlementair

DE DP HEEFT met volle kracht het verkiezingsvuur geopend op de PAR, zo blijkt uit het DP-radiopraatje dat gisteren naar de media werd verstuurd. Naast een waslijst beloftes (van al jarenlang aangekondigde plannen die de onderstandtrekker eindelijk in een paradijselijke staat zullen brengen, mits op de DP wordt gestemd), wordt onbelemmerd belasterd en onder de gordel van de PAR geslagen.

Het is precies het soort politiek voeren dat vanaf de vorming van het Statuut zo in zwang was. Een citaat uit *Het Curaçaose politieke bestel: de parlementaire democratie in een dekolonieserende samenleving* van Peter Verton, zoals geciteerd in het hoofdstuk 'Kabinet Jonckheer II (1958-1962)' van Alex Reinders *Politieke geschiedenis van de Nederlandse Antillen en Aruba*:

"De kiezers vroegen gunsten: een volkswoning, een studiebeurs, een krediet voor de bouw van een huis en nog veel meer dingen die het mogelijk zouden maken een stapje omhoog te gaan op de sociale ladder. Onderling waren politieke elites genadeloos. Kandidaten van de tegenpartij werden -in pogingen het aan kiezers moeilijk te maken zich met zo'n leider te indentificeren- belachelijk gemaakt, beschuldigd en belasterd."

Het is juist dit soort politiek-bedrijven waartegen de Curaçaose bevolking zich het afgelopen jaar zo krachtig heeft uitgesproken tijdens de Statenverkiezing. Ofwel: parlementaire democratie in een *gedekoloniseerde* samenleving. Maar dat verschil is de DP nog niet opgevallen.

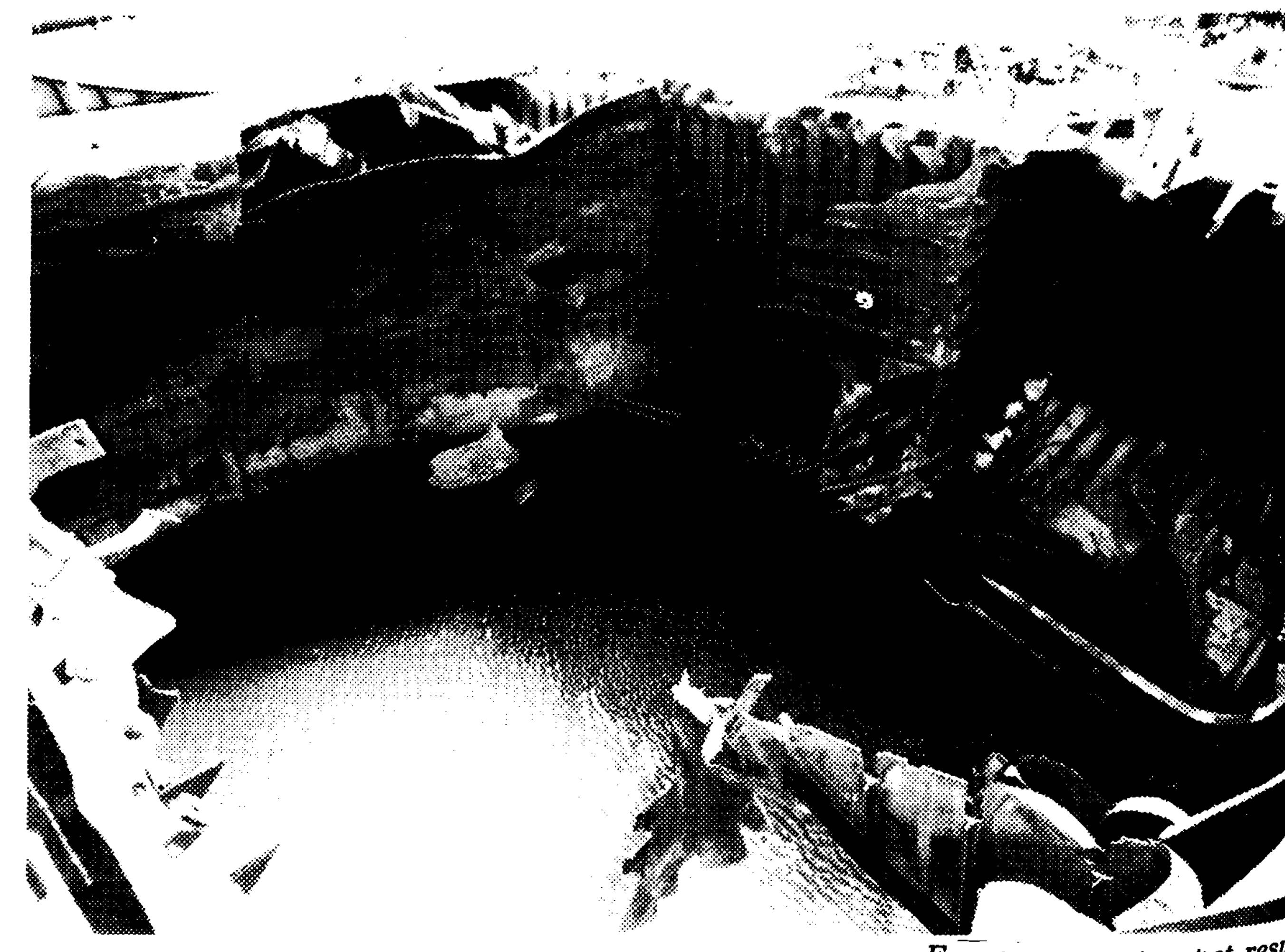
Voor het allerlaatst

ER GAAT GELUKKIG iets gedaan worden aan de vervuiling van het eiland. Afgelopen week, op 19 december, kondigde gedeputeerde Mendes de Gouveia op een persconferentie van de CTDB aan, dat het BC (citaat): "Binnenkort de vervuiling van het eiland heel hard gaat aanpakken." De tijd voor acties is nú aangebroken, meent de bestuurder. "Vervuilers kunnen hoge boetes verwachten. Wel 1000 gulden per keer. Waarom vervuilen Antillianen de straat niet in Miami en hier wel?"

Krasse taal. Op 5 mei van dit jaar hield de CTDB, samen met Mendes, ook een persconferentie. Citaat: "We gaan een lik-op-stuk-beleid voeren tegen de vervuilers van Curaçao. Zo kan het niet langer, het is dweilen met de kraan open. Waarom gooien Antillianen in Miami niets op straat en hier wel? Binnen afzienbare tijd komen er maatregelen, hoge boetes! De juridische afdeling heeft al opdracht gekregen dit uit te werken. Dit is de ALLERLAATSTE keer dat ik over de vervuiling op Curaçao spreek."

Doet ons denken aan een andere uitspraak, gedaan op 5 mei: Het (met sponsoring van onder andere de CTDB) wekelijks met een truck laten ophalen van zwerfvuil bij de hotels. "Tot het eind van dit jaar", kondigde Mendes aan. Het is nu eind van het jaar, dus ook dat project is inmiddels waarschijnlijk afgelopen.

Het wachten is nu op de eerste persconferentie van de CTDB in 1995, alwaar Mendes voor de aller-, aller-, állerlaatste keer zal aankondigen dat er zéér binnenkort heel, héél erg hoge boetes voor vervuiling zullen worden uitgedeeld. Wel 10 of 100 duizend gulden per keer. Minstens.

Een gapena gat is het resultaat van een explosie aan boord van de Pluto. Het schip, dat voor reparatie bij de CDM ligt, scheurde open als een blikje.

Tanker Pluto in dok na explosie

CDM hoopt op mega-order

WILLEMSTAD — De Curaçaose Dok Maatschappij hoopt een mega-reparatieorder binnen te slepen, die de werf voor een aantal maanden van werk zal voorzien. De zwaargehavende tanker Pluto ligt al in het dok, maar het wachten is op de definitieve order.

Dat verklaarde CDM-woordvoerder Charles Grootens vrijdag. Er zijn inmiddels drie mogelijke reparatiescenario's voorgesteld aan de eigenaar. Een eerste voorstel gaat uit van een voorlopige opknapbeurt, waarna de Pluto naar de definitieve werf kan varen.

Het onder Liberiaanse vlag varende schip liep 7 december zware averij op na een explosie aan boord, waarbij twee bootsmannen het leven lieten. De boot was toen onderweg van New York naar Puerto Rico. "Door snel te reageren kregen wij het schip in ons dok en hopen we de order binnen te halen", aldus Grootens.

De woordvoerder noemt het uitzonderlijk dat de eigenaar van de werf een reparatiescenario liet opmaken. "Dat doet men meestal zelf."

In een tweede scenario wordt een nieuw middenstuk ingebouwd. Een derde mogelijkheid voorziet de Pluto van een nieuwe boeg. Dat is volgens Grootens niet zo aantrekkelijk omdat daardoor het dok lange tijd bezet zal zijn. Een nieuw middenstuk inbouwen is favoriet omdat dan én een aantal maanden werk is gegarandeerd én het dok na een tijdje weer vrijkomt voor andere reparaties. Grootens: "Het is na een wat stille tijd in november en begin december opeens erg druk geworden."

Met de reparatie zal mogelijk 500 ton staal benodigd zijn. Naar verluidt zou met de opdracht 1,5 tot 6 miljoen dollar gemoeid zijn.

Congres jeugd PAR

WILLEMSTAD — De HOP, de jeugdbeweging van de PAR, organiseert op 10 en 11 februari een jeugdcongres. Op dat jeugdcongres zijn alle jongeren welkom (al dan niet georganiseerd in andere politieke partijen), om met experts en met elkaar te praten over de sociaal-economische omstandigheden van de jeugd.

In de voorbereiding tot het jeugdcongres wordt momenteel onder jongeren een enquête gehouden over hun sociale en educatieve omstandigheden. "Er zullen niet alleen maar experts zeggen wat zij denken dat er moet gebeuren," aldus Donald Palm, secretaris van de HOP. "Juist wat de jeugd zelf denkt dat er moet gebeuren is belangrijk."

Niet alleen jongeren met belangstelling voor 'de' politiek zijn welkom, maar juist ook de jeugd die denkt niets met politiek te maken te hebben. Het motto van het congres luidt dan ook: 'Als de jeugd zich niet met de politiek bemoeit, bemoeit de politiek zich wel met de jeugd'. Er zelf bij blijven en mederichting geven aan de toekomst van jongeren, is dan ook het doel van het congres.

De jongerenbeweging van de PAR organiseert op 6 januari een oecumenische dienst en op 28 januari een jump-up. Details zullen later bekend gemaakt worden.

Vice-voorzitter van de HOP, Magdalia Jacoba, vindt dat de HOP-leden door de PAR serieus genomen worden. "We zijn geen aanhangsel van de partij, onze mening wordt ook gevraagd."

SER concludeert:

Protocol over nul-afdracht ERNA uit 1992 is onwettig

WILLEMSTAD — In januari 1992 sloten de toenmalige minister van Financiën van de Antillen en de gedeputeerde van Financiën van Curaçao een protocol. Daarin werd opgenomen dat tot 1997 alle indirecte belastingen aan het Land zouden toekomen en alle opbrengsten uit directe belastingen aan Curaçao zouden toevallen. De reden hiervoor was, dat Curaçao vreesde anders in 1994 de salarissen van de ambtenaren niet te kunnen betalen. Dit protocol was echter in strijd met de wettelijke verdeelsleutel van de ERNA voor Curaçao.

Bovendien is dat protocol nooit geformaliseerd. Zo maakte de Sociaal Economische Raad in augustus van dit jaar bekend in haar nota *Financiële herstructurering van de Nederlandse Antillen.*

In de Eilanden Regeling Nederlandse Antillen (ERNA) wordt geregeld welke belastingen aan het Land en welke aan het Eiland toevallen en welke percentages van die belastingopbrengsten goede moeten komen aan het eilandgebied en welke aan het Land. Nog los van de verdeelseutel in het protocol dat in 1992 werd afgesloten, en los van het feit dat dat protocol niet eens is geformaliseerd, vindt de SER dat het afsluiten van dergelijke protocollen niet mogelijk moet zijn. "Het moet niet mogelijk zijn dat het Land en een eilandsoverheid een bepaling die deel uitmaakt van een constitutionele regeling als de ERNA frustreert met protocollen", aldus de SER in haar initiatiefadvies. "Dat het protocol slechts tot 1997 zal gelden, doet hier niets aan af."

Waren het in 1992 de PNP-overheden die de regels van de ERNA overtraden, in 1978 heeft zich een vergelijkbaar geval voorgedaan onder het kabinet Rozendal. De SER: "Toen werden de percentages van de afdrachten gewijzigd zonder dit in de ERNA op te nemen. De formalisering vond pas acht jaren later plaats."

De SER heeft zich ook gebogen over de vraag hoe in de toekomst naar haar mening de verdeelsleutel van de directe en indirecte inkomsten zou moeten zijn. De Raad stelt wat betreft de indirecte belastingen voor dat 20 procent aan het Land ten goed komt en 80 procent aan het Eilandgebied (een verhouding van 30 procent voor het Eilandgebied), en dat bij de directe belastingopbrengsten de verdeelsleutel 25 procent voor het Land en 75 procent voor het eilandgebied blijft.

SPA: geen behoefte aan geld Solidariteitsfonds

WILLEMSTAD — Het voorstel van het Land, vorige week, dat Sint Maarten in de toekomst gebruik zal kunnen maken van het Solidariteitsfonds, is niet goed gevallen bij SPA-leider en coalitiepartner Vance James. Daarop haastte premier Pourier zich te verklaren "dat het een technische optie is, het móet niet".

In 1983, op de Ronde tafel Conferentie over het uittreden van Aruba, zag Sint Maarten af van aanspraken op het Solidariteitsfonds. Sint Maarten zou een zelfstandig eilandgebied worden, in plaats van onderdeel van het Bovenwindse eilandgebied, en verwachtte zelfs in de toekomst te kunnen gaan bijdragen in het Fonds. Een beetje grootspraak, want financieel ging (en gaat) het Sint Maarten helemaal niet zo goed.

James wil desondanks geen aanspraak maken op het Fonds, op principiële gronden. Hij ziet niet in dat het Koninkrijk een deel van de lasten van Sint Maarten op zich moet nemen, als Sint Maarten een onderdeel uitmaakt van het land de Antillen. "De Antillen zouden eventuele Sintmaartense tekorten moeten dragen. Een tekort op de begroting van Noord-Holland wordt toch ook door de Nederlandse regering gedragen en niet door de drie landen van het Koninkrijk?"

De Sociaal-Economische Raad (SER) in haar advies *Financiële herstructurering van de Nederlandse Antillen* (aug. '94), geeft Sint Maarten in feite gelijk. Volgens de SER hangt er voor de kleinere eilanden een prijskaartje aan het aanbrengen van differentiatie op grond van de solidariteit binnen de Antillen. "Namelijk dat het Land of een andere instantie daadwerkelijk in de gelegenheid wordt gesteld om toezicht uit te oefenen op de totstandkoming en uitvoering van de begrotingen van de eilandgebieden en in staat zal zijn om daar waar nodig op te treden."

Gedeputeerde Abraham:

Reinigingsrecht loskoppelen van verzelfstandiging Selikor

WILLEMSTAD — Het reinigingsrecht oftewel de heffingsverordening op huisvuil zal door de Belastingdienst worden opgelegd en via de Eilandsontvanger geïnd worden. Het is niet nodig om daarvoor op verzelfstandiging van Selikor te wachten, verklaarde gedeputeerde Hendriks Abraham gisteren.

Het is echter nog (lang) niet zo ver. Diverse adviezen, waaronder die van de Milieudienst moeten nog eens door de Centrale Commissie van de Eilandsraad behandeld worden en daarna in openbaar behandeld.

De hoogte van de tarieven zijn afhankelijk van het gewicht van het aangeboden huisvuil. Bedrijfsvuil wordt al enige jaren tegen betaling opgehaald.

Voor wat betreft de eis van eilandsraadsleden dat Selikor goed moet functioneren voordat ze verzelfstandigd wordt, vindt Abraham dat dit niet lukt zonder de medewerking van de bevolking. Ook stelt hij dat de dienst op 2/3 draait vanwege gebrek aan voldoende ophaalwagens.

De prijs van een vuilnisophaalwagen ligt tussen de honderddertig en honderdzestig gulden, terwijl de schatting is dat de dienst jaarlijks minstens drie nieuwe auto's nodig heeft. Desalniettemin redt het personeel zich redelijk, aldus Abraham.

De gedeputeerde bracht eveneens naar voren dat de vervuiling van het eiland aan de mentaliteit van een groot deel van de bevolking ligt. Veel burgers tonen geen discipline en zetten het vuil buiten op dagen waarop de truck niet langskomt, of juist nadat de truck weg is. Het gevolg is dat de dag daarop al het vuil op straat verspreid ligt.

Drijvende kracht monumentenzorg

Karner geëerd met borstbeeld

WILLEMSTAD — In aanwezigheid van ruim dertig genodigden werd gistermiddag het borstbeeld van Franz Karner onthuld te Koral Agostini. Karner is de mede-oprichter van de Stichting Monumentenzorg geweest en heeft meer dan twintig jaar onafgebroken het voorzitterschap bekleed.

Franz Hans Maria Karner heeft aan de wieg gestaan van de Stichting Monumentenzorg, in een tijd dat vrijwel niemand de noodzaak van behoud van het cultureel erfgoed inzag. Hij heeft de huidige bloei van de Stichting echter nooit meegemaakt. In 1981 overleed hij op 78-jarige leeftijd.

Waarom een standbeeld voor deze man en waarom te Koral Agostini? Jackie Voges, voorzitter van de Stichting Monumentenzorg: "Hij is de mede-oprichter en drijvende kracht geweest achter de Stichting Monumentenzorg, die dit jaar veertig jaar bestaat en in meer florissante omstandigheden verkeert dan ooit. En waarom op deze locatie? Bovenal omdat de plek symbolische waarde heeft: het is grond van de stichting zelf en de heer Karner is nog persoonlijk betrokken geweest bij de beginfase van het project Koral Agostini. De afronding van het project heeft hij helaas niet mogen meemaken."

Karner is in 1904 geboren in Oostenrijk. Via zijn Deense contacten kwam hij uiteindelijk in 1928 terecht bij de Maduro's Bank op Curaçao. In 1929 trad hij in dienst bij Moreno Brandao. De oorlogsjaren bracht hij met zijn gezin door op Aruba, waar hij vijftien jaar zou blijven. Na de oorlog keerde Karner op verzoek van Alfred Senior terug naar Curaçao om partner te worden bij de bankiersfirma Edwards Henriquez & Co.. Vanaf 1949 was Karner tevens honorair consul van Oostenrijk en in 1955 werd hij honorair consul generaal.

Vanaf 1952 tot en met 1954 bekleedde hij het ambt van landsminister van Economische Zaken in het kabinet van Doctoor Da Costa Gomez, in zijn ogen een bijzonder en innemend mens. Door de val van het kabinet in december 1954 en de overname van het kabinet Jonckheer zijn veel van zijn plannen destijds niet uitgevoerd. Onder andere betrof het plannen om een dammenstelsel aan te leggen voor de opvang van regenwater en de aanschaf van een vuilverbrandingsinstallatie.

Voor zijn bijdrage aan de Antilliaanse gemeenschap heeft Karner een Zilveren Anjer gekregen en is hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

In 1954 raakte Karner betrokken bij de oprichting van de Stichting Monumentenzorg. Directe aanleiding voor de oprichting vormde de vervallen staat en dreigende sloop van Landhuis Brievengat, dat destijds eigendom was van de Shell. Met een donatie van honderd gulden door het Prins Bernhardfonds werd de stichting opgericht. De middelen ontbraken echter om het landhuis te kopen en te restaureren, totdat via Karner ene Bernard van Leer bij deze zaak betrokken werd.

Van Leer was als joodse fabrikant de oorlog in Europa ontvlucht en had op Curaçao asiel gekregen. Uit dankbaarheid hiervoor wilde hij iets voor het eiland terugdoen en zo werd al snel het idee geboren om Landhuis Brievengat te restaureren. Van Leer stelde de gehele restauratiesom van 150.000 gulden, destijds een enorm bedrag, ter beschikking en aldus is Landhuis Brievengat voor het nageslacht bewaard gebleven.

■ *WILLEMSTAD — Te Koral Agostini, vlak naast Rum Runners, werd gistermiddag het borstbeeld van Alfred Karner onthuld. Karner is medeoprichter van de Stichting Monumentenzorg geweest. Het borstbeeld is vervaardigd door de Nederlandse beeldhouwer John het borstbeeld. Rechts Jacky Voges en uiterst rechts Dolf Schoevers, respectievelijk de voorzitter en de directeur van de Stichting Monumentenzorg.*

Dit jaar meer lokale kerstpost

WILLEMSTAD — Het aanbod van de binnenlandse kerstpost is dit jaar groter dan in voorgaande jaren. De besteldienst heeft drukke tijden achter de rug. Directeur Galmeijer denkt dat alle Kerst- en Nieuwjaarspost op tijd bezorgd wordt.

Wat de reden is voor het grotere aantal kerstkaarten is nog niet bekend. Galmeijer is er in ieder geval blij mee. 'Het brengt geld in het laatje'. Maar ook de grote hoeveelheid kerstpakketten uit het buitenland mag er zijn, zegt hij.

Directeur Posterijen: te druk

Niet onder werktijd naar de kerkdienst

WILLEMSTAD — "Dat ik tegen de kerkdienst voor het personeel zou zijn, is een misverstand", zo verklaarde Ramon Galmeijer, directeur der Posterijen. Alleen is het tijdstip verkeerd gekozen. Volgens hem kan het niet worden toegestaan dat het personeel in deze drukke postperiode onder werktijd naar de kerk wil.

In voorgaande jaren organiseerde de Post inderdaad kerkdiensten, maar slechts wanneer de het werk dat toeliet. Galmeijer: 'Ik kan me voorstellen dat mensen heel vroeg in de ochtend, bijvoorbeeld om 7.00 uur naar de kerk willen. Dat zou geen enkel probleem geweest zijn. Als katholiek ben ik een fervente 'aurora-mis ganger, dus ik kan nooit tegen de kerkdienst zijn". Het personeel dient er ook rekening mee te houden dat op 23 december geen vrije uren worden toegekend. Ook weten ze dat het voor de post vooral op dag voor Kerst een drukke dag is. Meestal wordt er tot half drie 's middags doorgewerkt. Vandaag, zaterdag, wordt toevallig minder gewerkt en kan de postbesteller om 13.00 uur naar huis.

Galmeijer zegt zich ervan bewust te zijn dat het personeel van de posterijdiensten op St. Maarten en de twee andere Bovenwindse eilanden gisteren wel vrij hebben gekregen.

Politie zoekt inbreker Hector Henriquez

WILLEMSTAD — De politie is op zoek naar de 28-jarige Julio Ephraim Christiaan, geboren te Bonaire en wonende aan de Elmesstraat 39. Christiaan wordt verdacht van de inbraak in het gebouw van Hector Henriquez B. aan de Caracasbaaiweg. Tijdens de inbraak, die het afgelopen weekeinde plaatsvond, werd een buit gemaakt van 30.200 gulden. Eenieder die inlichtingen kan verschaffen wordt verzocht contact op te nemen met de Centrale Politiepost, telefoon 114 of de hotline 108.

Vereniging wil samenwerking met overheid:

'Veiliger verkeer eigen belang voor Antilliaanse verzekeraars'

WILLEMSTAD — Het verzekeren van auto's is een verliesgevende zaak voor verzekeraars. De huidige premies liggen te laag om het verzekeren van auto's op zijn minst kostendekkend te maken. Omdat een premieverhoging politiek onhaalbaar lijkt, willen de Antilliaanse verzekeraars dat de verkeersveiligheid beter wordt gewaarborgd. Want: hoe minder schade, hoe minder kosten. Ludwig Voigt, voorzitter van de Nederlands Antilliaanse Vereniging van Verzekeraars (NAVV):"We hebben een schat van informatie over verkeersrisico's op Curaçao, waar de overheid geen gebruik van maakt". Verkeersveiligheid als gezamenlijke inzet van overheid en bedrijfsleven.

De verzekeraars op Curaçao zijn sinds het eind van de jaren '70 verplicht om auto's te verzekeren volgens de Wet Aansprakelijkheid (WA). De premies die zo'n vijftien jaar geleden werden vastgesteld dekken allang de kosten van schade niet meer. De gemiddelde WA-premie bedraagt sinds juli van dit jaar 270 gulden. Dat is een verhoging van zestien procent, maar een verhoging van 25 procent is 'verdedigbaar', constateert Voigt. Verzekeraar Ennia, de werkgever van Voigt, verzekert meer dan 30.000 auto's en is daarmee de grootste op het eiland. Er wat aan verdienen doet de maatschappij niet: auto's verzekeren kost Ennia geld.

Om uit de problemen te komen willen de NAVV-verzekeraars op twee vlakken veranderingen aanbrengen. Met de kop-staart methode, wat overigens ook de meest voorkomende aanrijding in het Curaçaose verkeer is, moeten én de premies (kop) omhoog én het aantal aanrijdingen omlaag (staart). De verkeersveiligheid is in ons eigen belang stelt Voigt nuchter vast.

De verzekeraars hebben daar tot nog toe weinig initiatief toe genomen, maar dat gaat veranderen volgens Voigt. "We hebben misschien niet genoeg duidelijk gemaakt dat we willen participeren in overlegstructuren met de overheid om de verkeersveiligheid te verbeteren. We zijn te gemakkelijk geweest". De verzekeraars beschikken echter over enorm veel informatie over aanrijdingen, en verkeerssituaties, waar de politie geen weet van heeft, zo weet Voigt. "Wij als geen ander weten hoe en waar er ongevallen plaats vinden en kunnen dat zo ter beschikking stellen aan de overheid."

■ *Ludwig Voigt, voorzitter NAVV.*

Hij juicht het toe dat de overheid is overgegaan tot het installeren van rood-licht-camera's, waarmee overtreders van het rode stoplicht vervolgd kunnen worden. "Ik ben daar buitengewoon gelukkig mee. Het getuigt van een serieuze aanpak door de overheid. Er is namelijk heel wat durf voor nodig om een investering van twee ton te doen, die zichzelf niet terug behoort te verdienen. Immers: de camera's moeten preventief werken. Als er veel verdiend gaat worden aan de boetes, draagt het niets bij aan de veiligheid."

Bij de beslissing van het Bestuurscollege om rood-licht-overtredingen als actiepunt te nemen voor het vergroten van de veiligheid in het verkeer, is de verzekeraars niet om een mening gevraagd. "Dat is jammer, maar ik wil niemand de zwarte piet toespelen", zegt Voigt.

Voor het overleg dat de verzekeraars met de overheid willen starten, weet Voigt al een aantal onderwerpen. Zo zou volgens hem de politie meer kunnen doen aan het controleren op overtredingen. "Ze moeten met hun beschikbare mankracht natuurlijk prioriteiten stellen. Een bankrover opsporen of verkeerscontroles uitvoeren. Maar ik vind dat ze resoluut moeten optreden tegen overtredingen, die helemaal ingesleten zijn. Neem bijvoorbeeld passagiers in de achterbak van een pick-up. Met karnaval heeft dat nog slachtoffers geëist."

Ook de kwaliteit van het rollend blik laat nog wel eens te wensen over, zo blijkt uit registratie van aanrijdingen. Auto's die nooit door de keuring heen gekund hadden, rijden gewoon op de weg, zo constateert Voigt verbijsterd. Of dat ligt aan de slechte controle bij het keuringslokaal of aan de burger die het keuringslokaal oplicht, laat Voigt in het midden. Het keuringslokaal houdt de overheid bezig, zo stelt hij diplomatiek vast. Zoals bekend zijn diverse personeelsleden door justitie verhoord over fraude bij het keuringslokaal.

Volgens Voigt moet het mogelijk worden om steekproefsgewijs en tussentijds auto's op te roepen voor een keuring. Dat zal leiden tot veiligere auto's en minder ongelukken, denkt Voigt.

Ook het geklus aan de auto onder de boom bekijkt Voigt met scheve ogen. Niet dat hij er wat aan kan doen, maar het zou toch beter zijn als de burger naar een erkende garage gaat. Het systeem, waarbij de verzekeraar in geval schade namens de klant de auto laat repareren, moet om deze reden gehandhaafd blijven, zo vindt hij. "In andere landen wordt gewoon een geldbedrag uitgekeerd. Hier niet, en dat is beter zo. Als je geld uitkeert, weet je niet of de auto wel goed gerepareerd wordt. De laatste jaren zijn auto's technische hoogstandjes geworden. Je moet nu naar een echte vakman om je auto te laten repareren. De amateur kan dat niet of repareert het slecht."

In overleg met de overheid wil NAVV ook een voorlichtingscampagne op touw gaan zetten. Echt uitgekristalliseerde ideeën heeft de vereniging niet over een aanpak van het vraagstuk van de verkeersveiligheid. Voigt:"Dat moet juist in overleg met de overheid. De motivatie van onze kant wordt ondertussen alleen maar groter, zolang auto's verzekeren een verliespost voor verzekeraars blijft".

Bonaire, Aruba en Sint Maarten populaire Kerstbestemmingen

WILLEMSTAD — Wie nu nog wil boeken voor Bonaire, Aruba of Sint Maarten is te laat. Alle vluchten zitten vol. De Curaçaoënaar gaat traditiegetrouw met de Kerst naar familie óf op vakantie naar de andere Antilliaanse eilanden.

Op Bonaire en Aruba valt zelfs geen hotelkamer meer te krijgen. Opmerkelijk, zegt Daltino Travel, omdat een logement in een Arubaans hotel in het hoogseizoen toch al gauw 200 dollar doet.

De vliegtuigen richting Nederland en Paramaribo zijn zo goed als volgeboekt, hoewel een enkel reisbureau nog wel een gaatje kan vinden als het moet.

Volgens Daltino Travel zijn de vluchten naar Santo Domingo dit jaar opmerkelijk vol. Volgens de heer Martina jr. is dat eiland populair vanwege de uitbundige Kerstviering. Een woordvoerder van Mau-Asam Travel houdt het erop dat Dominicanen, woonachtig op Curaçao, veelal naar huis reizen voor de feestdagen.

Er is ook flink geboekt naar Miami. De packages naar Orlando zijn volgens Daltino Travel geen succes gebleken. De ALM vliegt op 29 december nog één keer rechtstreeks naar Orlando. Florida blijft een populaire winterstop voor de Curaçaoënaar, volgens de reisbureaus.

■ *WILLEMSTAD —In Club Façade werd donderdagavond de nieuwe cd van Gibi i su Orkesta, **Fuertissssimo**, gedoopt. Op de foto doopt bassist Uti Grigorie de nieuwe digitale schijf, vast gehouden door Chati Constancia en Myrna Santiago. Rechts, GIO-zanger Gibi Duran trots kijkend naar zijn jongste 'telg'.*

IJzersssssterk

Curaçaose hotels nagenoeg vol met kerstdagen

WILLEMSTAD — De Curaçaose hotels zitten behoorlijk vol met de kerstdagen. Slechts een paar hoteliers verkopen geen nee, wanneer gevraagd wordt naar een kamer voor het weekeinde. Princess Beach heeft nog een paar gaatjes in het reserveringenboek en Lions Dive durft ook nog boekingen aan voor zondag en maandag. Ook het appartementencomplex Seru Coral kan ook nog gasten bergen.

Maar de overige althans bekende hotels -aan zeezitten tot de nok toe vol: Avila Beach, Curaçao Caribbean, Holiday Beach, Van der Valk Plaza, Sonesta, Ptrobanda en Coral Cliff.

Suriname in Nederlands-Caribisch perspectief:

Onafhankelijkheid 1975 geen geboorte, eerder amputatie

= door Theo Para =

ORANJESTAD — Suriname was voor de Nederlandse politiek — tot de staatkundige afscheiding van 25 november 1975 — onderdeel van de Dutch Caribbean, samen met de Nederlandse Antillen (toen inclusief Aruba). Nu valt Suriname onder het Bureau Suriname en Zuidelijk Latijns-Amerika van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Maar Suriname hoort niet bij Latijns-Amerika. De kranten schrijven er geen Spaans of Portugees, maar Nederlands.

Het lukt Nederland kennelijk niet om Suriname als 'buitenland' en rechtdoend aan het karakter van het voormalig autonoom rijksdeel bij een grotere eenheid in te delen. Suriname staat namelijk ziels alleen in de veelal boze wereld, niet ver van Cali en Medellín.

Duurzamer, want minder artificieel dan de staatsgrenzen, is de cultuur - de verwantschap van mensen in normen en waarden, in taal en ervaring, in historisch perspectief. Domineert bij de formatie van een staat de ideologie, bij ontstaan en ontwikkeling van de cultuur is het reële leven de architect. Staatsgrenzen die de cultuur miskennen, haar groei niet beschermen en mogelijk maken maar belemmeren, zijn inhumaan en geopolitiek illusoir.

Bajonetten en mitrailleurs stonden in laatste instantie machteloos tegenover het verlangen van de Duitse cultuur naar synthese. De Berlijnse Muur zakte ineen, de Duitsers omhelsden elkaar. En toch was de Deutsche Demokratische Republik — volkenrechtelijk erkend — een onafhankelijke staat. Het is natuurlijk niet juist de Surinaamse kwestie te onderzoeken op basis van historische parallellen. Waar het hier om gaat, is te illustreren hoe betrekkelijk en zeer tijdelijk grens en staatkundige status kunnen zijn in vergelijking tot culturele continuïteit.

In de bipolaire wereld van de Koude Oorlog was ideologie troef. Mits geschied onder de juiste vlag, werden bij dictaturen mensenrechtenschendingen door de vingers gekeken. De ideologie domineerde de moraal. Ook de cultuur en de economie moesten eraan geloven. Ideologische verwantschap dikteerde interstatelijke betrekkingen, die vanuit economisch en cultureel gezichtspunt verre van logisch waren. Terwijl de betrekkingen die — cultureel en economisch beschouwd — wél voor de hand lagen, werden onderschat.

TROON

Eind jaren tachtig bevrijdde de geschiedenis zich op verrassende wijze van de Koude Oorlog. De ideologie viel van zijn troon. Francis Fukuyama — voor wie ideologie en geschiedenis maar moeilijk te onderscheiden waren — voorspelde zelfs 'het einde van de geschiedenis'. Zonder ideologische oogkleppen op werd de reële toestand in de wereld zichtbaarder. Het belang van democratie en mensenrechten had wereldwijd aan betekenis gewonnen.

Ook de idealistische vooruitzichten van de dekolonisatiebeweging werden meer aan het werkelijke leven getoetst. Het staatkundig failliet en het onnoemelijke lijden van vele van de nieuwe, artificieel onafhankelijke landen ondermijnde het internationaal aanvaarde dogma van de staatkundige afscheiding als panacea voor elk ontwikkelingsland. Na het ideologische tijdperk, kreeg de cultuur-historische en economische gemeenschappelijkheid het primaat als bindmiddel van de volkeren.

De Ibero-Amerikaanse gemeenschap — Spanje, Portugal en hun ex-koloniën van Latijs-Amerika en het Caribisch gebied — werd een feit. De Frans-Caribische gebieden en de *British Commonwealth* waren al veel eerder een feit. De veranderingen in de wereld, waaronder het wordingsproces van de Europese Unie, zorgden ook in Den Haag voor herwaardering van de relaties met de ex-koloniën.

Ernst Hirsch Ballin, die in november 1989 als minister van Justitie het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken toegewezen kreeg, formuleerde in een interview met Mike Willemse (Diálogo nr. 3 - september 1994) die herwaardering als volgt:

"De officiële lijn van de Nederlandse politiek was toen nog: "Duw ze maar richting onafhankelijkheid!" Eenmaal in functie heb ik twee hoofdlijnen uitgezet. De eerste was het zekerstellen van de bereidheid tot bestendiging van het Koninkrijksverband, zowel ten aanzien van Aruba als de Antillen... De tweede hoofdlijn was: er zijn belangrijkere dingen te doen dan het financieren van wegen en prestigieuze gebouwen. financiering van verbeteringen in het onderwijs en het bestuurlijk functioneren zijn essentiëler."

SURINAME

De wijziging van een op divergentie en afstandelijkheid gerichte toekomstvisie naar een gericht op grotere convergentie en betrokkenheid, leidde ook ten aanzien van Suriname tot heroriëntatie van het Nederlandse beleid.

Op 18 juni 1992 tekenden de regeringen van het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname het Raamverdrag inzake Vriendschap en Nauwere Samenwerking. Op verschillende terreinen, van economie tot defensie, werden verdragsmatig de betrekkingen aangehaald. Echter, het bleef bij betrekkingen tussen regeringen. Van hernieuwde vriendschap en nauwere samenwerking merkte de Surinaamse bevolking weinig.

Zij was er trouwens ook niet bij betrokken. De Surinamer bleef vreemdeling voor Nederland, compleet met een visumplicht. Tussen de bevolking in Suriname en de volkeren van Nederland, de Antillen en Aruba — inclusief de geëmigreerde Surinamers — bleef de Muur van de Staatkundige Afscheiding van 1975 staan.

De nieuwe kijk op de toekomst stimuleerde ook een andere kijk op het verleden. **Steeds meer werd de samenhang erkend tussen de staatkundige afscheiding van Suriname en zijn algehele verloedering. De achilleshiel van de Republiek Suriname was niet de economie, maar de te voorziene innerlijke zwakte van de amper 25 jaar oude democratische rechtsstaat en politieke cultuur. Het grootste verlies voor Suriname bij het stappen uit het Statutaire verband was Artikel 43. Daarin werden het waarborgen van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van bestuur tot aangelegenheden van het Koninkrijk verklaard.**

Mét artikel 43 waren de militaire staatsgreep van 25 februari 1980 (waarbij overigens betrokkenheid van de Nederlandse Militaire Missie in Paramaribo is aangetoond), de decembermoorden, de slachting van dorpelingen te Moi Wana, de Kerstcoup, enzovoorts, ondenkbaar geweest. Nationale soevereiniteit is een zegen wanneer het de rechten, het welzijn en de cultuur van de bevolking garandeert en beschermt tegen dreiging van buitenaf. Maar het is een vloek wanneer het functioneert als gevangenismuur voor de bevolking, als afscherming van de samenleving van de wereldbeschaving en de internationaal aanvaarde democratische normen.

LANS

Het was Henny Eman, de minister-president van Aruba, die op 15 december 1994 in de Staten van de Nederlandse Antillen een lans brak voor Suriname. Hij verklaarde, midden in de plechtige 40 jaar Statuutherdenking, **dat de onafhankelijkheid van 1975 resultante was geweest van de druk van Den Haag en het zwichten van Paramaribo. Het zij gezegd: in het nieuwe Nederlandse paspoort is, in het stukje geschiedschrijving, het ontbreken van Aruba als autonoom land binnen het Koninkrijk niet de enige tekortkoming.**

Immer, de 'onafhankelijkheid' van Suriname werd niet 'verleend' maar opgelegd. Zonder de bevolking in staat te stellen zich direct uit te spreken over haar staatkundige toekomst werd het fatale staatkundige avontuur ingezet. De parlementaire behandeling van het vraagstuk was vanuit democratisch oogpunt een klucht. Compleet met etno-centrische manipulatie van de publieke opinie, onderduikende en vluchtende parlementsleden en manipulatie van die ene stem die alles besliste.

In Suriname viel de staatkundige afscheiding niet samen met de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht door het Surinaamse volk. Integendeel, het was de miskenning van dat recht. Het misverstand — in stand gehouden door de nationalistische dogmatici — dat de onafhankelijkheid en het zelfbeschikkingsrecht twee namen zijn voor hetzelfde beestje, blokkeert een democratische oplossing van de staatkundige kwestie. Eenduidig is het recht op kiezen (op zelfbeschikken door de burgers), terwijl de opties meerduidig zijn, variërend van afscheiding tot volledige integratie met een ander land of een groep landen.

In september 1993, tijdens de behandeling van het Raamverdrag in de Tweede Kamer verscheen het Manifest voor de Redding van Suriname. In dit Manifest riepen vijftien Surinaamse intellectuelen en schrijvers, waaronder Albert Helman en Stanley Rensch, op tot het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Suriname. In Paramaribo schrok de zittende nationalistische elite zich rot.

Boos ging zij tekeer tegen de 'onafhankelijkheidsverkopers'. Geen discussie, slechts hetze! Maar wie is Suriname? Waren het niet de Antilliaanse eilanden die zo treffend illustreerden hoe in het staatkundig referendum, de zittende politieke klasse vervreemd kan blijken te zijn van de meerderheid van de bevolking.

■ ... *Prachtige herenhuizen in Paramaribo in verval ...*

Men heeft geen onderzoek nodig om te weten hoe veel groter de kloof, in het existentieel bedreigde Suriname, is tussen politiek en bevolking. Het is geen kloof maar een ravijn. Daarin schuilt het door Wim Kok officieel erkende gevaar van een electorale staatsgreep door Desi Bouterse, anti-politicus bij uitstek en Bevel van de 8e december!

REFERENDA

De Antillen en Aruba hebben geleerd van de duur betaalde hoe-het-niet-moet-lessen van de republiek Suriname. De Antilliaanse referenda resulteerden in voortdurende gezamenlijkheid binnen het grotere, democratische rechtsstatelijke verband. De cultuur van mondigheid en de gelijkwaardigheid kregen een belangrijke impuls.

Op de referenda volgden een politieke omwenteling en het staatkundig herstructureringsproces. Op de 40e jaardag van het Statuut sprak de Koningin ook Papiaments. Aruba wist 1 januari 1996 geschrapt te krijgen. Status aparte ja, staatkundige afscheiding, nee! Gezamenlijkheid of afscheiding, de balans laat zich niet misstaan. Tussen enerzijds de Antillen en Aruba en anderzijds Suriname, ligt — om met Jan Pronk te spreken —een wereld van verschil. Wat let Suriname om nu van de Antillen en Aruba te leren?

De 'onafhankelijkheid'? Staatkundige verhoudingen zijn geen 'eeuwig edict'. Zij moeten zich aanpassen aan de menselijke behoeften en aspiraties, niet andersom. Met het nu aan de orde stellen van een referendum over hun staatkundige toekomst zijn de Surinamers noch modieus, noch excentriek. Al in 1954, rond de totstandkoming van het Statuut, waren er Surinamers die pleitten voor het staatkundig referendum.

In de aanloop tot 25 november 1975 klonk de roep om het referendum al veel krachtiger. Nooit kreeg Suriname de kans. Mag het vanwege de opgelegde staatkundige afscheiding nooit meer de kans krijgen? Zij die dat beweren zijn niet realistisch, maar bezwijken voor de verleiding delicate kwesties te vermijden ten koste van een fundamenteel democratisch recht van een hele bevolking.

In Zweden, Noorwegen en andere oude, onafhankelijke West-Europese landen spraken de respectievelijke volkeren zich uit over het al dan niet integreren binnen het grotere Europese Unieverband. In Oost-Europa voltrokken zich gigantische staatkundige veranderingen. Georgië werd in korte tijd onafhankelijk, om korte tijd daarna weer lid te worden van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten.

VREEDZAAM

Waar de democratische weg werd bewandeld konden de transformaties zich vreedzaam voltrekken (ex-Tjechoslowakije). Waar etno-nationalistisch fanatisme de toon aangaf volgde, evenals in sommige Afrikaanse landen (Rwanda), catastrofaal menselijk lijden (ex-Joegoslavië). De juiste staatkundige internationale positionering, zeker van micro-staatjes als Suriname, is geen vrijblijvende aangelegenheid, maar onder bepaalde voorwaarden een zaak van leven of dood.

De bloedige tragedie van het kleine Oost-Timor dat, net onafhankelijk van Portugal, ten prooi viel aan het annexionisme van een militaristische regionale grootmacht, spreekt daarover boekdelen.

Op Sint Maarten voorkwam de Algemene Maatregel van Rijksbestuur met steun van de bevolking het volledig wegzinken van dat eilandje in de poel van *Godfather*-cultuur, corruptie en internationale criminaliteit. De stevige handreiking moest de - met de moed der wanhoop worstelende - Surinaamse bevolking in strijd met een nog grotere overmacht, ontberen. Het Raamverdrag bleek niet opgewassen tegen de Muur van de Staatkundige Afscheiding.

Het kon niet voorkomen dat Suriname verder afgleed naar het niveau van honger en hyperinflatie, naar het niveau van Haïti. Malafide buitenlandse ondernemingen (o.a. in de houtkap) en de internationale drugshandel wisten invloedrijke delen van de lokale elite aan zich te binden. Daarom zien we, gelijk in Sint Maarten, ook in Suriname (alleen dan nóg fanatieker), onder het spandoek van de onafhankelijkheid, onder meer patriotten uit dat deel van de elite lopen.

Zij zien in de onafhankelijkheid hét schild tegen buitenlands aandringen op mensenrechten, betrouwbaar bestuur en bescherming van het tropische regenwoud. Want in het duister van het nationalistisch isolement slaan zij hun slag.

GEDURFD

De toestand van de Surinaamse bevolking vraagt van Aruba, de Antillen en Nederland geen diplomatieke terughoudendheid, maar gedurfde solidariteit. Meer dan de volkenrechtelijke relatie met regeringsleider Miguel Pourier, behoeft democratisch Suriname de handreiking van Miguel Pourier als activist voor het staatkundig referendum. De houding van het Koninkrijk der Nederlanden is essentieel voor het mogelijk maken van het staatkundig referendum in Suriname.

Slechts bij de uitgesproken bereidheid van het Koninkrijk om eventueel (afhankelijk van de uitslag van het Surinaamse referendum) de verhoudingen, op basis van de nieuwe voorwaarden en de democratische wilsuiting van de bevolking van Suriname, te herzien, krijgt het Surinaamse referendum de noodzakelijke optie-breedte. In haar herdenkingsrede ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van het Statuut zei Koningin Beatrix: "Verbondenheid tussen de volkeren van het Koninkrijk is er niet omdat er een Statuut is, maar omdat er echte verwantschap en onderlinge betrokkenheid is."

Het is die 'echte verwantschap en onderlinge verbondenheid' die Suriname in Nederlands-Caribisch perspectief weer iets van een toekomst kan doen hervinden. Voor hen die de Surinaamse pro-referendum beweging verslijten voor koloniaal, is Nederland sinds het tijdperk van de slavernij niets veranderd.

Die anachronistische stemmingmakerij ten spijt, het Surinaamse streven naar het staatkundig referendum brengt tot uitdrukking het diepe verlangen van een belogen land naar democratie en nationale renaissance. Want 25 november 1975 was geen geboorte, maar een amputatie.

Theo Para is Surinaams publicist. Na de decembermoorden verliet hij Suriname. Vorig jaar verscheen in Paramaribo zijn essaybundel *In de schaduw van de Mamabon*. Binnenkort verschijnt zijn nieuwe boek *Belogen land*.

■ ... *"De Surinaamse gulden is niets meer waard". Een snoepventer aan boord van de pont op de Surinamerivier*

INGEZONDEN

BETREFT: Artikel "Intellectuelen op de Antillen en Aruba" Ñapa dd. 16 december 1994.

Geachte Redacteur, Met genoegen uw artikel gelezen. Tintelende hersenen kreeg ik ervan. Herinnert mij er weer aan waarom ik uw krant lees, al ben ik volgens uw omschrijving geen intellectueel.

Hoogachtend,

ROLAND MARCEL DE ROOY
Aruba

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE:
Open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. gesloten.

TELEFOONS:
24333. Voor **spoedgevallen** na kantoortijd: **21639, 22316 en 24508. Pageboy** 127-0379.

FAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op di. en vr. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op ma. en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
24-25 december:
Oranjestad: dokter N. Alvarez via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas; tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).
26 december:
Oranjestad: dokter J. van veen via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas; tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).

* * * * * * * *

BOTICA
(nachtdienst)
Sta. Cruz, Macuarima 23-B. Tel.: 58028.

* * * * * * * *

STICHTING WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men van ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30-16.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00-12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): di. van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 58288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 08.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. van 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): di. van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 25543): ma. van 08.00-12.00 uur.

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

* * * * * * * *

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur - Spinozastraat 9.

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel. **38989** (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Tel. 23040/27352 (tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur).

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van ma. tot en met vr. van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI
(stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
Spinozastraat 9 (Oranjestad). Tel.: 24433.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL

ARUBA
Tel. 22318.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
di.avond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

* * * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van ma. t/m zo. van 16.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: wo. en za. om 19.00 uur.

* * * * * * * *

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: **tel. 21215.**

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-1[illegible] uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
PIEDRA PLAT: 24 dec.: 23.00 uur; 25 dec.: 10.00 uur.

* * * * * * * *

Zestien jaar en al zwanger

Het verhaal van de Arubaanse Sanna in het verre Nederland

ORANJESTAD — In Nederland bestaan er inmiddels in bijna iedere stad nieuwkomersbureaus waar ook Arubanen en Antillianen opgevangen worden door trajectbegeleiders met dezelfde achtergrond. Een trajectbegeleider begeleidt een nieuwkomer naar een scholings- of arbeidsplaats. Daarnaast wordt er hulp verleend bij allerhande maatschappelijke problemen.

Met de kerstdagen mag men extra aan 'onze' mensen in den vreemde denken. Want het is koud in Nederland, de meesten wonen op kleine kamers en er is weinig familie. Ongetwijfeld is de kersttijd voor velen van hen een periode die, ondanks alle feestelijkheden eromheen, heel eenzaam kan zijn.

Het hierna volgende verhaal geeft hierover stof om na te denken. Het gaat over Sanna, een Arubaans meisje dat zich inschrijft bij zo'n nieuwkomersbureau en met raad en daad wordt bijgestaan door Marieska, de Arubaans-Antilliaanse trajectbegeleider.

Sanna is zestien jaar en hoog zwanger als zij zich samen met haar negentienjarige vriend inschrijft bij het nieuwkomersbureau in Den Haag. Nu is Sanna net bevallen van een prachtdochter en gedraagt zij zich als een trotse en volwaardige moeder. Marieska gaat op kraamvisite en schrift later een brief voor de kinderrechter met de vraag om de inmiddels zeventienjarige moeder, zelf in de voogdij te laten voorzien. Sanna is immers bijna achttien en dan volwassen. Bij haar thuis, een nette één-kamerwoning, krijgt Marieska wat foto's te zien van Aruba.

Belangstellend vraagt zij naar wie iedereen is. Sanna vertelt honderduit. Over haar moeder met haar Colombiaanse man. Zij wonen nog bij haar oma omdat de man van haar moeder geen werk- en verblijfsvergunning heeft. Zij hebben weinig geld. Ook laat Sanna haar zusje van acht jaar zien en vertelt dat zij van een andere vader is dan de hare en ook niet van de Colombiaanse man.

'En dit is mijn nicht met haar kind'. Op de foto ziet Marieska een jonge meid met een ongeveer driejarig jongetje. 'Zij was zestien toen ze haar zoontje kreeg. Haar vriend was ook minderjarig en toen zijn moeder achter de zwangerschap kwam, sturde ze hem resoluut naar Nederland'. Sanna zegt 't op een toon waaruit de trajectbegeleider opmaakt dat zij zichzelf gelukkig prijst maar haar vriend die wel bij haar gebleven is.

Ook Sanna's vader is hertrouwd. Op de foto staat zijn nog jonge vrouw met twee meisjes. Sanna vertelt dat haar zusjes nu vier en zes jaar oud zijn. 'Kan je je voorstellen dat jouw dochter nu een tante heeft die vier jaar ouder is', kan Marieska niet nalaten te vragen. Sanna reageert nauwelijks, waarschijnlijk heeft ze er niet over nagedacht. En zo wel, dan vindt ze het blijkbaar niet bijzonder.

Er zijn ook wat foto's gemaakt van de baby en het nieuwe gezinnetje. Enthousiast vraagt Marieska wat haar ouders ervan vonden. Maar haar enthousiasme gaat gauw over in verbazing als Sanna vertelt dat haar vader en moeder niet weten dat ze zwanger was en nu een dochter heeft. 'Mijn vader moest wel een brief ondertekenen voor de sociale dienst. Daarin stond dat ik zwanger was, maar uit mijn mond heeft hij het nooit gehoord', vertelt Sanna.

Opstandig als zij was vertrok ze een jaar geleden naar Nederland. Weg van haar vader en vooral van zijn vrouw waar zij het niet mee kon vinden. Bij haar moeder woonde Sanna al lange tijd niet meer, sinds zij depressief raakte en psychiatrische hulp nodig had. Sanna's zwangerschap was een ongelukje, maar ze lijkt er nu niet minder blij om. Ondanks het feit dat zij en haar vriend van een uitkering leven en in een éénkamer-woning wonen. Gelukkig heeft Marieska de jonge ouders weten te motiveren om een cursus te doen waar zij een vak kunnen leren. Ook voor de opvang van de baby is een oplossing gevonden.

Marieska probeert Sanna aan te moedigen om toch eens wat foto's op te sturen naar haar ouders. 'Zij hebben er toch recht op om het te weten? Wat maakt hun oordeel nu nog uit, je kindje is er toch gewoon? Een paar weken later heeft Sanna waarschijnlijk over deze woorden nagedacht. Opgelucht vertelt zij dat haar vader liet weten blij te zijn met de foto's. En haar moeder klonk ontroerd aan de telefoon en vertelde dat de baby in een lijstje op het nachtkastje prijkt.

Etentje premier met bejaarden

ORANJESTAD — Premier Henny Eman heeft ook dit jaar zijn traditionele kerstdiner met de bejaarden in Surfside gehouden. De avond werd opgeluisterd door de lokale artiesten Trio Los Arubeños, Edwin Abath, Ricardo Garcia, Ludwina Booi en Etty Toppenberg. Anna Krozendijk en Chomi Laclé zorgden voor enkele passende gedichten.

Bij de viering waren ook de ministers Watty Vos en Robertico Croes aanwezig. Na afloop mochten de bejaarden kerstmanden en andere geschenken meenemen naar hun tehuizen.

Staten akkoord met hoger minimumloon

ORANJESTAD — Tot het sluiten van deze editie waren de Staten in openbare vergadering nog bezig met de behandeling van de verhoging van de minimumlonen. De regeringspartijen AVP en OLA kondigden al direct aan voor de verhoging te zullen stemmen. Oppositiepartij MEP zet weliswaar enkele kritische kanttekeningen bij de betaalbaarheid, maar gaat akkoord met verhoging van het minimumloon tot ongeveer 995 florin per maand.

Het wetsontwerp verhoging en unificatie van de minimumlonen houdt in dat de regering voorstelt om het minimumloon categorie II op te heffen. Deze categorie wordt opgenomen in categorie I, waardoor slechts één minimumloon overblijft voor alle werknemers, met uitzondering van huishoudelijk personeel. Huishoudelijk personeel valt onder een andere categorie met een minimumloon van 437 florin per maand.

De verhoging van het minimumloon komt neer op 7,5 procent. De bedoeling is om het minimumloon in fasen verder te verhogen tot een nader te bepalen sociaal bestaansminimum. Tijdens de vergadering van gisteren protesteerde de MEP-fractie tegen de late ontvangst van de benodigde stukken. Bij het doornemen van de stukken bleek volgens de oppositie dat vele vragen niet of onvolledig beantwoord waren.

Statenlid Eddy Briesen (MEP) was van mening dat er voorzichtig moet worden omgegaan met verhoging van het minimumloon tot het bestaansminimum van 2200 florin voor een gezin van vier personen. Dat bedrag is afkomstig van de commissie bestaansminimum. De bevolking kan volgens Briesen niet meer belasting gaan betalen om de verhogingen van het minimumloon te dragen. Hoe gaat de regering deze loonsverhoging verkopen aan het volk, dat hiervoor moet gaan betalen?

De oppositie was boos over het gegeven dat er twee dagen vóór Kerstmis nog vergaderd moest worden. Fractieleider Nelson Oduber was verbolgen dat premier Eman tijdens een persconferentie afgelopen woensdag had verklaard dat de Staten vrijdag zouden vergaderen.

Oduber memoreerde hoe zijn regering gedurende vijf jaar het minimumloon in fasen verhoogde van afgerond 696 florin tot 877 florin in januari 1994. Bij het aftreden liet zijn regering een nog te nemen beslissing achter voor verhoging van het minimumloon met 15 procent, ofwel tot 1250 florin per maand.

Dit is ook het bedrag waarmee de oppositie het minimumloon nu verhoogd wil zien. Ondanks enkele punten van kritiek zal de oppositie niet tegen de voorgestelde verhoging met 7,5 procent stemmen.

Bon Pasco Amigoe

ORANJESTAD —Directie, commissarissen, redactie, kantoorpersoneel en bezorgers van Amigoe di Aruba wensen abonnee's en adverteerders zeer fijne kerstdagen toe. Op de foto enkele van de Amigoe-medewerkers die donderdagmiddag bijeen waren om het kerstfeest op kantoor te vieren.

Door wachtlijsten Samba

Opvang van nog meer verslaafden moeilijk

ORANJESTAD — Met een wachtlijst van 75 personen, een capaciteit van 16 bedden en een opnameperiode van 39 dagen en nachten, kan de wachttijd bij stichting Samba voor de opvang van drugsverslaafden oplopen tot zes maanden. Een extra patiëntenaanbod van veroordeelden door Justitie biedt daarom geen oplossing. Bovendien krijgt Samba dan te maken met 'ongemotiveerde verlaafden'. Zo reageert Ronald Kempenaar op een in *Diario* gepubliceerde brief van jurist en criminoloog Kock.

Kock schreef zijn brief naar aanleiding van het vonnis dat de rechter uitsprak over A.M. Dit vonnis was vier maal zo hoog als door het Openbaar Ministerie bepleit was. Het komt echter zelden voor dat een vonnis van de rechter hoger uitvalt. Hij moet hiervoor dan ook een gegronde reden hebben, zo schrijft Kock. A.M. is zwerver (choller), of hij ook drugs gebruikt staat niet vast. Om aan onder andere voedsel te komen, zou hij verschillende delicten gepleegd hebben.

Kock is van mening dat als de persoonlijke omstandigheden van A.M. niet verbeteren, een gevangenisstraf van twee of twintig jaar niet uitmaakt. Hij pleit dan ook voor een instelling die begeleiding en behandeling kan geven aan zwervers. Maar ook het verplicht behandelen van chollers bij een stichting als Samba zou, als alternatieve straf, effectiever zijn. De huidige wetgeving biedt daar tot nog toe geen ruimte voor, aldus Kock. De *Amigoe* vroeg hierop een reactie van Ronald Kempenaar van de Stichting Samba.

De Stichting Samba bestaat uit een consultatiebureau en de residentiële kliniek Mimi Ecury. Bij Samba worden cliënten doorverwezen via bij voorbeeld de huisarts, maar verslaafden kunnen zich ook vrijwillig aanmelden. Het is een voorwaarde dat de verslaafden gemotiveerd zijn om af te kicken. In de kliniek kunnen alleen mannen opgenomen worden. Aan vrouwen wordt ambulante hulp verleend. Voor opname in de kliniek is momenteel een wachtlijst van 75 personen. Met een capaciteit van 16 bedden en een opnameduur van 39 dagen, kan de wachttijd oplopen tot zo'n zes maanden.

Kempenaar is meer een voorstander van preventieve opvang. Dat wil zeggen "hulpverlening bij problemen vóórdat er van drug- of alcoholmisbruik sprake is. Gedacht kan worden aan meer maatschappelijk werk, met proffesionele werkers die eventueel geassisteerd worden door vrijwilligers".

Bovendien, en daar pleit Kock in feite ook voor, zouden aan bepaalde basisvoorwaarden voldaan moeten worden zoals het voor chollers beschikbaar stellen van een warme maaltijd, een wasruimte en een dak boven hun hoofd. In Nederland zijn er bijvoorbeeld inloophuizen voor zwervers en verslaafden en het Leger de Heils. Vast staat dat er op Aruba goed onderzocht zou moeten worden waar behoefte naar is en wat de financiële én wettelijke mogelijkheden zijn.

Hoger beroep na 'beledigingen'

Jossy Mansur verliest rechtszaak Nel Oduber

ORANJESTAD — Directeur Jossy Mansur van het ochtendblad *Diario* is in hoger beroep veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan oud-premier Nelson Oduber en zes andere oud-ministers wegens belediging. Ook de proceskosten zijn voor rekening van Mansur. Mansur had geschreven dat Oduber en de zes anderen 'bandieten' waren. De rectificatie van Diario was onvoldoende, omdat Mansur in een naschrift ten onrechte suggereerde dat het Hof de aantijgingen *corrupto* en *sinberguenza* als niet beledigend had beoordeeld.

Jossy Mansur werd op 20 december veroordeeld om de oud-bewindslieden Nelson Oduber, Hendrik Croes, Fredis Refunjol, Pedro Kelly, Edison Briesen, Roland Laclé en Euladio Nicolaas ieder een bedrag van duizend florin, vermeerderd met wettelijke rente vanaf 3 november 1993, wegens ideële schade te betalen.

Bovendien moet Mansur de kosten van de procedure in eerste aanleg (1528 florin) en de kosten van dit hoger beroep (1605 florin) betalen. Aldus gewezen in de raadkamer door president L. de Lannoy en rechters A. Beukenhorst en P. Duinkerken.

Beide partijen — Mansur en Oduber — zijn tijdig en op de juiste wijze in beroep gekomen, zodat zij daarin ontvankelijk werden verklaard. De rechters oordelen dat Mansur 'geen nieuwe relevante gezichtspunten' ingebracht heeft. Daarom menen zij dat de desbetreffende artikelen 'beledigend' zijn en dat deze beledigingen zich richten tegen de appelanten Refunjol, Briesen en Laclé. "Het Hof volhardt derhalve bij zijn eerder oordeel hieromtrent."

En omdat de uitlatingen beledigend zijn en 'aannemelijk' is dat Oduber en de anderen daardoor ideële schade hebben geleden, komt hun een vergoeding toe. Voor de hoogte van de schadevergoeding heeft het Hof gekeken naar het 'grove' van de beledigingen en naar de omstandigheid dat Mansur die beledigingen bij een drietal gelegenheden heeft geuit.

Van belang is verder dat Oduber en de zes anderen aan de door Mansur geplaatste rectificatie 'weinig genoegdoening zullen hebben beleefd'. Mansur geldt als de in het ongelijk gestelde partij en draagt daardoor ook de kosten van dit hoger beroep.

Hulp TeleAruba van universiteit Alabama

ORANJESTAD — Culpepper Clark, van de Universiteit van Alabama, bracht deze week een beleefdheidsbezoek aan ministers Glenbert Croes en Eddie Croes. Clark is momenteel op Aruba in het kader van de reorganisatie van TeleAruba, waar medewerkers van dezelfde universiteit *consultancy*-werkzaamheden verrichten.

De banden met de universiteit ontstonden twee jaar geleden via Mario Croes, directeur van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en Mirugia Marchena, coördinatrice van de minister van Vervoer en Communicatie voor de reorganisatie van TeleAruba.

Het is de bedoeling van de universiteit van Alabama en de regering van Aruba om een langdurige relatie te beginnen op het gebied van educatieve televisie-programma's. Het eerste contact resulteerde in de assistentie van genoemde universiteit in de reorganisatie van TeleAruba. Tijdens het bezoek overhandigde de heer Clark een boek over de stad Tuscaloosa, in Alabama, waar de universiteit gevestigd is.

Omzetten gelijk aan '93

Kerstverkoop valt een beetje tegen

ORANJESTAD — "Onze verkopen tot nu toe vallen wel wat tegen, maar we hebben vandaag nog", was het optimistische antwoord van enkele winkeliers op de vraag hoe de kerstinkopen van dit jaar verlopen. De meeste zakenlieden zijn niet echt ontevreden met de cijfers tot nu toe, die ongeveer hetzelfde lijken te worden als die van vorig jaar.

Hoewel niet alle winkels open waren gegaan voor de speciale *shopping nights*, bleken de koopavonden dit jaar geen groot succes. Tijdens deze avonden was het bij voorbeeld in Seaport Marketplace, waar elke avond een band optrad en een Santa Claus met zijn bel rinkelde, vaak doodstil.

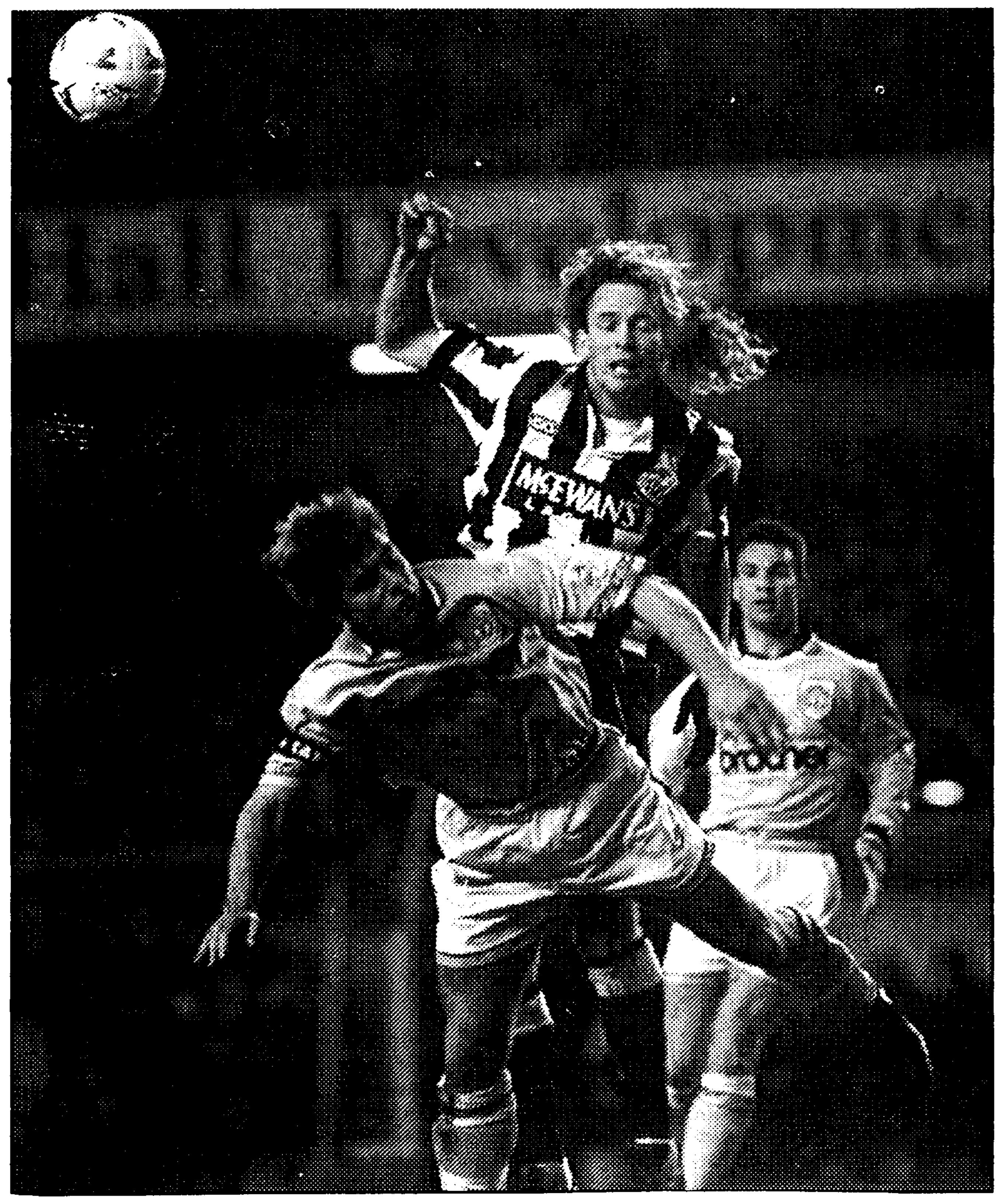
Ook in Port of Call was het tijdens de koopavonden vaak 'te rustig'. Port of Call begon vorige week al met de hele week 's avonds open te zijn met optredens van een dandé-groep.

"Er zijn te veel nieuwe winkels bij gekomen. De spoeling wordt te dun", klaagde een zakenvrouw uit de Caya Betico Croes. "En omdat geld maar één keer uitgegeven kan worden, wordt het voor iedereen krap." Sommige winkeliers ressorteerden tot het aanbieden van grote kortingen bij aankoop van goederen, maar dit bleek niet veel te helpen. "Vorig jaar was het drukker", was de algemene klacht.

Veel winkels zullen vandaag de hele dag open zijn om nog de gelegenheid te bieden kerstinkopen te doen. Hopelijk maakt deze dag veel goed voor de winkeliers van Aruba, die blij zullen zijn als zij 'op dezelfde verkoopcijfers uitkomen als vorig jaar'.

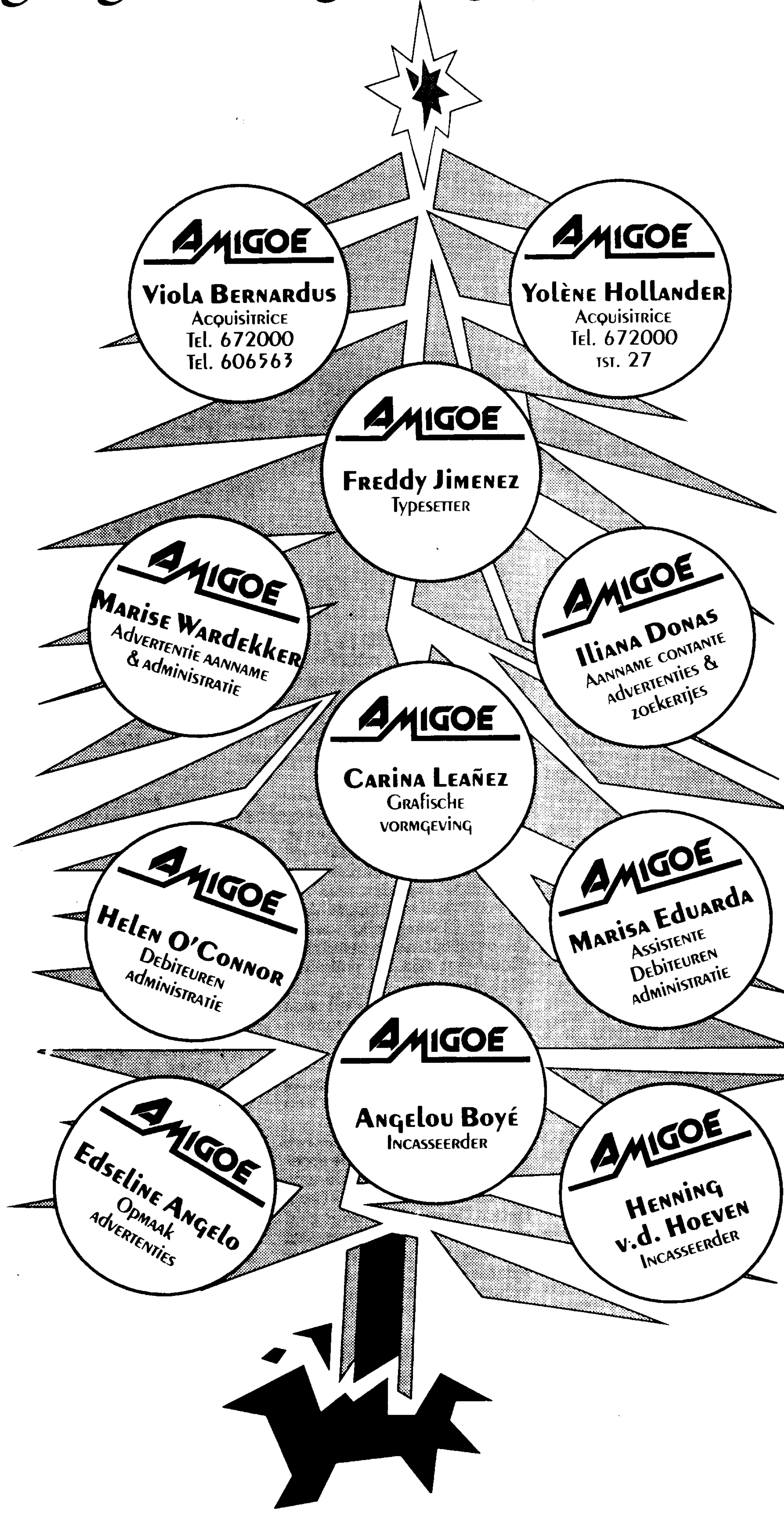
Volgens Paul van Niel, voorzitter van de winkeliersvereniging ARMA, viel het allemaal nog wel mee: "Inderdaad hebben sommige branches te kampen met wildgroei, zoals de juweliers en restaurants. De minister-president heeft echter beloofd dat aan het vestigingsvergunningen-beleid en aan het stromanschap in 1995 paal en perk gesteld zal worden.

Daardoor zijn de perspectieven voor de winkeliers, mede met het oog op de groei van het toerisme in 1995, positief te noemen." Van Niel vertelde verder dat hij van diverse winkeliers te horen had gekregen dat het allemaal 'zo slecht nog niet ging dit jaar'.

■ *NEWCASTLE — Darren Peacock wint een kopduel van Manchester City-aanvoerder Gary Filtcroft tijdens de returnwedstrijd om de Coca-Cola Cup in het St. James Park in Newcastle. Manchester won de partij met 2-0 en ontmoet in de volgende bekerronde Crystal Palace.*

WIELRENNEN — De houder van het werelduurrecord wielrennen, de Zwitser Tony Rominger, neemt het 11 februari in een rechtstreeks duel op tegen Chris Boardman uit Engeland. De wedstrijd heeft plaats op de wielerbaan van Manchester. Boardman is de voormalige houder van het werelduurrecord.

Presteren: punten halen of aantrekkelijk spelen?

Het 'orakel van Avenhorn over ontwikkeling en visie

AMSTERDAM - Een orakel is iemand wiens uitspraken wijs zijn, zegt woordenboek Van Dale. Louis van Gaal, ook wel eens het orakel van Avenhorn genoemd, was de uitblinker tijdens een symposium van de coaches Betaald Voetbal. Hij riep onder meer op tot ontwikkeling van de zwakke geest van voetballers en het belang van een visie. Hij noemde PSV als voorbeeld van waar die wel eens heeft ontbroken.

Laat Van Gaal een verkooppraatje over zoete koekjes houden, en het gehoor likt de vingers af. De technisch directeur van Ajax leerde al jong hoe luisteraars te boeien, onder meer door zijn werk als leraar aan een LTS in Amsterdam. Zaterdag besteeg hij letterlijk de preekstoel, van de Olofskapel, in een Amsterdams hotel.

Soms vertoonde hij trekjes van een demagoog. Lange pauzes tussen woorden, felle uithalen, bijtend sarcasme, wilde gebaren. Gespeelde, nee, echte woede. Zijn forumgenoten Rinus Michels, Hans Kraay en Rob Baan debiteerden allerlei variaties op het wat vage thema van dag: "Wat is presteren, punten halen of aantrekkelijk spelen?" Doch Van Gaal boeide het meest.

De technisch directeur van Ajax over de visie van de concurrent uit Eindhoven: "PSV is een topclub, in potentie dan. Sturen ze De Mos weg, halen ze een oude man van 68 jaar uit Frankrijk omdat hij de enige is die een A-diploma heeft." Hij noemde het ook een slechte zaak dat Haarlem oefenmeester Van Doorneveld ontslaat en de nieuwe namen meteen circuleren, zonder dat een fatsoenlijke sollicitatieprocedure op gang is gebracht.

Het is de plicht van KNVB en clubs een visie te ontwikkelen, om die later te kunnen toetsen. Dan kun je voor of tegen zijn. Een visie waarvan de hele club overtuigd is, van de jongste jeugd af. Van Gaal hekelde de afschaffing van de verenigingsstructuur bij veel clubs, die daarop terugkomen nu ze zelf moeten opleiden.

MEER TALENT

Veel van de discussie ging over het streven om naast het halen van punten ook nog eens aantrekkelijk te voetballen. Ja, zei de zaal tot Van Gaal, met al die goede spelers bij Ajax is dat gemakkelijk praten voor jou. Wim Rijsbergen van Volendam: "Ik heb geen Litmanen. Of een Kanu, die pas achttien jaar is maar meer talent heeft dan heel Volendam bij elkaar."

Van Gaal counterde en haalde weer de visie aan. Hij diepte uit het geheugen zijn AZ-tijd op, toen hij met Hans Eijkenbroek werkte, aanvankelijk nog speler/trainer was en te weinig punten haalde. "Dat kwam mede omdat ik zelf niet meer genoeg kon brengen als spelcr. Maar uiteindelijk eindigden we op 26 punten en redden we het vege lijf. Door vooruit te voetballen en al te verdedigen op de helft van de tegenstander. Ik was toen al van mening dat, wanneer het niet zou gaan zoals het moet gaan, ik dan zou stoppen, een ander vak zou leren." Met nadruk: "Gelukkig is dat niet gebeurd."

Rob Baan, invaller voor de nieuwe bondscoach Guus Hiddink, zei dat zo: "Coaches die alleen destructief zijn, dienen hun licentie zo snel mogelijk in te leveren en bij de vuilverbranding te gaan werken."

Hans Kraay was vrij zwartwit en zei dat vrijwel elke trainer zal kiezen voor het resultaat, als de keuze gaat tussen punten en mooi voetbal. Ook hiertegen ageerde het orakel. Want van Ajax-fysiotherapeut Van Dord heeft hij al zoveel verhalen gehoord over de periode-Ivic. "Een geweldige coach, maar de aantrekkelijkheid van het spel sloeg nergens op. Hij werd kampioen met Ajax, maar moest wel weg. Hij ging naar Anderlecht, veroverde de landstitel, maar moest weer weg. Natuurlijk neem ook de punten als ik voor een keuze kom te staan. Maar als we dat elkaar allemaal beginnen aan te praten, komt het nooit goed. Dan staan ook nooit bestuursleden op met het besef dat voetbal aantrekkelijk moet zijn."

Oud-bondscoach Michels stelde dat elke wedstrijd weer anders is, net als de omstandigheden. Hij zag in het verleden bij Ajax vaak genoeg opgeluchte bestuursleden van de tegenpartij na een nederlaag met slechts 1-0 bij Ajax.

CRITERIA

Over de aantrekkingskracht van voetbal valt ook te twisten. Michels vertelde dat bepaalde, verfijnde technische en taktische snufjes alleen door echte kenners zijn te ontdekken. Van Gaal noemde een aantal criteria voor een aantrekkelijke wedstrijd: Hoogwaardige techniek, tactisch geschoold, veel strijd, spanning en 'momenten in de zestien'.

Maar voor nem persoonlijk blijft, afgezien van de ambiance, weinig over van de kwaliteit van het Engelse voetbal. "En de grap is dat ik als coach van Ajax juist probeer strijd te ontlopen. Kraay roept op tot strijd tegen Ajax, maar ik kan jullie verklappen dat strijd tegen Ajax heel moeilijk is. Omdat techniek en tactiek voorop staan. Zouden wij dan niet meer voldoen aan de definitie van aantrekkelijk voetbal?"

Ook de professionalisering kwam ter sprake. Kraay vertelde dat hij in 1953 voor een overwinning vijf gulden en een handdoek kreeg. Tegenwoordig stromen bij Ajax de miljoenen tegelijk binnen. Toch, aldus Van Gaal, denken velen (spelers en publiek) nog steeds dat betaald voetbal een uit de hand gelopen hobby is. Zelfs zijn eigen spelers dient hij wel eens te corrigeren. Toen Oulida en co wat beteuterd keken omdat ze een dag voor de Champions League-wedstrijd tegen AEK nog een helft met het tweede tegen Utrecht moesten spelen, wees Van Gaal ze terecht. "Want het lichaam kan veel verdragen. De geest niet. En daarom gaat het juist, om die geest."

Niet alle coaches waren aanwezig. Van Hanegem (Feyenoord) is geen lid van de belangenclub van trainers, Stevens van koploper Roda ontbrak, Vergoosen van MVV was in trainingskamp, maar ook de recent vertrokken of ontslagen oefenmeesters Schrijvers en Van Doorneveld bleven weg.

HUMOR

De wel aanwezigen konden nog lachen ook. Met Michels. De generaal vertelde een anekdote over het grote Ajax, toen hij een keer met de keepers Bals en Stuy aan tafel zat. De twee waren de enigen die baden voor het eten. Michels vroeg waarom ze dat deden. "Ik bid dat ik geen fouten zal maken", bekende Bals. Waarop reserve Stuy zei: "Ik bid dat hij een geweldige blunder begaat."

Ondanks hartaanvallen:

Gullikson wil coach van Sampras blijven

NEW YORK — Ondanks twee hartaanvallen wil Tim Gullikson full-time coach blijven van Pete Sampras, de beste tennisser ter wereld. De 43-jarige Amerikaan herstelt momenteel van een hartaanval die hem 14 dagen geleden tijdens het toernooi om de Grand Slam Cup trof.

"Ik doe het nu even rustig aan", zei Gullikson gisteren thuis in Chicago. "Nog even en ik kan alles weer normaal doen. De feiten liggen er. Ik heb twee hartaanvallen gehad die me veel schade hadden kunnen toebrengen, maar dat is gelukkig niet het geval. Ik heb nergens meer last van."

Gullikson, de broer van de Davis Cup-coach Tom, is al drie jaar coach van Sampras. Twee maanden geleden kreeg hij tijdens het toernooi in Stockholm zijn eerste hartaanval. Hij kwam daarbij toen met zijn gezicht op een glazen tafel terecht. "Ik brak mijn neus en had overal snijwonden en zag eruit alsof ik stevig had gevochten."

In München voelde Gullikson zich in zijn hotel duizelig worden. Hij ging naar zijn kamer, waar op dat moment toevallig zijn vrouw Rosemary belde. "De woorden haalde ik helemaal door elkaar, ik mompelde maar wat." Zijn vrouw belde daarop de receptie met het verzoek zo snel mogelijk een arts naar de kamer van de trainer te sturen.

De coach bleef acht dagen in het ziekenhuis in München. Eind vorige week keerde hij terug in Chicago. "Ik heb geluk gehad", reageert Gullikson."Maar ik wil niet nog een keer zoiets meemaken." Als zijn herstel optimaal verloopt, hoopt hij volgende maand bij Sampras te zijn om hem te begeleiden bij zijn pogingen de Open Australische titel te prolongeren.

VOETBAL — Nordin Wooter heeft donderdag bij Ajax een contract tot medio 1998 getekend. De 18-jarige aanvaller had al een zogenaamd koelkastcontract. Hij debuteerde dit seizoen in de thuiswedstrijd tegen RKC, waarin hij meteen scoorde.

■ *WILLEMSTAD — Tijdens de 'brindis' van Sedreko gisteravond in Landhuis Hel waren veel lokale sporters uit de meest uiteenlopende disciplines bijeen om een dronk uit te brengen op het afgelopen jaar. Daarbij werd ook de hoop op een sportief 1995 uitgesproken. Op de foto zien we van links naar rechts baseballster Rosalyn Kinburn, dammeester Raoul Alias, direkteur van Sedreko Ricardo Elhage en daarnaast Oscar Bolivar.*

Curaçaose topsporters bijeen

Kasparov tweekamp in Dortmund

MOSKOU — Dortmund krijgt waarschijnlijk de organisatie van de schaaktweekamp om de wereldtitel van de Professional Chess Association (PCA). Volgens de 31-jarige titelverdediger Gari Kasparov is het voor 95 procent zeker, dat de tweekamp tussen hem en de winnaar van het duel Anand - Kamski in Dortmund zal plaatsvinden.

Naast Dortmund hebben München en Madrid interesse getoond in het duel om de wereldtitel, dat voor 1995 op de kalender staat. Volgens Kasparov is niet het prijzengeld van doorslaggevende betekenis, maar het aantal uren zendtijd op de televisie. Kasparov verklaarde in een interview met het Russische blad *Sport Express*, dat er al een contract tussen de PCA en de Duitse zender ARD is opgemaakt. Het prijzengeld van de match zou twee miljoen dollar (ongeveer 3,5 miljoen gulden) bedragen.

FC Den Haag verliest protest

ZEIST — Het bestuur betaald voetbal van de KNVB heeft het protest van FC Den Haag tegen de wissels van VVV afgewezen. Het laatste half uur wordt niet overgespeeld met een beginstand van 1-2. Hierdoor is Excelsior definitief kampioen van de tweede periode.

Tijdens de wedstrijd VVV - FC Den Haag (eindstand 2-2) werd doelman Roox van VVV uit het veld gestuurd. VVV, dat al eenmaal gewisseld had, wisselde toen onmiddellijk spits Sibon voor de reserve-doelman en paste later nog een wissel toe, waarmee het totaal aantal op drie kwam.

FC Den Haag, bij winst periodekampioen, protesteerde tegen de wisselprocedure. De KNVB won informatie in bij de wereldvoetbalbond FIFA en dat leverde het ongelijk van FC Den Haag op. Voor het WK veranderde de FIFA de wisselregeling betreffende doelverdedigers.

Duitse atletiekbond schorst discustalent

DARMSTADT — De Duitse Atletiekunie (DLV) heeft gisteren het 20-jarige discus-talent Ulrike Heidelmann uit Erfurt met onmiddellijke ingang geschorst. Zij werd positief bevonden bij een dopingcontrole.

Heidelmann werd betrapt bij een landenwedstrijd in Arzignano in Italië op een te hoge verhouding testosteron-epitestosteron. Zij gaf na het aanhoren van de straf te kennen haar atletiekloopbaan als beëindigd te beschouwen.

Nederlander scoort aan de lopende band

Smits begint vol vertrouwen in zijn zevende NBA-seizoen

INDIANAPOLIS — Rik Smits scoort aan de lopende band in de Amerikaanse basketbalcompetitie. Woensdag droeg hij met 25 punten fors bij aan de overwinning van zijn club Indiana Pacers tegen de Chicago Bulls. In de Central Division van de Eastern Conference hebben de Pacers de leiding met vijftien overwinningen tegen zeven nederlagen.

Zo bescheiden als hij is, ontwikkelt hij zelfs showgepartjes. Een rechterhand die lang in de lucht blijft hangen na een geslaagd jumpshotje gevolgd door een demonstratieve knik met de pols. Rik Smits (28) is na zes seizoenen eindelijk een idool in Indianapolis en een begrip in de NBA. "Ik denk dat hij begint te begrijpen dat hij de motor is van dit team", zegt veteraan Byron Scott, ploeggenoot bij de Indiana Pacers. "Als hij draait, draait de ploeg."

BESTE JAAR

Smits en de Pacers beleefden vorig seizoen het beste jaar ooit in de NBA. De ploeg bracht het clubrecord op 47 overwinningen en bereikte in de playoffs de finale van de Atlantic Division. Daarin werd het team in zeven spektakelstukken verslagen door de New York Knicks.

"Ik speelde met meer zelfvertrouwen", aldus Smits. "Ik voelde me op mijn gemak op de vloer." De woorden werden vertaald in daden. Hij was produktiever dan ooit. "Dat komt omdat ik blessurevrij was en het vertrouwen kreeg van medespelers en coach."

Over het hele seizoen van 82 wedstrijden scoorde hij gemiddeld 15,7 punten per duel, in de laatste veertig wedstrijden 17,7 punten (en 6,9 rebounds), in de laatste tien 23,6 punten. Drie keer kwam hij boven de 30 punten en tegen Philadelphia bracht hij zijn persoonlijke record op 40 punten.

HOEKSTEEN

Jarenlang vroegen de Pacers zich af in welke richting Smits de club zou leiden. De 2 meter 24 lange center uit Eindhoven werd in 1988 aangetrokken als de hoeksteen van de toekomst. Smits debuteerde sterk bij de profs. Zijn rapportcijfers in zijn eerste jaar logen er niet om: 15,5 punten, 6,2 rebounds en 2,06 blocks. Blessures wierpen hem ver terug.

Smits moest op gezag van zijn coaches zwaarder worden, meer body krijgen voor het slopende gevecht in de jungle onder de borden. De gewichtstoename had een verwoestende uitwerking op de gewrichten. Hij liep peesontstekingen (tendinitis) op in beide knieën, werd er vier keer aan geopereerd en kreeg last van schouders, elleboog en polsen. Op verzoek van de clubleiding bleef hij meehobbelen, maar zijn inbreng varieerde van nihil tot wisselvallig.

Dat bleef zo tot het seizoen 1993-94 en de komst van Larry Brown als coach van de Pacers. Op de eerste dag van het trainingskamp keek hij Smits eens goed aan en instrueerde hem gewicht te verliezen. "Ik moest op dieet", lacht Smits. "Er moest 25 pond af. Terug naar mijn oude gewicht." De opdracht was een zegen voor de Nederlander. "Ik was langzamer geworden, liep stroever."

De afgevallen Smits draaide in de tweede helft van het seizoen op volle kracht. De club won 31 van de laatste 43 wedstrijden. "Ik heb Rik nooit zo gemotiveerd zien spelen", zegt Reggie Miller, lid van 'Dream Team II' en de vedette van de Pacers. "Het was een nieuwe Rik. Hij intimideerde tegenstanders onder de borden, vocht voor elke bal. Ik weet nog niet wat hem bezielde, maar de ploeg ging met deze Rik elke wedstrijd beter spelen."

ONTSPANNEN

Guard Vern Fleming, afkomstig uit de Bronx, New York maar al tien jaar bij de Indiana Pacers, viel vooral de ontspannen aanpak van Smits op. "Hij speelde relaxed. Je kon het aan zijn gezicht zien. In het verleden was hij timide, nerveus. Nu lachte hij voor de wedstrijd. Hij had meer zelfvertrouwen." De Nederlander wees naar Brown voor zijn doorbraak. "Hij haalde de druk van mijn schouders."

Brown gaf Smits dezelfde behandeling als de andere Pacers. "Vroeger werd ik aan mijn lot overgelaten", aldus Smits. "Ik was een buitenbeentje dat door coaches werd genegeerd. Brown betrok mij bij het ploeggebeuren. Ik was niet langer een vreemde in de ploeg. De ploeg werd een collectief, een groep die voor elkaar door het vuur ging." Waarbij de tandem Davis-Davis vooroп liep.

Dale en Antonio Davis, twee spierenbundels, geen familie, zetten Smits uit de wind. Zij namen de verdedigende taken van de center op hun vierkante schouders en lieten Smits zich concentreren op zijn rol als schutter. En als aangever. Hij gaf in het seizoen 156 assists, een persoonlijk record. "Een assist geeft mij veel bevrediging. Vooral als ik de pass geef waaruit een driepunter wordt gescoord."

JAARSALARIS

De progressie van Smits, die vorig jaar een nieuw vijfjarig contract afsloot met de Pacers voor het jaarsalaris van 7 miljoen gulden, ontging de andere clubs in de NBA niet. Vermaarde clubs als de Boston Celtics en de Chicago Bulls lieten van hun belangstelling blijken. "Ik blijf bij de Pacers. Ik heb het eindelijk naar mijn zin bij de club." Brown gaf de clubleiding te verstaan meteen te vertrekken indien Smits verkocht of geruild werd.

"Hij is geen Olajuwon, Ewing, Robinson of O'Neal. Dat zijn vier centers van aparte klasse, maar hij zit er direct onder", aldus de kleine, bebrilde coach. "Rik heeft wedstrijden waarin hij zich kan meten met die vier, maar hij is niet zo stabiel, niet zo consistent als die vier. Al heeft hij niet meer die pieken en dalen van vroeger. Hij heeft zich ontwikkeld tot een factor in de NBA, een speler met wie rekening wordt gehouden, op wie andere ploegen hun tactiek afstemmen."

Rik Smits werd in september '93 vader van een dochter, Jasmine. "Bij de club denkt men dat ik volwassener ben geworden door het vaderschap, dat ik daardoor beter ga spelen", zegt hij, "maar zelf merk ik geen verschil. Ik krijg minder slaap, dat weet ik. Er zijn zoveel veranderingen geweest: Coaching, gezondheid, familie. Alles draagt misschien iets bij, maar de eenheid van de ploeg is de basis voor succes."

De Pacers werden dit seizoen versterkt met de aankoop van Mark Jackson, een doorgewinterde guard die via de New York Knicks en de Los Angeles Clippers op voorspraak van Brown door de Pacers werd ingelijfd. Zijn eigen inbreng relatiefeert Smits. "Ik groei nog elk jaar en heb nog een paar jaar nodig om mijn plafond te bereiken."

"Ik wil op alle onderdelen beter worden. Scoren, assists, vrije worpen, blocks en zeker op rebounds. Ik wil ook langer spelen dan de 27 minuten gemiddeld van het vorig seizoen. Ik moet de speler worden naar wie de ploeggenoten op zoek gaan in de kritieke situaties. Dat wil ik afdwingen." Op de werkvloer wordt hij met het jaar brutaler, daarbuiten ademt hij bescheidenheid.

In Haarlemse basketbalweek:

Oranje verliest van Australiërs

HAARLEM — De mascotte van de Indiana Pacers zorgde voor vuurwerk, maar de eerste wedstrijd tussen Nederland en Australië tijdens de dertiende Haarlem Basketball Week (HBW) leverde dat allerminst op. In een dramatisch slecht duel verloor Oranje met 65-81.

De Nederlandse ploeg kreeg op het laatste moment te maken met nog een afzegging. Willie-Jan Ackermans moest wegens ziekte vervangen worden door Michel van der Heyden, een jeugdinternational, die in de eerste divisie speelt in Elst. Daarnaast was Oranje al flink gehavend door het ontbreken van de geblesseerde spelers Wierd Goedee en Milco Lieverst. Rolf Franke en Dolf Duyvelshoff hadden in een eerdere fase bedankt. Voor de oefentrip naar Amerika, begin november, werden Gerard Ackermans en Erik van der Sluis door bondscoach Toon van Helfteren om disciplinaire redenen geschorst.

Ook de internationals Okke te Velde en Richard van Poelgeest speelden niet voor het Nederlands team, omdat de sponsor, Cees den Braven, hen dat verbood. Goba wilde als winnaar van de Nederlandse bekercompetitie in de sterkst mogelijke opstelling verschijnen in Haarlem.

Het Nederlands gelegenheidsteam kon de Australische ploeg in de eerste helft redelijk bijbenen. Het basisvijftal bestond uit Van Rootselaar, De Bruin, Huybens, Van Veen en Hageman. Nederland nam zelfs een 23-16 voorsprong, maar langzaam aan namen de Australiërs, vorig jaar vijfde tijdens het WK in Toronto, het initiatief. Vier spelers van die ploeg basketbalden gisteren tegen Nederland.

Bij de rust had Oranje drie punten achterstand: 30-33. In de tweede helft liep Australië gemakkelijk weg. Toen Van Helfteren wissels moest gaan toepassen, was de wedstrijd snel beslist. Nederland scoorde niet meer, Australië wel, waardoor de eindstand 65-81 werd. Hageman (17) en Huybens (14) waren de enige twee Nederlanders die met hun persoonlijke scores in de dubbele cijfers kwamen.

Van Helfteren was redelijk tevreden over de wedstrijd: "De bank is te zwak, waardoor we in de problemen kwamen. Maar na alle afzeggingen, blessures en straffen ben ik tevreden."

■ *KINABALU — Het Antilliaans karateteam dat brons haalde in de teamwedstrijden. Zittend van links naar rechts: Renick Jamanika, Tonchi Leito, Ulvic Jamanika. Staande van links naar rechts: Dudley Josepa, Eddie Obispo, Ricardinho (Cocobino) Pieters.*

Junior Millerson in Wereld Karatebond

WILLEMSTAD — De president van de Curaçaose karatebond Cucarbo, Junior Millerson, is gekozen als lid van de Wereldkaratebond (WKF). Tevens verzocht men hem secretaris-generaal te worden, maar voor die eer bedankte hij. Dit vanwege de zwaarte van die functie. Samen met zijn huidige verantwoordelijke baan zou dat teveel worden. Millerson is wel lid van de *traditional* en de *general* karatecommissie.

Een week geleden keerde het karate-team dat de Nederlandse Antillen op de Wereldkampioenschappen in Maleisië vertegenwoordigde, terug. Zoals gemeld won het Antilliaanse team daar brons en Dudley Josepa haalde individueel zilver. Meermalig Europees kampioen Josepa verdedigde hiermee de eer van de Antillen op een fantastische manier.

In de categorie tot 80 kilogram kwamen de Antillen en Italië tot de finale. Het gevecht tussen Josepa en de Italiaan Benetello eindigde na drie minuten met een gelijke stand. Verlenging dus. Daarin scoorde Benetello het eerste volle punt en had daarmee het goud gewonnen. Veel waarnemers in de zaal hadden kritiek op de beslissing van de scheidsrechter over de toekenning van dat punt, omdat ze vonden dat het niet verdiend was. Aan de beslissing viel niets meer te veranderen.

De prestatie had tot gevolg dat veel mensen zich af gingen vragen waar ter wereld Curaçao en de Antillen liggen. Overigens veel complimenten voor de grootse prestatie van zo'n klein eiland, dat in het internationale karate zo uitblinkt.

Het was meteen ook de laatste grote prestatie van Dudley Josepa want het titelgevecht was tevens zijn afscheid van de wereldkampioenschappen als karateka. Josepa zal het komende jaar wel deelnemen aan regionale toernooien. Waarschijnlijk blijft hij zich verder wel zijdelings bemoeien met de karatesport, in zaken als jeugd-training en dergelijke.

Nederlands cricketteam van slag

NAIROBI — Het Nederlands cricketteam is bij het drielandentoernooi in Kenya van slag. Na de verliespartij tegen de Emiraten ging Oranje, dat met twee overwinningen startte, gisteren ook tegen het gastland onderuit.

De nederlaag met 34 runs had geen gevolgen voor het verdere verloop van het toernooi. Kenya is zaterdag voor de derde keer de tegenstander van Oranje in de finale.

Het sublieme batten van sterspeler Nikolo, die *not out* bleef met een indrukwekkende produktie van 148 runs, bracht Kenya op een totaal van 276 voor het verlies van zes wickets. De Nederlanders kwamen niet in de buurt van die score. De Nederlandse battingside telde slechts slechts tien spelers. Schiedammer Gouka haakte tijdens het fielden ziek af.

Alleen Clarke (43 runs), Van Oosterom (45) en Aponso (53) bleven overeind. Vier spelers gingen in de chaos van het gevecht *run out*. Nederland eindigde na 50 overs op 242 voor 9.

Uitslag:

Kenya - Nederland 2-0.
Kenya 276/6, Nederland 242/9.

Stand:

1. Kenya	4-6
2. Nederland	4-4
3. Emiraten	4-2.

■ KINABALU — *De officiële presentatie van de deelnemende landen aan het twaalfde Wereldkampioenschap Karate. Lai Cam How, onze enige vrouwelijke karateka in Maleisië draagt de vlag. Daarachter Junio Millerson, dr Earl Best en Jules Tunk, daarachter de karateka's.*

'Magnetische lijnrechter' op Australische Open

MELBOURNE — Al jarenlang probeert men het 'oog' van de lijnrechter in het tennis te perfectioneren. Eigenlijk alle elektronische systemen faalden tot nu toe, waardoor de menselijke lijnrechters nog steeds rond het tennisveld waken. En uiteraard fouten kunnen maken tot ergernis van de vedettes op de baan. In Melbourne op de Open Australische Kampioenschappen zal een nieuw controlesysteem getest gaan worden wat werkt met een magnetisch veld. Het zal alleen getest worden bij het dubbel- en juniorenspel. Dit deelde de toernooidirecteur Paul McNamee mee.

McNamee zei dat het *telsysteem*, wat twee jaar geleden op het toernooi in Melbourne werd ingevoerd en wat nog steeds funtioneert op *Court 2*, was verouderd. "In het nieuwe systeem zijn nog maar 3 lijnrechters nodig in plaats van 12."

Het systeem is ook al getest op de US Open en zal permanent worden ingevoerd als de Associatie van Tennisprofs (ATP), de Internationale Tennisfederatie (ITF) en de Vrouwen Tennisassociatie (WTA) akkoord gaan. "Het is een extreem precies systeem, tot vijf keer beter dan het menselijk oog", zei McNamee. "Maar voordat het op Grand Slam-toernooien wordt ingevoerd, moet het eerst nog nader bestudeerd worden op *challenger*-toernooien en andere kleine tennisevenementen."

Het systeem wordt in gebruik genomen in het dubbelspel-toernooi, het toernooi voor voormalig toptennissers en bij de junioren. *Tel* is een electronisch 'line calling'-systeem wat onder het baanoppervlak gemonteerd wordt. Het activeert wannneer de bal, gevuld met ijzervijlsel, reageert op de magnetische mat die onder het court ligt. Een signaal geeft aan of de bal uit is.

Van Basten voor controle naar ziekenhuis

ANTWERPEN — Marco van Basten meldt zich woensdag 28 december in de Apra-kliniek in Antwerpen. Daar kijkt prof. Martens hoe het herstel van de rechterenkel van de spits vordert. Van Bastens laatste bezoek aan de Belgische privé-kliniek dateert van ruim twee maanden geleden.

In die periode heeft de 30-jarige aanvaller van AC Milan zich vooral bezig gehouden met wandelen. Volgens de doktoren ligt hij op schema. Dat zou betekenen dat de spits na de controle van woensdag voorzichtig mag beginnen met hardlopen. Op een zachte achtergrond, want een harde vloer kan het herstel van de enkel, waaraan hij vier keer is geopereerd, schaden.

Van Wely wint voor het eerst in schaaktoernooi

GRONINGEN — Loek van Wely behaalde gisteren in de vijfde ronde van het internationale schaaktoernooi in Groningen zijn eerste zege. Hij versloeg de Georgiër Azmaiparasjvili. John van der Wiel kwam remise overeen met Goelko (Vst).

De Nederlanders spelen geen rol van betekenis, de Witrus Beljavski en de Bosniër Sokolov leiden met 3,5 punt. Van Wely kwam door zijn overwinning op anderhalf punt, hij is voorlaatste. Van der Wiel staat met 2,5 punt op de gedeelde zesde plaats.

In de partij tussen Van Wely en Azmaiparasjvili verdwenen de dames snel van het bord. Van Wely hield zijn tegenstander onder druk en won een pion. De Georgiër moest een stuk geven, hield tot de 49e zet stand, maar zag toen het onvermijdelijke in.

Van der Wiel accepteerde na 17 zetten het remiseaanbod van Goelko. De Leidenaar had baat bij de *Caro Kann*-opening, maar slaagde er niet in een doorbraak te forceren. Zijn vijfde partij eindigde in de vijfde remise.

Sokolov kon zich enkele uren solo-koploper wanen. Zelf won de Bosniër probleemloos van de Brit Miles. Diens landgenoot Hodgson leek tegen Beljavski voor een verrassing te zorgen. Hodgson, die pas een half punt vergaarde, verbruikte te veel tijd en zag na zeven uur nadenken zijn vlag vallen. Beljavski kwam daardoor op gelijke hoogte met Sokolov.

Uitslagen vijfde ronde:
Van der Wiel (Ned) - Goelko (Vst) 1/2-1/2; Tiviakov (Rus) -Joesoepov (Dui) 1/2-1/2; Van Wely (Ned) - Azmaiparasjvili (Geo) 1-0; Sokolov (Bos) -Miles (Gbr) 1-0; Almasi (Hon) - Georgiev (Bul) 1-0; Hodgson (Gbr) - Beljavski (Oek) 0-1.

Stand:
1. Sokolov en Beljavski 3 1/2; 3. Almasi, Goelko en Joesoepov 3; 6. Van der Wiel, Azmaiparasjvili, Georgiev, Tiviakov 2 1/2; 10. Miles 2; 11. Van Wely 1 1/2; 12. Hodgson 1/2.

Ellen van Langen naar Zuid-Afrika

HILVERSUM — Ellen van Langen gaat overwinteren in Stellenbosch, Zuid-Afrika. Ze slaat er in januari met trainer Frans Thuys en vier atletes een trainingskamp van een maand op.

Van Langen maakt de trip op kosten van NOC/NSF. "Een rechtstreeks voortvloeisel van de Olympische kernploeg", aldus de atlete. "Voorheen moest ik zelf zo'n trainingskamp betalen voor mij en Frans. Nu doet NOC/NSF dat."

In Stellenbosch, waar Katrin Krabbe ooit positief bevonden werd na een controle, vindt Van Langen een modern complex. "Ik zocht een baan in een warm land met krachthonk, medisch centrum en moderne faciliteiten. Stellenbosch beantwoordt daaraan." Tot dusverre reisde Van Langen in de winter naar Portugal.

NOTITIES UIT PARAMARIBO

door Max Ooft

De kerstsfeer begint nu toch, bijna te laat, door te dringen in de huizen van Suriname. Was het vroeger zo, dat kerstmuziekjes op de radio en feestelijke versieringen in de winkelzaken de burger reeds in het begin van de maand december een speciaal gevoel gaven, nu voelt men zich haast verplicht om temidden van alle misère toch iets vrolijks te ondernemen of een vredige stemming voor te wenden. Door de ontzettend snelle achteruitgang van de economie in de afgelopen twee jaren, is het natuurlijk alleszins begrijpelijk dat de Surinamer niet meer per definitie goedlachs, vrolijk en optimistisch is, eigenschappen die voorheen zonder enige terughoudendheid of vrees voor teleurstelling mochten worden opgeplakt. En zo tegen het eind van het jaar, met alle extra uitgaven vandien in verband met de toch nog traditionele feestmaaltijden, hoe karig dan ook, verzekeringen en magere bonus-uitkeringen, weet men niet of men met opluchting afscheid moet nemen van het afgelopen jaar of met vrees de toekomst tegemoet moet zijn.

* * *

Toch zijn er redenen voor de burger om moed te houden. De **koersen voor vreemde valuta** zijn in de afgelopen dagen scherp gedaald, met wel meer dan 100 punten. De dollar, die eind november een recordhoogte bereikte van ongeveer 580 Surinaamse guldens per dollar, wordt nu opgekocht voor minder dan 425 guldens. De Nf-koers bedraagt rond de 1 op 225. Daarentegen, tot grote ontevredenheid van het volk, zijn de prijzen in de winkels niet even drastisch gedaald. De bedrijven verschuilen zich achter 'toentertijd hogere inkoopkoersen', en hebben hooguit uitverkoopprijzen en speciale aanbiedingen, maar van een structurele prijsdaling is voorlopig nog geen sprake.

De oorzaak van de koersdaling wordt gezocht in een relatief overschot aan circu[illegible]rende vreemde valuta, door [illegible] met [illegible]stdagen extra geld ont[illegible]n uit het buitenland, of hun door het jaar heen gespaarde valuta nu willen uitgeven, en het grotere aantal vakantiegangers. Verder is de vraag naar valuta erg gedaald en is sprake van een schaarste aan Surinaams geld, door de grote uitgaven die burgers en bedrijven hebben aan verzekeringen, bonusuitkeringen en dergelijke. En hoewel bekritiseerd als niet-structureel, hebben de aangekondigde overheidsmaatregelen voor valuta-interventie zeker een schokeffect teweeg gebracht onder speculanten.

Een nieuwe aankondiging is het voornemen om staatsdeviezen periodiek te verkopen tegen een vaste koers, vermoedelijk van Sf.325,- voor de dollar, aan handelaren/importeurs, die dan verplicht zijn hun prijzen te berekenen volgens deze koers die ver beneden de parallelmarktkoers ligt. Ook het idee van commerciële goudverkoop begint vastere vormen aan te nemen. Een deel van de overheidsmaatregelen werd genomen op advies van een speciale commissie van regeringspartij Nieuw Front, onder leiding van Ronnie Calor (tevens directeur van Surinam Airways).

Deze commissie stelt verder voor, onder andere een valuta heffing deviezenverdienende bedrijven, stopzetting van overheidssubsidie op brandstof per 1 januari 1995, verkoop van staatsbedrijven in dollars, aanzuiveren van achterstallige tegoeden bij exporteurs, agressieve inning van belastingen en het instellen van een freezone bij lucht- en scheephavens. De regering die van alle kanten wordt overspoeld met vaak uiteenlopende aanbevelingen om de economie weer in het spoor te krijgen, heeft nog niet laten blijken welke van de schulden zullen worden overgenomen.

* * *

De sociale rust is, niet in de laatste plaats vanwege het in het vooruitzicht gestelde goederenpakket van overheidswege aan huishoudens met de zogenaamde 'consumentenkaart' (daterend uit de revolutionaire periode), grotendee[illegible] weergekeerd. De protestd[illegible]onstratie van woensdag jongstleden, uitgeschreven door ontevreden scholieren in samenwerking met enkele vakbonden, is een grote flop geworden. De opkomst was zeer matig en parlementsvoorzitter Lachmon weigerde een zoveelste petitie in ontvangst te nemen. De politie verrichtte consequent arrestaties van enkele personen die tot baldadigheden wilden overgaan.

Ondanks wijde ontevredenheid over het beleid, heeft de algemene opvatting kennelijk postgevat dat het nauwelijks mogelijk of misschien niet eens wenselijk is, de huidige regering nog naar huis te krijgen. Een algemeen aanvaard alternatief is er voorlopig kennelijk ook niet.

* * *

De revolutionaire partij NDP van voormalig legerleider Bouterse, ziet zichzelf in elk geval wel als de partij die het roer zal overnemen bij de verkiezingen in 1996. Partijvoorzitter Bouterse zei dit tijdens een motivatiebijeenkomst afgelopen week. Hij beloofde een overzichtelijke economie, grotere binnenlandse produktie en een nationale politiekvoering waarbij iedereen betrokken zal worden, met soevereiniteit hoog in het vaandel. De houding van de Nederlandse minister Jan Pronk van Ontwikkelingssamenwerking werd ernstig bekritiseerd door Bouterse, die het vermoeden uitsprak dat Nederland graag een afhankelijk Suriname wil behouden en daarom de NDP in geen geval aan de macht wil hebben.

* * *

Dino Bouterse, zoon van ex-bevelhebber Desirée Bouterse, is op formele gronden inmiddels vrijgelaten in afwachting van de zaak die op 16 januari zal voorgaan. Dino werd in juli, samen met [illegible] 15 anderen, aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij cocaïnehandel, nadat de politie een inval had gedaan in het huis van een lid van het politie-arrestatieteam waarbij er cocaïne en wapens werden aangetroffen.

* * *

Spraakmakend in Suriname was zeker wel het incident tussen **politie-korpschef Carlo Hunsel** en het hoofd van de publiciteitsdienst van de politie, inspecteur Ro Gajadhar. Bij een woordenwisseling over een fout in de tekst van visite-kaartjes, wierp Hunsel het pak kaartjes met kracht naar Gajadhar toe, bij wie het enkele voortanden los sloeg. Volgens de uitgegeven officiële verklaring was het de bedoeling dat laatstgenoemde het pak zou vangen, en is het voorval reeds besproken tussen betrokkenen en de minister van Justitie en Politie, S. Girjasing, waarbij de geboden verontschuldigingen werden geaccepteerd en het voorval als afgedaan wordt beschouwd.

* * *

De dreiging van een **brandstofschaarste** blijft aanwezig, ondanks een aflossing van 250 miljoen Surinaamse guldens door de overheid aan de drie grote oliemaatschappijen Esso, Texaco en Shell. De Surinaamse overheid is de maatschappijen voor miljarden schuldig aan achterstallige betalingen, enerzijds de normale betalingen voor leveranties en anderzijds de grote bedragen die ze moet neertellen voor het subsidiesysteem van brandstof aan het elektriciteitsbedrijf EBS, openbaar vervoer en autobezitters. De reële prijs voor een liter gasoline bedraagt officieel Sf.155,- en daarvan betaalt de overheid 115,- per liter voor benzine op de bon plus 40,- voor benzine voor bussen. De maatschappijen staakten hun leveranties deze week voor zowel de vrije verkoop als voor bonbenzine, omdat er geen zekerheid was over de aflossingen. Na gedane toezeggingen en storting van het voornoemde bedrag, werden de leveringen voorlopig hervat.

De overheid zit met nog meer subsidies in de maag, onder andere op brood, stroom, water, en nu weer de pakketgoederen. Het lag in de bedoeling om deze ingaande het nieuwe jaar af te schaffen, maar door het uitblijven van buitenlandse donorsteun heeft de Surinaamse regering zoals bekend het aanpassingsprogramma getemporiseerd.

* * *

Drie jeugdigen van nog geen 21 jaar oud, L.B., K.B. en F.Z. zijn veroordeeld tot respectievelijk 15, 12 en 6 jaar **gevangenisstraf** wegens de moord op de historicus Ben Scholtens, van Nederlandse afkomst. De jongens, die bevriend waren met het slachtoffer, hadden begin dit jaar Scholtens van het leven beroofd met een mes. Hun motief zou zijn dat hij hen seksueel had misbruikt en zij daarvoor genoegdoening zochten, die aanvankelijk zou bestaan uit diefstal in zijn woning.

De misdaad blijft overigens stijgende in Suriname. Afgelopen week werd wederom een bejaarde vrouw, Jean Maanster (90), omgebracht in haar woning door dieven. En bij afzonderlijke **woordenwisselingen** kwamen ook de heren Khoen Khoen, Kemble, Lynch en Hardjopawiro door geweld om het leven, dit allemaal binnen iets meer dan een week.

En zelfs bij het Hof van Justitie zagen dieven kans vier computers te stelen. Daarentegen heeft de Surinaamse politie, ondanks een ernstige onderbezetting, toch kans gezien een aantal boevengildes, dat betrokken was bij verscheidene grote diefstallen, op te rollen.

* * *

Voetbalclub Robin Hood blijft **landskampioen voetballen**. Hoewel de competitie nog niet is uitgespeeld, is het puntenverschil te groot om hierin nog verandering te brengen. De kampioen en semi-kampioen mogen uitkomen in Concacaf-verband.

* * *

De Federatie van Agrariërs en Landbouwers (FAL) is erg actief op het gebied van de **bevolkingslandbouw**. Twee projecten trokken de afgelopen week de aandacht. Eén in samenwerking met de Stichting Voor Gehandicapte Kinderen (SVGK) en één in de volksbuurt Flora-B. De FAL biedt hierbij deskundige begeleiding om de doelgroepen zelfvoorzienend te maken op het gebied van kleinschalige tuinbouwgewassen.

* * *

Ook het bananen- ('bacove')overheidsbedrijf Surland boert goed. In het afgelopen jaar werd de **recordproduktie** van 1 miljoen dozen exportbananen bereikt, en het streven is er voor het komend jaar op gericht, het EG quotum van 38.000 ton (ruim 2 miljoen dozen) te halen.

* * *

De directeur van de **Indonesische Houtkapmaatschappij MUSA** in Suriname, is donderdagnacht in zijn woning onder bedreiging met zware wapens door een vijftal gemaskerde mannen meegenomen. Hij werd gedwongen in het kantoor van het bedrijf de kluis te openen. MUSA-Suriname werd voor miljoenen aan dollars en Surinaamse guldens lichter gemaakt.

Dode bij schietpartij in metro van Munchen

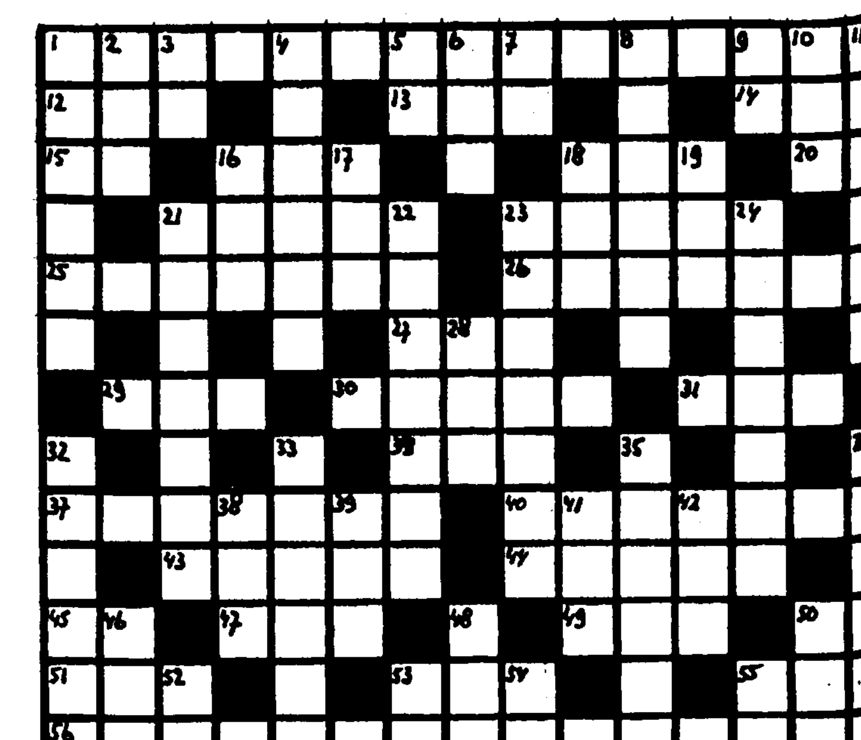
MÜNCHEN — Een vrouw is vrijdag omgekomen en twee mannen zijn ernstig gewond geraakt bij een schietpartij in de metro van München. Dit heeft de politie meegedeeld.

Een 41-jarige Kroatische man schoot in een metrostation zijn van hem vervreemde echtgenote dood. Hij vuurde ook op de andere man, die in het gezelschap van de vrouw was. Deze 38-jarige Kroaat werd door twee kogels in het hoofd getroffen en in kritieke toestand in een ziekenhuis opgenomen. De dader schoot zichzelf na zijn daad in de buik. De vrouw had een aanklacht ingediend tegen haar echtgenoot, omdat deze haar tegen haar wil in het huis vast hield en mishandelde. De man 'hield haar praktisch gevangen', verklaarde een politiewoordvoerder.

Een Kerstpuzzel: Waar woont Santa Claus echt?

HORIZONTAAL: 1. diapositief; 12. boom; 13. steen; 14. dicht; 15. lengtemaat; 16. beroep; 18. snel; 20. uitroep; 21. uitgestorven dier; 23. opstandeling; 25. vertrek van een vaartuig; 26. gebied van een emir; 27. knaagdier; 29. behoeftig; 30. Russisch gebergte; 31. sneeuwschoen; 34. stremsel; 37. aanvullende uitkering; 40. uitstalruimte; 43. naaigerei; 44. beroemd componist; 45. spil; 47. tam; 49. deel van het gezicht; 50. lidwoord; 51. Engels bier; 53. mannelijk dier; 55. bijenprodukt; 56. lijst van ingeladen goederen.

VERTIKAAL: 1. vertrek; 2. bergweide; 3. deel van de dag; 4. kledingstuk; 5. godsdienst; 6. precies; 7. oneindig getal; 8. Aziatisch schiereiland; 9. sportevenement; 10. baan; 11. eerstaankomende; 16. papegaai; 17. sleepnet; 18. belemmering; 19. via; 21. beraad; 22. aaien; 23. deel van een altaar; 24. Indisch matroos; 28. oppervlaktemaat; 32. smalle lichtbundel; 33. hagedis; 35. eiland in de Grote Oceaan; 36. verzoekschrift; 38. jong dier; 39. dwaas; 41. moment; 42. stuk stof; 46. groente; 48. mannelijk dier; 50. halsdoek; 52. en dergelijke; 53. titel; 54. deel van een mast; 55. persoonlijk voornaamwoord.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. vaalt; 5. hol; 8. exces; 12. aks; 13. olifant; 16. lil; 17. le; 18. krot; 19. gesp; 21. r.i.; 22. Inka; 24. stoet; 26. omen; 28. lid; 30. eer; 31. boa; 32. spinet; 35. kennis; 37. rn.; 38. bezwaar; 39. c.n.; 40. lokaal; 42. richel; 45. ent; 46. nul; 48. nee; 49. dart; 51. media; 53. etui; 55. dr.; 56. eter; 58. adel; 60. nf.; 61. eng; 63. onthaal; 65. wie; 66. roede; 67. sen; 68. pekel.

VERTIKAAL: 1. valies; 2. aken; 3. as; 4. tor; 5. hitte; 6. of; 7. lager; 8. ets; 9. cl.; 10. eire; 11. slinks; 14. los; 15. net; 18. Kain; 20. poon; 23. klinker; 25. oerwoud; 27. manchet; 29. debat; 31. berin; 33. pro; 34. tel; 35. kar; 36. ine; 40. ladder; 41. ante; 43. ceel; 44. luifel; 46. nerts; 47. liaan; 50. arno; 51. men; 52. Ada; 54. unie; 57. toe; 59. elp; 62. ge; 64. he; 65. wk.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Mevr. G.W. Thijm
Mahuma Kaya B 25
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren. Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

WAARSCHUWING

De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op woensdag 28 december 1994 van 08.00 uur tot 18.00 uur een schietoefening wordt gehouden te Vader Piet. Er wordt geschoten met scherpe munitie op landdoelen. Het onveilig gebied aan landzijde wordt afgebakend met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

ReefKeeper: 'Regenwoud' onderzee beschermen

Curaçao laat duikdollars liggen met geringe promotie 'wereldrif'

= door Hennie Harinck =

WILLEMSTAD — Curaçao mist de 'duikboot'. Terwijl Curaçao beschikt over koraalriffen van 'wereldklasse' begroet het eiland op jaarbasis slechts 9000 duikers. Een soortgelijk duikoord in Mexico, Cozumel, ontvangt wekelijks 5000 duikers. Zo'n 100 duikshops proberen de toeloop te verwerken. Duikdollars zijn ecodollars, zegt ReefKeeper-directeur Alexander Stone. Economisch uiterst aantrekkelijke dollars, wel te verstaan, gezien de deviezen en de banen die ermee gemoeid gaan.

Stone verbaast zich over het nog onontdekte koraalrif van Curaçao, waar hij de afgelopen week op uitnodiging van ReefCare metingen verrichtte tussen het oostelijke puntje van het eiland tot aan Avila Beach. "Ons team heeft koraalrif gezien dat waarschijnlijk een tien scoort: een enorme variëteit aan soorten, dichtbegroeid, haast geen ziek koraal of algen." En Stone kan het weten. Hij duikt sinds 1978 over de hele wereld en beheert de organisatie ReefKeeper, die deel uitmaakt van een netwerk van 300 natuur- en milieu-organisaties en resideert in Miami.

Over enkele weken hoopt Stone op zijn *headquarters* in Miami de metingen te hebben omgewerkt tot een rapport, wat ReefCare vervolgens aan de overheid zal overhandigen. Met zijn team verrichtte Stone op 22 verschillende plaatsen de metingen, waaruit de kwaliteit van het rif kan worden afgeleid. ReefKeeper zal de bevindingen aan een panel van 18 koraalexperts voorleggen alvorens de definitieve conclusies worden verzonden. De marine-bioloog leidt sinds 1988 de koraalrif-organisatie, die bestaat van lidmaatschapsgelden en donaties. In Miami kan men beschikken over een uitgebreid documentatiecentrum en meetapparatuur. Filialen van ReefKeeper zijn gevestigd in The Keys, Puerto Rico, Honolulu en Saipan.

Stone's bezoek aan Curaçao volgt op een opzienbarende 'klus' in Cozumel, waar ReefKeeper door de plaatselijke vereniging van duikwinkels werd uitgenodigd om een rapport op te stellen over de gevolgen van de aanleg van een cruisepier voor de riffen. "Er zat haast achter want de gouverneur had de vergunning voor de bouw al afgegeven." De aanlegsteiger zou midden in het onderwaterpark worden aangelegd en de duikers vreesden de verwoesting van hun bron van inkomsten. De directeur wist de gouverneur te verleiden tot een duik. Nog nadruppend verklaarde de man dat hij onmiddellijk de werkzaamheden zou stopzetten en de vergunning zou intrekken. Het rapport dat een week later werd ingevlogen onderbouwde zijn beslissing met het nodige feitenmateriaal. Stone: "Het bleek dat een groot deel van de bevolking tegen de aanleg was. Er was al twee jaar over die pier gevochten."

NATUUR

De natuur is veel geld waard, vervolgt hij. "Riffen vertegenwoordigen toerisme-dollars." In de regio kunnen Cozumel, de Cayman Islands, Belize, maar ook Bonaire genoemd worden als gebieden waar men voor een groot deel leeft van de duikdollars. En de markt is groeiende. "Jaarlijks worden in Amerika alleen al 100.000 duikers opgeleid. Echte duikerslanden zijn verder Duitsland, Frankrijk, Engeland en Mexico." Amerika, zo schat hij, telt ruim 3 miljoen recreatie-duikers.

Onderwaterparken kunnen 'regenwouden' onderzee worden genoemd, zegt Stone. Niet alleen kan worden gedacht aan het belang voor medisch onderzoek, het unieke ecosysteem is tevens een kraamkamer van vissen. "En ik denk dat Curaçao niet alleen aan toerisme maar ook aan haar visstand moet denken, zeker als ik hoor dat sommigen hun gezin voeden met wat de zee te bieden heeft."

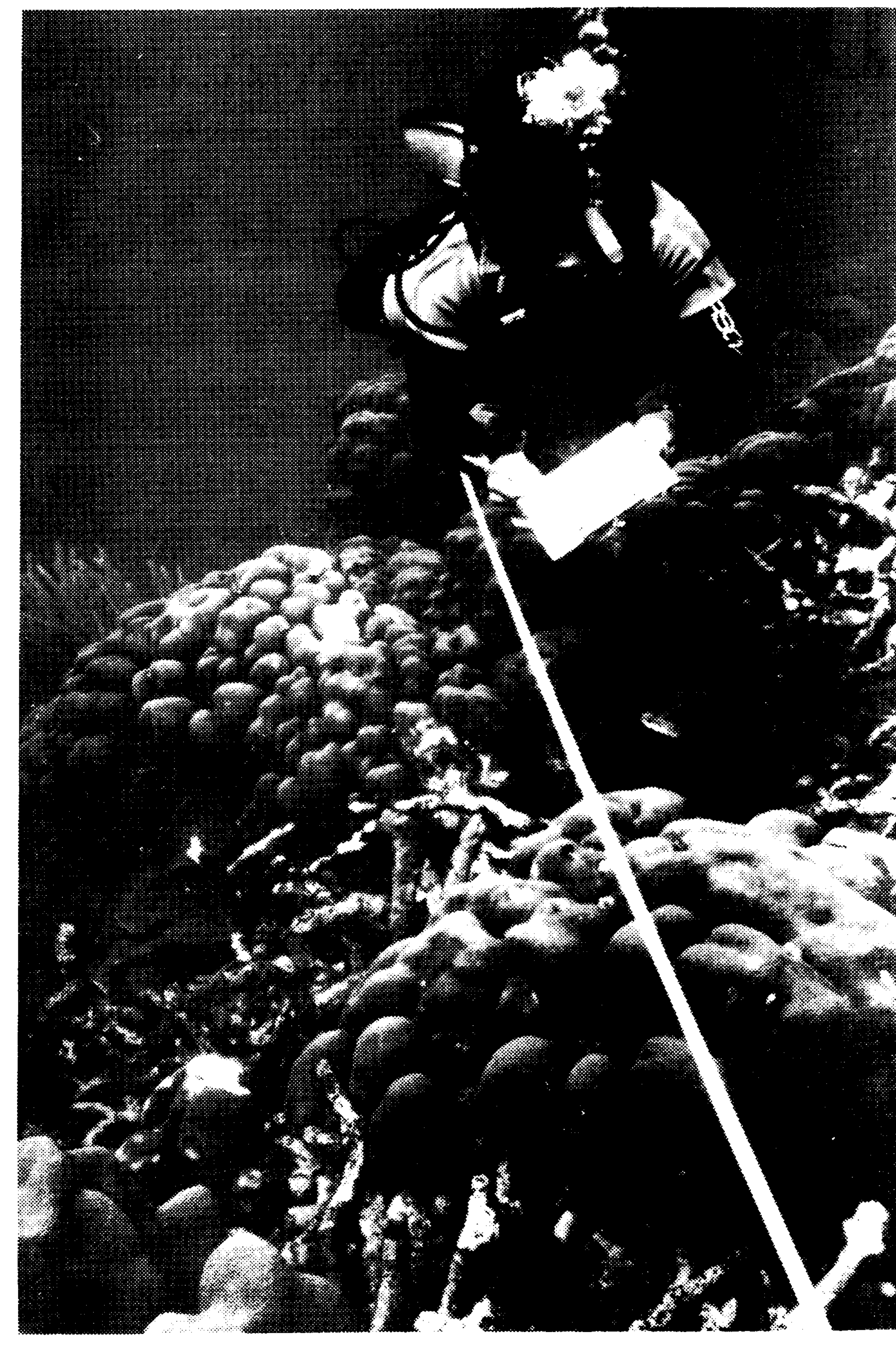
Het bijzondere van het Curaçaose onderwaterpark is dat het zo dicht onder de kust ligt: een verkoop*tool* van jewelste, maar tevens een achilleshiel, aldus Stone. "Elders moet je eerst mijlenver met een boot de zee op, terwijl je hier zo het water in kan springen. Je kunt hier met snorkelen al geweldig veel zien. Dat is ook een veilige manier, waar eerder familietoerisme op gericht kan zijn." De schaduwzijde is dat het rif extra kwetsbaar is. "Dat konden we zien ter hoogte van Avila Beach waar de onderwaterbegroeiing helemaal verschrompeld is."

De grootste vijanden van het rif zijn zand, modder en afvalwater. Bouwactiviteiten aan land hebben onmiddellijk hun repercussies op het rif. Stone hoopt dan ook ten sterkste dat de plannen voor het bouwen aan de kust van Oostpunt en het aanleggen van steigers in de binnenmeren geen doorgang vinden. "Het doorbreken van de natuurlijk dam is levensgevaarlijk. Er zal een stroom modder de zee in drijven, die neerslaat op het rif en het op langere termijn verstikt. Elke bouwactiviteit aan de kust zal onherroepelijk betekenen dat er aarde wordt losgewoeld en zand en aarde in de zee verdwijnt."

Afvalwater is vijand nummer twee van het rif. Met name water dat rijk is aan voedselresten bevordert de algengroei. Algen die zich kunnen ontwikkelen drukken op een gegeven moment het rif van de 'markt'. Florida, waar The Keys jaarlijks door een miljoen duikers worden bezocht, heeft allerlei afvalwaterbepalingen. Zo gaat het water pas na zuivering op drie mijl uit de kust het water in op een diepte van 800 meter, waar een krachtige golfstroom het water meevoert. Op Curaçao zou dat niet kunnen vanwege de diepte van de zee, kort onder de kust.

Het dilemma waar Curaçao zich voor geplaatst ziet - wel of niet de Oostkust bebouwen - klinkt hem bekend in de oren. "Ik snap zo'n eigenaar wel. Maar hij dient zich ook te bedenken dat het land wel van hem is, maar het rif niet. U zou toch ook niet willen dat uw buurman iets in zijn tuin bouwt waardoor de waarde van uw huis keldert?" De riffen zijn publiek bezit en verdienen derhalve bescherming van de overheid, vervolgt hij. "Al was het alleen maar vanwege de economische betekenis door het duiktoerisme."

Er zijn volgens hem allerhande regelingen mogelijk. "Het moet mogelijk zijn uit zo'n dilemma te geraken. Maar dan moeten beide partijen wel duidelijk op tafel leggen wat de wensen en randvoorwaarden zijn. Wanneer de ontwikkelaar geld wil om zijn terrein te beheren valt er ook wel wat anders te verzinnen, zoals een alternatief terrein." Zaak is het volgens hem in elk geval dat de overheid doordrongen raakt van het belang van het 'goudmijntje onderzee'.

Minister Etienne Ys in Het Financieel Dagblad:

"We moeten af van imago van belastingparadijs"

WILLEMSTAD — "Wij moeten af van het imago van belastingparadijs. Daartoe zijn op het ogenblik wettelijke maatregelen in voorbereiding. Er dienen in dat kader de nodige aanpassingen te komen in de Belastingregeling van het Koninkrijk, met name voor wat het dividendenverkeer tussen de Antillen en Nederland betreft."

Dat zegt minister Etienne Ys in een vraaggesprek met *Het Financieel Dagblad*, dat de afgelopen weken een serie artikelen over Curaçao publiceerde.

De minister constateert dat de financiële offshoresector zich nog niet hersteld heeft van de klap in 1987 toen de VS het belastingverdrag opzegde. De inkomsten van Curaçao zijn gehalveerd van ooit ruim 400 miljoen gulden in 1986 tot 200 miljoen nu, wat een zesde vormt van de totale begroting. De prognoses waren somber en zijn ten dele uitgekomen. "Maar gelukkig is de daling uiteindelijk meegevallen. Men is gelukkig meer aan marketing gaan doen. In die zin is de offshore professioneler geworden."

Ys vervolgt: "We moeten echt keihard gaan werken aan het afsluiten van verdragen met andere landen. Tot nu toe werd Curaçao gezien als een belastingparadijs waarmee geen verdrag hoefde te worden afgesloten. Wat dat betreft moet het imago van de Nederlandse Antillen worden verbeterd."

Curaçao heeft zich evenwel bewezen als financieel offshorecentrum en is goed bezig om zijn reputatie op de financiële markten te behouden, aldus Ys in het blad.

SCHADUWZIJDEN

De aanwezigheid van 21.000 offshorebedrijven toont volgens *Het Financieel Dagblad* aan dat de Nederlandse Antillen fiscaal aantrekkelijk zijn. Die aantrekkelijkheid heeft haar schaduwzijden, zo wordt vervolgd. "Berichten over misdaadactiviteiten zoals geldwitwasserij geven aanleiding tot extra dijkbewaking. Zo is momenteel een meldpunt ongebruikelijke financiële transacties in oprichting.

De financiële offshoresector wordt gevormd door 35 à 40 offshorebanken. Veel banken hebben een apart trustkantoor, van waaruit de beheersmatige directiefunctie wordt uitgeoefend voor de vele financieringsinstellingen en andere bedrijven die op de Antillen hun zetel hebben, vaak in de vorm van een holding.

De bijzondere fiscale positie van de Nederlandse Antillen en Aruba binnen het Koninkrijk hebben ook de Rabobank aanleiding gegeven tot het opzetten van een privaat banking en trustbedrijf. Directeur Donald Heukels windt er geen doekjes om volgens het dagblad: "De aantrekkelijkheid voor ons is dat we minder belasting betalen, naast het feit dat we in dezelfde tijdzone zitten als de trade-finance cliënten.

Er is hier sprake van een redelijk stabiel financieel politiek klimaat, waardoor Curaçao een betere status heeft dan bij voorbeeld Panama, de Virgin Islands of de Cayman Islands. En we werken met Engels recht."

Trustkantoren als de Rabobank Trust Company laten het optuigen van fiscale constructies over aan belastingadvieskantoren en beperken zich tot de beheersmatige directiefunctie voor cliënten, waarbij men zich niet bemoeit met een actieve bedrijfsvoering.

Commissie ondersteuning basisonderwijs gereed

WILLEMSTAD — De commissie die zich over het ondersteuningspakket voor de basisscholen heeft gebogen, is klaar. Dat betekent niet dat de scholen weten waar ze aan toe zijn. De overheid zal nu nog moeten vaststellen wie waarvoor in aanmerking komt in ruil voor de bezuinigingsslag in het basisonderwijs.

Ruim acht maanden geleden kondigde de toenmalige gedeputeerde Pieters Kwiers aan dat er bezuinigd zou gaan worden in het basisonderwijs, met als toegift extra ondersteuning voor basisscholen met onder meer schoolmaatschappelijk werkers en remedial teachers. Bezuinigd wordt er sinds het nieuwe schooljaar, maar zonder ondersteuningspakket. Gisteren kondigde haar opvolger, Chin Behilia, aan dat de commissie die het pakket moest vaststellen klaar is met haar bevindingen.

Hij wilde er nog maar weinig over kwijt. Het voorstel van de commissie is dan ook nog niet financieel onderbouwd. Dat moet een niet met name genoemde overheidsdienst nog gaan doen. Die moet een verdeelsleutel maken om vast te stellen hoe

Spaanse premier in verlegenheid gebracht:

Doodseskader vermoordde ETA-leden in jaren 80

MADRID — De Spaanse socialistischeminderheidsregering van premier Felipe González is in verlegenheid gebracht door de arrestatie van de voormalige directeur Staatsveiligheid en drie hoge politieambtenaren.

De vier worden ervan verdacht betrokken te zijn bij aanslagen die rechtse doodseskaders in de jaren tachtig pleegden op leden van de Baskische afscheidingsbeweging ETA. De doodseskaders — *Grupos Antiterroristas de Liberacion* (GAL) — hebben meer dan twintig ETA-leden omgebracht, voornamelijk in zuid-Frankrijk. Onderzoeksrechter Baltasar Garzón gaf maandag opdracht tot arrestatie van de vroegere directeur Staatsveiligheid Julian Sancristobal, een prominente socialist, en een hoge politiechef uit de Baskische stad Bilbao, Miguel Planchuelo.

Beiden wordt een poging tot moord, wederrechtelijke vrijheidsberoving en misbruik van gemeenschapsgelden ten laste gelegd. Twee andere hoge politieambtenaren zijn na betaling van een borgsom vrijgelaten. Garzón vaardigde dinsdag een arrestatiebevel uit tegen het voormalige hoofd van de politie van Bilbao, Francisco Alvarez. Hij wordt van dezelfde misdrijven verdacht als de andere vier.

De arrestatie van de vier volgt na belastende verklaringen van twee veroordeelde GAL-agenten tegenover Garzón. De twee functionarissen werden in 1991 wegens in totaal 108 jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat zij zes — verijdelde — GAL-aanslagen op ETA-leden hadden gefinancierd. De ware toedracht van de GAL-operaties is nooit duidelijk geworden maar in Spanje bestaat het vermoeden dat leden van de regering-González destijds opdracht gaven tot de moorden op ETA-leden.

De Spaanse oppositie riep dinsdag de regering op helderheid in de GAL-affaire te scheppen en verantwoording af te leggen. Zij eiste het aftreden van de prominente socialistische parlementariër José Barrionuevo, die in de jaren tachtig minister van Binnenlandse Zaken was en Sancristobal benoemde. Barrionuevo is zich echter van geen kwaad bewust. Hij toonde zich verrast door de arrestatie van mensen die het vaderland loyaal hadden gediend, zo verklaarde hij tegenover de Spaanse radio.

Amnesty: Celstraf in Mongolië is vaak moordend

ULAANBAATAR — Meer dan dertig gevangenen zijn het afgelopen jaar in Mongolië in de gevangenis van honger omgekomen. Zeker zestig anderen stierven door ziekte of mishandeling.

Met name tijdens het voorarrest komt verhongering onder de gevangenen voor. Dat heeft de Mensenrechtenorganisatie Amnesty International vrijdag bekend gemaakt.

"Elke gevangenisstraf kan uitmonden in een doodstraf gezien de huidige omstandigheden in de Mongoolse gevangenissen", zei Herve B[illegible] van Amnesty in de Mongoolse hoofdstad Ulaanbaatar. De regering weet dat de leefomstandigheden, voeding, sanitaire en medische voorzieningen in de gevangenissen ver achter liggen bij de internationale normen.

Ze heeft daarom steun gevraagd van de VN-commissie voor de mensenrechten om de toestand in de gevangenissen te verbeteren en wil volgend jaar een [illegible]ningsprogramma voor b[illegible]kers opzetten. Maar B[illegible] vreest dat de overheid niet genoeg werk van m[illegible]

Arafat nodigt paus uit

ROME — PLO-leider Yasser Arafat [illegible] vrijdag paus Johannes Paulus II voor een bezoek aan de Gaza-strook [illegible] nodigd. In een interview met de Italiaanse RAI sprak hij de hoop [illegible] dat het bezoek [illegible] autonoma Palestijn[illegible] kan worden.

"Palestina is de geboortegrond van Jezus, de [illegible]stijnse boodschapper van liefde. Wij hopen dat di[illegible] van vrede de onafhankelijkheid van de Palestijnen met als hoofdstad Jeruzalem [illegible] voortbrengt", aldus [illegible] voorman van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie.

Met, als andere [illegible] stijnen gaat Arafat [illegible] dat Kerstmis 1994 [illegible] laatste keer onder [illegible] sche bezetting [illegible] hoopt dat Bethlehem [illegible] reth, volgend jaar [illegible] steden zijn, waar alle [illegible] tenen en moslims, onder [illegible] Palestijnse vlag.

Over de ontwenning van de lichaamstaal van het geloof

Gebed in schoonheid

= door Nel Casimiri =

Een plaatje van Don José Gregorio Hernandez, een beeld van Sint Jozef of van de heilige Antonius in een hoek van de kamer. Een Maria-beeld, een kruisbeeld: het zijn allemaal vertrouwde attributen in de huizen van katholieken. En als je je niet meer katholiek voelt, maar het beeld stond al bij je moeder en je grootmoeder in de kamer, gooi je het toch niet weg. Je zoekt een tante of een buurvrouw die het goed zullen 'verzorgen' en vind je die niet zo vlug, dan blijft het beeld staan.

Plaatjes met afbeeldingen van heiligen worden nog steeds gegeven in de kerk, bidprentjes die het bidden vergemakkelijken, die de heilige tot een persoon maken, die zorgen dat je tot die heilige kunt praten, kunt bidden. En die heiligen worden zozeer een deel van de familie dat het kan gebeuren dat de heilige enige tijd met zijn gezicht naar de muur moet staan als het gebed niet verhoord wordt. Hij krijgt persoonlijk de schuld.

Een poosje geleden moest ik lang wachten in een toko in Otrobanda. Zo kon ik zien wat er daar zoals verhandeld werd: wat suiker, funchi, rum, veel condooms, maar vooral veel, heel veel kaarsen. De Libanees legde me uit: wat er ook in de kamer bedreven werd, het kaarsje voor het Mariabeeld moest blijven branden. Dat kwam op de eerste plaats.

In de kerken worden de verhalen uit de evangeliën verduidelijkt met grote beelden, met schilderijen en wandschilderingen of in glas-in-lood-ramen. Thuis is privé-devotie mogelijk met behulp van een klein plaatje, een schilderijtje, een beeld of kruisbeeld. Dat is niet nieuw. Al vele eeuwen gebruiken mensen zulke kleine afbeeldingen om hun gebed naar te richten. Toch is dat niet altijd het geval geweest. In Europa komen zulke privé-devotie-attributen op in de late middeleeuwen en er zijn in die tijd prachtige kunstwerken vervaardigd. Ze werden thuis gebruikt, maar ook in een kloostercel bij voorbeeld.

Henk van Os, de directeur van het Rijksmuseum in Amsterdam heeft een aantal van die laat-middeleeuwse kunstschatten, bestemd voor privé-devotie bijeen verzameld in een grote tentoonstelling: 'Gebed in Schoonheid' die tot 26 februari daar in het museum te zien is.

KLOOSTERCEL

Schilders en schrijvers begonnen in de dertiende eeuw kunstvoorwerpen te maken die bestemd waren voor persoonlijke devotie, thuis of in de kloostercel. Een eeuw daarvoor waren zulke voorstellingen, ook de verluchte handschriften, alleen in openbare ruimten te zien. Al bleef ook de voorstelling hetzelfde, de functie ervan veranderde drastisch. Zo kan men zich bij een reeks muurschilderingen van het leven van Christus in een kerk afvragen waarom bepaalde scènes werden afgebeeld en andere niet. Het antwoord moet dan worden gezocht in theologische opvattingen en didaktische bedoelingen. Met zo'n privé-kleinood was dat geheel anders. Daar ging het erom welke scènes de afnemer bij zijn meditatie voor ogen wilde hebben. Dat waren geen spannende wonderdaden van Jezus, genezingen en opwekkingen, die elders vaak werden uitgebeeld. De scènes die uitgebeeld werden zijn beelden van wat de gelovige had leren zien als de hoofdmomenten van Gods verlossend omgaan met hem persoonlijk.

Bij overdracht van traditionele voorstellingen naar een nieuwe omgeving veranderden op den duur niet alleen de voorstellingen, maar ook de verhalen! Een zelfde verhaal moet nu eenmaal anders verteld worden als publiek vertoog dan als intieme gebeurtenis. De in talloze exemplaren verspreide, nieuwe versie van het evangelieverhaal waren de Meditationes Vitae Christi. Ze werden omstreeks 1300 geschreven door een franciscaner monnik voor een non van de vrouwelijk tak van de franciscanen, de clarissen. De franciscaan doet veel moeite de claris uit te leggen hoe ze de scènes van Jezus' leven innerlijk moet verwerken om er echt wat aan te hebben. Omdat hij kennelijk veel naar beeldende voorstellingen heeft gekeken, zijn zijn aansporingen van groot belang voor de kennis van kunst voor privé-devotie.

In de vertelling zelf leeft de auteur al zijn creativiteit uit in de verhalen van kribbe en kruis, waarmee hij meer dan de helft van zijn geschrift vult. De auteur spoort aan door gedeelten van preken van Bernard van Clairveaux (1090-1153) in te voegen. Er komt daardoor het nodige aan theologie in het verhaal en wel van degene die bij uitstek de voeder van de laat-middeleeuwse spiritualiteit kan worden genoemd. Daarnaast maant de schrijver de claris tot wie hij zich richt, in haar meditatie ervoor te zorgen dat zij de gebeurtenissen meemaakt, dat zij als het ware middenin het verhaal komt te staan.

CHRISTUS

Met het oog op een afbeelding van de 'Aanbidding van de drie koningen' deelt hij haar mede dat hij niet van plan is van de omzwervingen van de koningen te vertellen voordat zij bij Christus aankwamen. Dat moet ze maar elders lezen. Maar wel wil hij 'enkele meditaties weergeven naar aanleiding van de verbeelde voorstellingen, welke de ziel op een andere wijze kan bevatten, overeenkomstig hoe zij zijn gebeurd en hoe ze geloofwaardig kunnen zijn naar hun heilige aard'. Kijk eens hoe ze daar geknield voor Maria liggen.

Ze spreken met haar en vragen hoe het met het kindje is. 'Kijk naar hen en kijk naar Maria die, uiterst spaarzaam met woorden en met haar ogen altijd naar de grond gericht, er geen genoegen in schept veel te spreken'. Hij kan het niet nalaten hier gedragsregels in te vlechten, door Maria model te maken voor de bescheiden opstelling die kloosterlingen eigen behoort te zijn. Alle aansporingen van de schrijver van de Meditationes komen op hetzelfde neer: ga er maar naast staan. Stap in het verhaal en kijk aandachtig naar elk van de hoofdrolspelers en vooral: kniel met de herders en de koningen. Wanneer de herders zijn vertrokken, klinkt het 'Ook U, die zo lang heeft getalmd, kniel neer en aanbidt Uw Heer God, en daarna Zijn moeder, en groet eerbiedig de oude heilige Jozef. Kus de mooie voetjes van het kindje Jezus dat in de kribbe ligt en smeek Zijn moeder dat U Hem even mag vasthouden. Neem Hem op en houdt Hem in Uw armen. Bezie Zijn gezicht met devotie, kus Hem eerbiedig en wees verrukt over Hem. (...) Geef Hem dan terug aan de moeder en let goed op hoe ze voor hem zorgt, toegewijd en wijs, terwijl ze Hem voedt en dient, en blijf om haar te helpen waar U kan'.

In een van de mooist verluchte handschriften in Nederland is de drang erbij te willen zijn bijna obsessief geworden. Op een groot aantal grisailles in het getijdenboek van Philips van Bourgondië komen we de hertog zelf tegen. Onder het kruis, bij het altaar, aan de voeten van de Madonna, steeds weer knielt de opdrachtgever.

De belangrijkste reden waarom nieuwe versies van het evangelie werden geschreven is dat men Maria op den duur een steeds grotere rol wilde geven in het verhaal van Jezus. In de zogenaamde apocriefe evangeliën heeft Maria een centrale plaats tussen God en de mensen. God kiest haar uit als moeder van Zijn zoon en daarom vragen de gelovigen haar om bij Hem hun belangen te behartigen. Maar diezelfde gelovigen leven ook mee met alle emoties die Jezus' aanwezigheid op aarde voor haar met zich meebracht. Niet alleen zijn haar gevoelens de hunne, maar als eerst aanwezige bij Jezus' optreden wordt zij ook de drager van alle menselijke emoties die Hij losmaakt. Meer dan enig andere voorstelling getuigen afbeeldingen van de annunciatie, de aankondiging van Jezus' geboorte aan Maria, van de nieuwe Mariologische wending in de weergave van het evangelie.

VOEDENDE MARIA

Een van de kleinoden van de expositie is een voedende Maria, een zogeheten 'Madonna lactans' uit het begin van de veertiende eeuw. Het beeldje is slechts 36,5 cm hoog. De rijkdom aan goud en ornament verhult dat het eigenlijk gewoon van hout is. Op het hout zit doek bevestigd, dat weer de drager is van het verguldsel. De kostbaarheid van het uiterlijk was een extra mogelijkheid om in gedachten op te gaan naar de heerlijkheid van God. Men kan ervan uitgaan dat het beeldje afkomstig is uit een cel van een klooster in de buurt van Keulen. Deze Maria was de stille begeleidster bij het dagelijks gebed van een kloosterzuster.

Als een koningin zit Maria op een troon, in een prachtig gewaad. Zij draagt een kroon en houdt met een zegenend gebaar haar rechterhand opgeheven. Ook de jonge Christus op haar arm is voornaam uitgedost. Alleen die blote borst van Maria, die is als het ware aan de koninklijke vrouw gemonteerd. De jeugdige Verlosser draait zich onhandig naar dit attribuut van Maria's moederschap. Hij is gewend om te zegenen met Zijn rechterhand, maar weet niet goed waar Hij dat zegenende armpje moet laten. Het beeldje ademt een fascinerende spanning tussen de hoge koningin die de Verlosser presenteert en de moeder die haar kind voedt.

In de late middeleeuwen worden voorstellingen van het heil dichtbij gebracht, opdat ze toegankelijk worden voor menselijke emotie. De non die dit beeldje bezat, bad voor een koningin die tegelijkertijd een moeder is. De spanning tussen het hemelse en het aardse wordt verwoord door Bernard van Clairvaux, wanneer hij zijn cisterciënzer monniken toespreekt: "Het is mij ten enenmale niet vergund om Hem te aanschouwen of zelfs maar te doorgronden in Zijn gedaante van de koning, die in pracht gezeten is boven de cherubijnen op een hoge, verheven troon. Zo willen engelen Hem vereren, gelijk aan de Vader in de glorie der heiligen..."

God moet van Bernard van Zijn troon. Hij wil hem kunnen vasthouden. De bekendste legende van Bernard van Clairvaux vertelt dat Maria met haar kind aan hem verschijnt en dat zij hem in plaats van Jezus voedt met haar moedermelk. In zijn devotie heeft Bernard zich kennelijk zozeer vereenzelvigd met het kindje Jezus, dat hij nu profiteert van Maria's koesterende zorg. Dit verhaal werd exemplarisch en Bernards affectieve spiritualiteit werd een bron van inspiratie voor vele kloosterlingen. Vooral voor de ontwikkeling van de mystieke devotie van vrouwen is hij van beslissende betekenis geweest.

Tegenwoordig zijn we deze lichaamstaal van het geloof ontwend. Toen was het echter juist het Hooglied dat het vocabulaire verschafte waarin de liefde tot God kon worden uitgedrukt.

BIDDEN

De belangrijkste opgave van kloosterlingen was bidden. In het koor van de kerk kwamen ze bijeen op vaste tijdstippen van de vroege ochtend tot de late avond, om elke dag een eigen religieus stempel te geven, met lezingen uit de bijbel, verhalen van heiligen, liederen en gebeden. Daarnaast was er het privé-gebed. God is immers overal en altijd aanwezig en kan dus ook altijd en overal worden aangesproken. Jezus had zijn discipelen een bijzonder gebed geleerd: het Onze Vader. Het bijzondere was vooral dat Hij in dat gebed een zeer persoonlijke relatie met God aangaat. In de oudheid was er een zeker privé-gebed, maar dat was eerder innerlijke bespiegeling over het wezen van de Godheid en van de mens dan intieme omgang met God. Juist die behoefte aan intimiteit leidde ertoe dat gelovigen zich gemakkelijker richtten tot Jezus, Maria en heiligen dan tot God zelf. Behalve het Onze Vader gaf de bijbel teksten om te bidden in de psalmen en het Hooglied.

Persoonlijk gebed wil niet zeggen dat het ging om zeer individuele uitingen. Natuurlijk zijn die in de omgang met God aan de orde geweest maar in het algemeen bad men iemand na. Tegenwoordig denkt men al gauw dat in een gebed meestal om iets wordt gevraagd of ergens voor wordt bedankt. Maar vanouds was in de gebeden ook verering - adoratio - aan de orde, waarbij onderscheid werd gemaakt in verering van God en van Jezus, Maria en de heiligen. Al adorerend kon de intensiteit zo oplopen dat de bidder in extase geraakte. In gebeden werd zonde beleden en gebeden werden gezegd bij wijze van boetedoening. In gebeden ging het ook om bemiddeling. God had bemiddeld tussen zichzelf en de gelovigen door zijn zoon te zenden. De heiligen bemiddelden tussen God en de gelovigen, die zelf in hun gebeden weer voor anderen bemiddelden. Sommigen lieten zich leiden door de gedachte van de vergankelijkheid en schakelden de heiligen in om de hemelse zaligheid te beërven. 'Bid voor ons nu en in het uur van onze dood'. Juist op 's mensen lichamelijkheid en sterfelijkheid komt in de late middeleeuwen steeds meer de nadruk te liggen.

Kunst voor privé-devotie was oorspronkelijk in hoge mate privé-kunst. In Italië vooral ontstond aan het eind van de middeleeuwen een grote industrie met een massaproduktie van voorstellingen voor privé-devotie. Door de massaproduktie ging de esthetische kwaliteit achteruit en ook veel van de inhoudelijke subtiliteit verloren. Prachtige kunstvoorwerpen en schilderijen bestemd voor privé-devotie worden tegenwoordig niet meer gemaakt. Op de tentoonstelling in Amsterdam wordt duidelijk hoeveel daarmee verloren is gegaan. Is daarmee ook de privé-devotie verloren gegaan?

CESUUR

De catalogus verwoordt het voorzichtig: "De geschiedenis van het gebed in schoonheid begon omstreeks 1300, toen er voor het eerst in Europa overal voorstellingen voor gebed werden vervaardigd. Maar wanneer houdt zij op?

Wanneer is er een zodanige cesuur dat het verantwoord is om vast te stellen dat er daarna iets geheel anders komt? Eerlijk gezegd is zo'n cesuur niet aan te geven, zeker niet voor het geheel van de Europese kunst. Dat komt mede doordat zich in Italië in de 15de eeuw een eigen gebedscultuur ontwikkelde. Eerder dan elders werden in Italië eigen normen en waarden voor kunst geformuleerd. Daardoor werden oude devotiethema's op een nieuwe manier gezien als artistieke opgaven en werd de uitbeelding ervan getoetst aan zelfstandig esthetische maatstaven, die voor een deel werden gelegitimeerd met verwijzingen naar kunst uit de klassieke oudheid."

De gebedscultuur veranderde. Het ideaal van éénvoelen en erbij horen werd door de humanisten veroordeeld. Zij tekenden bezwaar aan tegen het gebrek aan distinctie en distantie. In de loop van de vijftiende eeuw kregen de devotievoorstellingen een andere, meer neutrale plaats in het privédomein. Het Mariabeeld in de hoek, het kruisbeeld aan de muur of het schilderij van Maria met kind aan de muur in de slaapkamer hebben een andere functie dan een diptiek of triptiek die opengeslagen werd als men wilde bidden, net als een getijdenboek dat op gezette tijden opengeslagen werd. Het was deel geworden van de normen voor interieurkunst. Ze maakten deel uit van dagelijks en voortdurend gebedswerk. Esthetische maatstaven gingen een andere rol spelen. Renaissance-kunstenaars die hun uitzonderlijkheid wilden tonen deden dat niet zelden door verregaande individualisering van stereotypen. Ze houden zich niet meer aan de vaste regels die voor voorstellingen golden in de Byzantijnse kunst.

En van de Renaissance naar vandaag is weer een grote stap verder. Nog steeds maken religieuze voorstellingen deel uit van vele interieurs. Ze zijn niet bestemd voor privé-devotie. Individuele kunstenaars maken zelden of nooit religieuze kunst. Religieuze kunst is tegenwoordig massaproduktie. De stalletjes met Kerstmis worden eindeloos uit gips gegoten of van plastic gefabriceerd. Maar ook in de middeleeuwen waren het slechts vorsten, edelen of kloosterlingen van rijke families die zich de prachtige kunstwerken die nu in het Rijksmuseum te Amsterdam te bezichtigen zijn konden veroorloven. De anderen richtten hun devotie op veel primitiever gemaakte voorwerpen die in de loop der eeuwen vergaan zijn. De stap van privé-devotie naar deel van het interieur is in wezen veel groter dan van ivoren triptiek naar plastic Kerststal. Dat laatste is een kwestie van geld, het eerste van mystiek-religieus inzicht.

(Gegevens en aanhalingen uit: Henk van Os, Gebed in Schoonheid. Schatten van privé-devotie in Europa 1300-1500. Met medewerking van Eugène Honée, Hans Nieuwdorp en Bernhard Ridderbos. Waanders Uitgevers Zwolle. Rijksmuseum Amsterdam [1994])

MERRY CHRISTMAS

HAPPY NEW YEAR

BONAIRE AGENDA

POLITIE:	8000/
BRANDWEER:	8222/
TAXICENTRALE:	8845
HOSPITAAL:	8900/
fax	7446/
alarmnr.	14
BEJAARDENTEHUIS:	8350

****

HULPLIJN
Tel 7055 op ma. en di. van 19.00-20.00 uur.

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
ma. van 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vri. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
do. van 14.00-18.00 uur en vri. van 14.00-17.30 uur.

****

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; vri. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.
Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. 8896).
Rotary: wo. 12.00 uur - Restaurant Bee-eater.

****

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider F. de Wit (tel. 5398).

****

SLACHTHUIS LVV
(tel. 4393)
Open van ma. t/m vri. van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

****

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
Spreekuren ma., wo. en vri. van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke do. van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor spoedgevallen gelieve tel. 4255 te bellen.

Volgens gedeputeerde Beukenboom:

Subsidie Bonaireaanse stichtingen gebonden aan stringente voorwaarden

KRALENDIJK — Gedeputeerde Robbie Beukenboom heeft laten weten, dat stichtingen niet zonder meer kunnen rekenen op subsidie van de overheid. Beukenboom refereert daarmee vooral aan stichtingen die zich op het gebied van de sport bewegen. Een van de bekendste daarvan is de stichting tot Exploitatie en Beheer van Sportterreinen onder voorzitterschap van Beukenbooms collega-gedeputeerde Norwin Willem.

Dat is overigens niet de enige stichting die regelmatig de hand moet ophouden om een exploitatie-tekort te dekken. Goede tweede en derde zijn jeugdhuis Jong Bonaire en de tennisbanen van Rincon. Beukenboom wil graag een positieve wijziging brengen in de huidige situatie. Met nadruk zegt de gedeputeerde van Sport, dat dit soort stichtingen niet gebruikt mogen worden om er een politiek voordeel mee te verkrijgen, terwijl later blijkt, dat de eerder gesubsidieerde faciliteiten toch weer in verval raken.

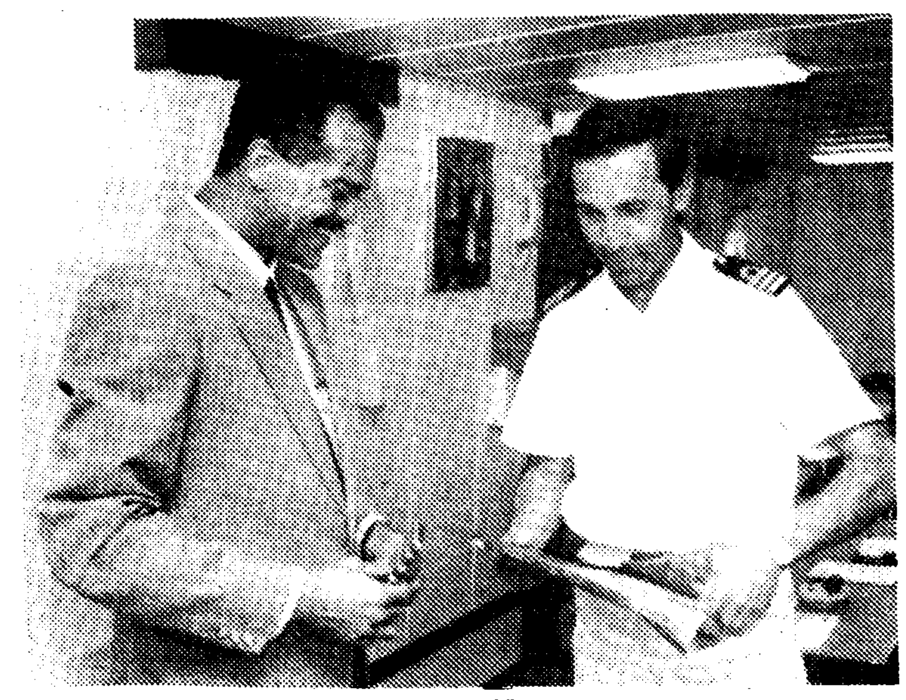
Erg bezorgd maakt gedeputeerde Beukenboom zich over het stadion van Kralendijk, dat in handen is van de in maart 1983 opgerichte Fundashon Maneho i Eksplotashon di Terenonan di Deporte na Boneiru (Stichting Exploitatie en Beheer Sportterreinen SEBS). In die stichting werd (de huidige) gedeputeerde Norwin Willem in mei 1983 door de Partido Democratico Boneriano (PDB) als secretaris benoemd en hij is sedert mei 1986 voorzitter van de stichting.

Beukenboom zegt zich uitermate bezorgd te tonen over de deplorabele toestand van het stadion. Daarmee blijkt hij overigens op één lijn te staan met het vorige Bestuurscollege dat werd gevormd door de coalitie UPB/POB en later de UPB. Beukenboom zegt, dat de ijzeren balken door het zout zijn aangetast, terwijl de sterke noordoostpassaat schade heeft veroorzaakt aan het dak.

De deplorabele toestand van het stadion van Kralendijk, wijt gedeputeerde Robbie Beukenboom geheel aan het gebrek aan onderhoud. "Bij het zien van het stadion van Rincon schieten helemaal de tranen in je ogen", verduidelijkt Beukenboom de situatie aldaar. De gedeputeerde zegt, dat een dorp als Rincon dit niet verdient. Een feit, waar expoliticus Broertje Janga er als voorzitter van de Fundashon Deporte i Kultura (stichting Fudeku) al vele jaren op wijst.

■*KRALENDIJK— De bloem van de Bonaireaanse jeugddam — en schaakwereld. Tweede van links in de tweede rij SGB-leerkracht Serapio Pop die zich al jaren inzet voor deze recreatieve sporten voor de jeugd. Hij is tevens de leider van de SGB-schaakclub.*

■*KRALENDIJK — Tijdens het bezoek van de Nederlandse oorlogsbodem Hr.Ms. Karel Doorman heeft gezaghebber Frits Goedgedrag commandant Kpt. Lt. ter Zee W.I. Wilms een herinnering aan het eerste bezoek aangeboden. De Karel Doorman zal de komende 6 maanden het fregat Hr.Ms. Willem van der Zaan vervangen. Voor commandant Wilms is het niet de eerste maal dat hij op Bonaire was.*

Vijftien jaar geleden was hij op Bonaire met de Hr.Ms. Amsterdam. Wilms herinnerde zich die tijd nog goed zei hij tegen de Amigoe. Het was juist in de periode dat het vlot de Sterke Yerke werd gelicht en naar de oude pier in Kralendijk werd gesleept. Op de foto de gezagsdrager en de gezagvoerder bij het uitwisselen van kleine geschenken aan boord van de Karel Doorman.

Informatie-plan naar gedeputeerde

KRALENDIJK — Vrijdag 16 december j.l. overhandigde drs Pedro Felix het rapport 'Informatiestrategieplan van het eilandgebied Bonaire' officieel aan de gedeputeerde belast met Personeel, Organisatie en Informatie i.o. (P.O.I.). Dit rapport werd opgesteld in het kader van het project verbetering bestuursorganisatie.

Vorig jaar heeft Pedro Felix, toentertijd student aan de Rijksuniversiteit van Groningen, in opdracht van het Bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire een onderzoek verricht naar de knelpunten, wensen en behoeften met betrekking tot de informatieverzorging van het Bonaireaanse bestuursapparaat. De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in het rapport, 'Informatiestrategieplan van het eilandgebied Bonaire'. Dit plan omvat informatiebeleid, concrete uitwerking hiervan in architecturen voor informatie, informatiesystemen, technische voorzieningen en voor de organisatie van de informatiefunctie, alsmede actieplannen om deze uit te voeren. Het plan, moet als sturingsmiddel dienen voor het realiseren en in stand houden van een adequate informatieverzorging van het bestuursapparaat van het eilandgebied Bonaire, dat van essentieel belang is voor een goede dienstverlening aan de burgers.

Dit jaar is drs Pedro Felix in dienst getreden van het eilandgebied Bonaire en heeft, vooruitlopend op de concretisering van de nieuwe organisatiestructuur van het bestuursapparaat, dit plan gedeeltelijk uitgevoerd. Nu de organisatieverordening op 12 december j.l. is vastgesteld door de eilandsraad, zal dit plan door de afdeling P.O.I. en de automatiseringscommissie verder worden uitgewerkt en uitgevoerd.

Klachten/bezorging: Shon Ma Carolina, Blvd. J.Abraham 15, tel 8204; na 18.00 uur: 8342.

XU Wen Cen wint schaakwiselbeker

KRALENDIJK — De door de Indebon en de schaakclub van de SGB georganiseerde dam- en schaakcompetitie is ten einde. De vier winnaars die zich een jaar lang kampioen van hun categorie mogen noemen zijn Ruben Petresie (dammen beneden 12 jaar), Javier Martinus (dammen boven 12 jaar). Alvaro Martinus (schaken beneden 12jaar) en Xu Wen Cen (schaken boven 12jaar). Jeugdkampioen schaken van de Nederlandse Antillen Robinson Stein komt in het rijtje niet voor.

En vooral dat was teleurstellend. Stein is een goede schaker, die zich sedert de vijfde klas van de St. Bernardusbasisschool goed ontwikkelde. Zo goed, dat hij het afgelopen jaar zelfs kampioen jeugdschaken werd van de Nederlandse Antillen. In de lokale competitie heeft hij echter de eer moeten laten aan Xu Wen Cen die in de laatste partij tegen de klok Stein geen enkele kans gaf zijn titel te verdedigen.

De coördinatie van alle wedstrijden die werden gespeeld, lag in handen van Marco Marchena (Indebon), Alex Frans en Gerard Vos (St. Bernardusschool) en Shatis Oedjaghir (SGB). De wisselbeker die door Javier Martinus werd gewonnen, was een geschenk van De Maan Schilderwerken. Xu Wen Cen kreeg de SGB-wisselbeker als jeugdkampioen schaken. Zij zal Bonaire vertegenwoordigen bij de Antilliaanse kampioenschappen. De wisselbeker voor dammen voor meisjes werd gewonnen door Xu Ling Cen en geschonken door Gunlis Blokkenfabriek.

Rudi Ellis: 'Veranderingen in onderwijs worden teniet gedaan'

KRALENDIJK — Naar de mening van de fractieleider van de UPB Rudi Ellis wil gedeputeerde Norwin Willem van Onderwijs al het goede werk dat de UPB de afgelopen jaren voor het onderwijs heeft gedaan, teniet doen. Hij zegt dat de veranderingen niet essentieel zijn, zonder er rekening mee te houden, dat de kinderen genieten van de taal en het rekenen in de nieuwe stijl.

Tijdens het laatste radioprogramma van de UPB gaf Ellis erg hoog op over het doorzettingsvermogen van de UPB-gedeputeerden die een nieuwe taalmethode 'Taal kabaal' en een nieuwe rekenmethode 'Realistisch Rekenen' op de basisscholen introduceren. Wel zegt Ellis er van op de hoogte te zijn. dat de methoden niet geheel geschikt zijn voor de situatie op Bonaire, maar hij acht ze in ieder geval beter dan wat er was.

Hij dankt de ambtenaren en leerkrachten en hun begeleiders die hun schouders onder het project hebben gezet en Ellis vindt dat hij kan zeggen, dat het onderwijs nu in de goede richting gaat. Dat wordt naar zijn mening echter weer belemmerd door de 'destructieve geest' van gedeputeerde Norwin Willem die niet gelooft, dat de veranderingen wel zo essentieel zijn als Ellis het volk wil doen geloven.

De UPB-leider zegt al in eerdere radioprogramma's te hebben gezegd dat de ouders hun ogen en oren wijd open moeten houden en zich vooral kritisch moeten opstellen als het hun kinderen betreft. Ellis zegt zelfs dat zowel gezaghebber Goedgedrag als gedeputeerde Willem door de hoogste vertegenwoordigers in het Koninkrijk op de vingers getikt zijn omdat de huidige ontwikkelingen in het belang zijn van het onderwijs. Ellis noemt in zijn radiopraatje niet wie die hoge vertegenwoordigers zijn, en evenmin welke die negatieve ontwikkelingen zijn. Wel zegt hij, dat Willem zijn gezicht trachtte te redden door de bevolking uit te leggen, dat zij het niet goed hadden begrepen.

"Het is zo langzamerhand wel bekend, dat hij goed kan praten, maar nu spreekt hij mooi weer en zegt dat hij geen enkele intentie heeft om de veranderingen in het onderwijs tegen te houden.

Ferry-verbinding Bonaire - Curaçao het overwegen waard

KRALENDIJK — Ex-loods Jan Mol gelooft in een ferry-verbinding tussen de eilanden. Vooral nu hij kennis heeft genomen van de serieuze plannen die er bestaan, een ferry verbinding voor personenvervoer te beginnen tussen de eilanden St. Croix en St. Thomas. Mol merkt op, dat de afstand tussen beide eilanden vergelijkbaar is met de 40 zeemijlen die Willemstad en Kralendijk scheiden.

In deze maand december werd internationale bekendheid gegeven aan de serieuze plannen om in juli 1995 een regelmatige ferry service te beginnen voor het personenvervoer tussen de eilanden St. Croix en St. Thomas in de US Virgin Islands, en vice versa.

Voor deze nieuwe zeeverbinding tussen St. Croix en St. Thomas zal gebruik worden gemaakt van een snelle ferry van het type catamaran wave piercer die een dienstsnelheid van 35 knopen (65 km per uur) zal hebben. Een one-way trip op deze ferry zal 25 dollar gaan kosten en de reis zal ruim een uur duren.

De ferry kan maximaal 125 passagiers vervoeren en is ruim 30 meter lang en 10 meter breed. Volgens plan zal de reis van St. Croix naar St. Thomas en vice versa drie maal per dag worden uitgevoerd.

Bij de keuze van het scheepstype is goed rekening gehouden met de heersende condities van de zee in het gebied tussen de eilanden St. Croix en St. Thomas. De gedeputeerde van Economische Zaken van St. Croix, Eric Dawson, heeft de introductie van deze nieuwe veerdienst een belangrijke bijdrage genoemd voor de economie van de US Virgin Islands en vooral voor St. Croix.

Met het oog op de bestaande problemen in het personenvervoer tussen Bonaire en Curaçao, en vice versa, maar ook zeker met een blik op de nabije toekomst in verband met de toeristische ontwikkeling op Bonaire is een snelle ferry verbinding tussen Bonaire en Curaçao zeker het overwegen waard.

DE STAND VAN ZAKEN

Tele-Shop van Radio Holland

Het bekende Customers Sales & Service Center van Radio Holland Caribbean is recent verhuisd naar het Promenade Shopping Center. Het bedrijf heeft aldaar een zeer ruime en moderne ruimte betrokken teneinde de cliënt een optimale service te kunnen bieden.

SAIT RADIOHOLLAND

Vanaf heden zal het onderhoud en de reparatie van alles wat 'draagbaar' is zoals cellular phones, pagers en portofoons worden uitgevoerd in de nieuwe Tele-Shop. Apparatuur die geïnstalleerd is in auto's, zoals auto-telefoons en mobiele radio's zal als vanouds op Parera worden afgehandeld.

Behalve service en reparatie wordt in de Tele-Shop ook een groot aantal elektronische artikelen te koop aangeboden. Mocht een item niet in voorraad zijn, dan kan dit worden besteld en op korte termijn geleverd. Radio Holland Caribbean is de enige geautoriseerde distributeur voor *Motorola*, op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Boetiek New Generation geopend

De tieners en pré-tieners van Curaçao en de Antillen hebben een geschikte winkel erbij om hun kleren uit te zoeken. 'New Generation', Teeners Fashion, gelegen aan de dr Maalweg in het 'Shopping Center Vredenburg' opende onlangs haar deuren.

Het komt maar zelden voor dat jongeren van 12 jaar en ouder een kledingstuk kunnen vinden dat helemaal bij hen in de smaak valt. Dit komt merendeels omdat de keuze op het eiland meestal vrij beperkt is.

New Generation heeft rekening gehouden met de wensen van de tieners en biedt hun een exclusieve collectie van schoolkleding, sport- en feestkleding. De kleding is volgens de laatste mode, van duurzame kwaliteit en, bijzonder belangrijk, tegen een aantrekkelijke prijs.

Bekende T-shirt-merken zoals 'Extreme', 'No-Fear' en 'Zero-one' zijn uiteraard bij New Generation verkrijgbaar. De jeans van 'Bogart' ontbreken ook niet.

■ *Een kijkje in de nieuwe tienerboetiek*

Trainingen Posner

■ *Export-administrateur Hubert Martina ontvangt zijn diploma van COS-directrice Annemiek Schipper.*

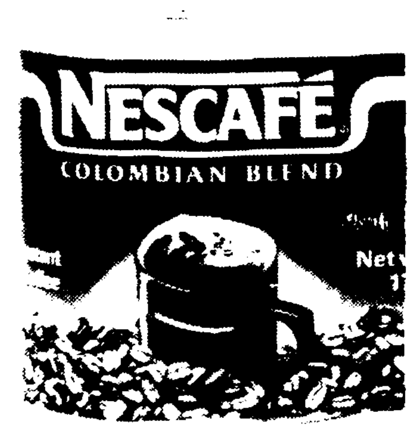
In het kader van het streven van de Posner Groep naar een optimale dienstverlening en een verbreding van computerkennis in het algemeen, is de afgelopen maanden hard gewerkt aan de implementatie van een uitgebreid trainingsprogramma waaraan zowel personeel, management als directie deelnemen.

Met gepaste trots ontvingen in dit kader kortgeleden 52 deelnemers in totaal 127 diploma's uit handen van directrice Annemiek Schipper van COS (Customer Oriented Solutions) en administratief directeur van Posner, Ronald Posner. Deze diploma-uitreiking was de bekroning van de eerste fase van het intensieve trainingsprogramma.

De Posner Groep bestaat uit Posner's Agencies Curaçao, Muskus Trading, Catering Equipment International, Posner Industries en Monilet Playworld.

Nescafé-Aruba goes Trinidad

Dankzij Nescafé worden twee personen in de gelegenheid gesteld volgend jaar het beroemde carnaval van Trinidad mee te beleven. Een reis naar Trinidad is namelijk de hoofdprijs van de campagne 'Nescafé Colombian blend label', die afgelopen week bij de agent op Aruba, Martijn Trading Company, bekend werd gemaakt.

Deze campagne duurt tot 10 februari 1995. De winnaars worden dan bekend gemaakt. Deze ontvangen een geheel verzorgde reis van zeven dagen naar Trinidad.

Iedereen kan aan de campagne meedoen. Lennox Toussaint, de product manager van Nestlé Trinidad, kwam zelfs naar Aruba om de nodige informatie over deze campagne te geven. Toussaint benadrukte dat het carnaval van Trinidad het grootste ter wereld is.

KLM Trivia Quiz voor reisagenten

■ *KLM general manager Roger Johannes toog deze week speciaal naar Flamingo-eiland Bonaire om Carmen Bernabela haar eerste prijs te overhandigen.*

De plaatselijke KLM-vestiging heeft onder de noemer 'KLM Trivia Quiz' een prijsvraag gehouden onder reisagenten op de Nederlandse Antillen en Aruba. Uiteindelijk is de hoofdprijs, bestaande uit twee business class tickets én hotelaccommodatie in Amsterdam, gewonnen door Carmen Bernabela van Maduro Travel Bonaire.

De prijsvraag voor reisagenten vond plaats in het kader van het 75-jarige bestaan van de KLM. Daarnaast wordt deze maand herdacht dat het 60 jaar geleden is dat de eerste mid-Atlantische KLM-vlucht tussen Amsterdam en Curaçao werd uitgevoerd door de Snip.

"De agenten op Aruba, Bonaire, Curaçao en St. Maarten kregen een lijst vragen te beantwoorden waaruit hun kennis van de KLM en van de KLM-produkten in het bijzonder moest blijken", zegt KLM general manager Roger Johannes desgevraagd. "De respons op de eilanden was boven verwachting en na controle van de inzendingen werd op het Curaçaose KLM-kantoor de trekking verricht."

Naast hoofdprijswinnares Carmen Bernabela werden er ook tickets naar Amsterdam gewonnen door Frank Artsen van Antilliana de Viajes (Aruba), Excell Rojer van Maduro Travel Punda (Curaçao), Audrey Somers van Le's Travel (St. Maarten) en Shadira Craane van Bonaire Trading Company (Bonaire).

Nieuwe showroom Polytronica

■ *Antonio en Maria Alice Ribeiro in hun nieuwe Polytronica-showroom aan de Schottegatweg Oost.*

Antonio Ribeiro en zijn vrouw Maria Alice openden recent de nieuwe showroom van Polytronica aan de Schottegatweg Oost 14. Ribeiro memoreerde, dat hij in het voorjaar van 1978 begon met zijn bedrijf. We hebben vóór alles altijd gelet op kwaliteit, garantie en service. Dat lijkt mij een vereiste in onze sector", aldus de eigenaar.

Polytronica specialiseert zich in elektronische en electrische produkten. Ribeiro wijst erop dat een en ander de afgelopen decennia binnen zijn bedrijven *Polytronica* en *Polycom* in een stroomversnelling is beland. "Ter illustratie: Vijftien jaar geleden verkochten wij een televisie 19 inch voor 1250 gulden. Nu dient voor een 20 inch televisie 495 gulden neergeteld te worden.

Een Betamax videorecorder was in de markt voor zo'n 3000 gulden. Tegenwoordig betaalt de cliënt 395 gulden. Vergelijk een cd-speler (1250 - 275). Een cellulaire telefoon kostte vijf jaar geleden 3500 gulden. Momenteel wordt voor het meest compacte model 995 gulden betaald."

Pronto Mare & Pronto Pizza

Kortgeleden openden aan het Da Costa Gomezplein in hartje Punda 'Pronto Mare' en 'Pronto Pizza' hun deuren. Pronto Mare is gespecialiseerd in zwemkleding, waarin de vrouwelijke lijnen op perfecte wijze worden geaccentueerd.

Deze speciaalzaak beïooft op dit gebied de echte trendsetter van het eiland te worden.

Naast Pronto Mare bevindt zich Pronto Pizza, waar het na het winkelen heerlijk relaxen is. Dit étäblissement met een 'ambiente' als van een Siciliaans café, staat bekend om zijn overheerlijke cappuccino.

Uiteraard kan er ook een smakelijke pizza gegeten worden of een fetuccini Alfredo, lasagna, salade Niçoise, canneloni en ravioli della nonna. Het zal dus duidelijk zijn dat de gehaaste shopper niet meer helemaal naar Italië behoeft af te reizen om een puur Mediterrane sfeer op te snuiven.

Redactie: Hans Vaders

Verlichte reclamezuil geïntroduceerd

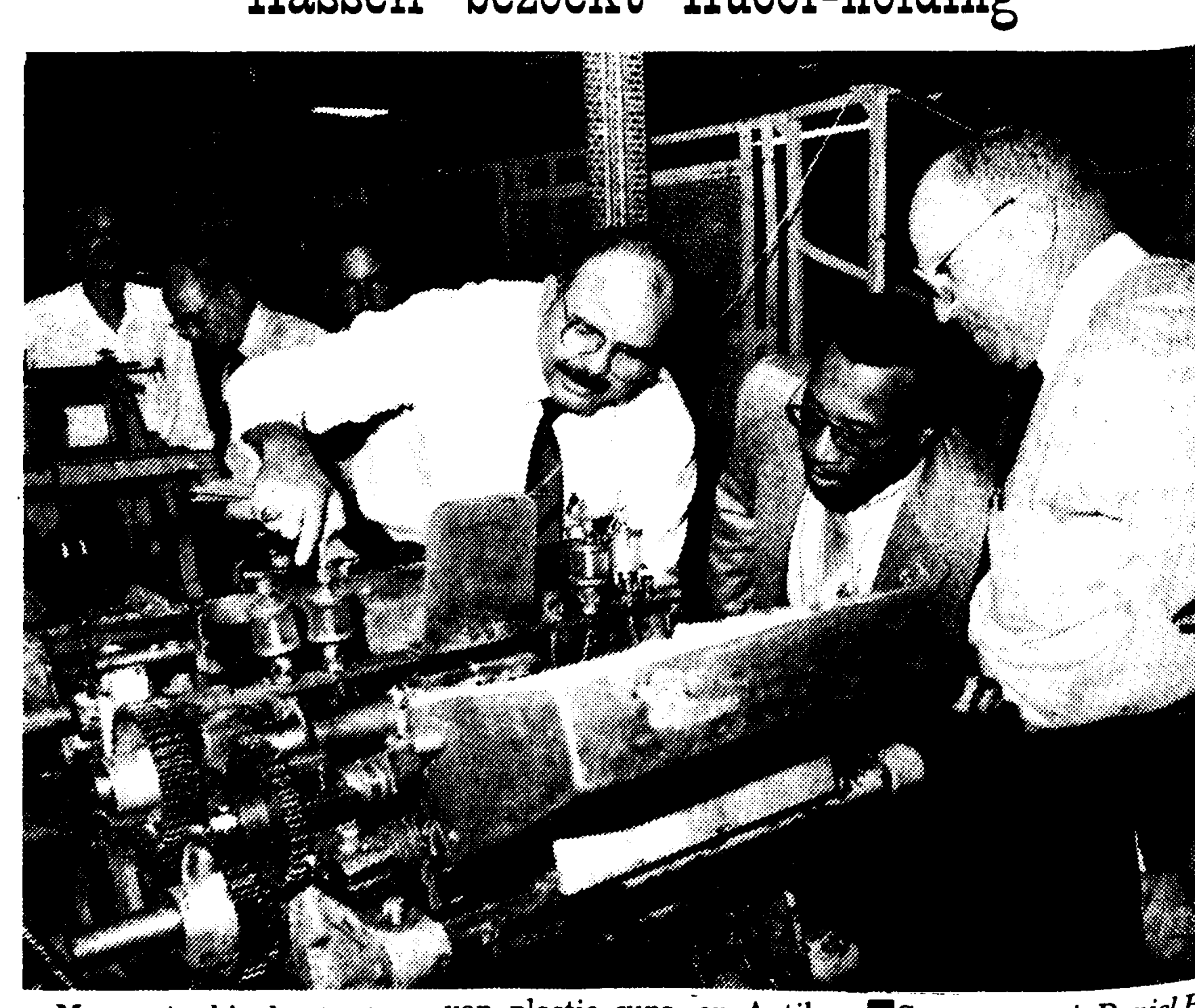
■ *Lou Roelofsen (links), de general manager van Princess Beach, poseert met Ard Horvers van The CMC Group voor de nieuwe reclamezuil in de lobby van zijn hotel.*

De lobby van het Princess Beach Crowne Plaza Resort & Casino is deze week verrijkt met een voor Curaçao ongekende primeur, de draaiende, verlichte reclamezuil. Het ligt in de bedoeling dat de komende maanden ook reclame-zuilen geplaatst worden in lobbies van andere hotels en openbare ruimtes, zoals de Curaçaose postkantoren.

"De reclamezuilen zijn in Nederland ontwikkeld en vervaardigd door Zwijgers Interieurbouw in opdracht van Caribbean Special Advertising, een onderdeel van The CMC Group", verklaart CMC-directeur Ard Horvers.

"De zuilen draaien tweemaal per minuut rond. Het publiek wordt dus 24 uur per etmaal op een aangename wijze op de hoogte gebracht van reclame-boodschappen, die fraai zijn uitgevoerd en verlicht. Voor Curaçao is het een unieke gelegenheid voor adverteerders hun artikelen onder de aandacht van potentiële cliënten te brengen. Alle *signs* op de zuilen zijn vervaardigd door het lokale bedrijf Señal van Ashley Hollander."

Hassell bezoekt Hucor-holding

■ *Staatssecretaris Daniel Hassell en zijn delegatie bestaande uit de heren A. Lionarons (Raad van Ministers) en Zimmerman (Invoerregeling), krijgen uitleg van de directie van Hucor Holding.*

Momenteel is de staatssecretaris belast met Economische Ontwikkeling, Daniel Hassell, bezig met een oriëntatie-ronde langs de Curaçaose industriesector.

In het kader hiervan bracht Hassell recent een kennismakingsbezoek aan de lokale fabrikant van plastic en papieren zakken Antillean Paper & Plastic Company en de zusterbedrijven Vasos Antillanos, producent van plastic cups, en Antillean Pet Containers, producent van Pet-flessen. deze drie bedrijven zijn verenigd in de Hucor Holding.

De Antillean Paper & Plastic Company en Vasos Antillanos hebben onlangs het internationaal hoogstaande ISO 9002 kwaliteitscertificaat behaald.

Tijdens zijn bezoek sprak de bewindsman met de managing-director van Hucor Holding, Hubert van Grieken, over de laatste ontwikkelingen in de Curaçaose industrie-sector en met name over de gang van zaken bij de Hucor-bedrijven. Hassell kreeg tevens een uitleg van de produktie-processen en een rondleiding door de fabrieken.

Nedlloyd koopt booreilanden

ROTTERDAM - Nedlloyd heeft zijn marktpositie op de Noordzee fors weten uit te breiden met de aankoop van twee zelfheffende booreilanden van het Noorse concern Smedvig door zijn boordivisie Neddrill.

Eén van de twee eilanden is van hetzelfde type als drie bestaande eenheden van Neddrill. Het concern denkt daardoor op onderdeleninkoop te kunnen besparen. Verder moet de schaalvergroting op de Noordzee leiden tot efficiency-voordelen.

Neddrill is twintig jaar geleden door Nedlloyd opgericht als dienstverlenend bedrijf voor oliemaatschappijen. In opdracht van enkele grote exploitanten op de Noordzee opereert het concern met vier zelfheffende platforms. Daaraan zijn er nu twee toegevoegd.

Bovendien beschikt Neddrill over een hotelplatform, een half-afzinkbaar booreiland en twee boorschepen, die worden ingezet voor de kust van West-Afrika en Brazilië.

Nederlandse chemie-industrie exporteert tien procent meer

AMSTERDAM - De Nederlandse chemie exporteerde dit jaar 10 procent meer (in geld) dan in 1993. De gemiddelde exportgroei van de industrietak in Europa bedroeg circa 8 procent.

De chemische bedrijven profiteerden vooral van het wegvallen van een deel van de export uit de Verenigde Staten. Amerikaanse bedrijven richtten zich dit jaar meer op hun eigen thuismarkt als gevolg van het sterke herstel van de Amerikaanse economie.

Dat zegt Van der Meer, voorzitter van de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), in het deze week gepubliceerde verenigingsblad NCI. Van der Meer is ook directeur van de chemiegroep van Akzo Nobel.

Vooral het aantrekken van de economie in West-Europa, waar de Nederlandse chemie 70 procent van zijn produktie afzet, deed de bedrijfstak goed. Ook Oost-Europa en Zuidoost-Azië boden de chemie goede afzetmogelijkheden.

De omzet van de Nederlandse chemische industrie is dit jaar met 10 procent gegroeid; voor 3 procentpunt veroorzaakt door prijsstijgingen en 7 procentpunt door volumegroei. Vooral prijsstijgingen tellen volgens Van der Meer zwaar voor de chemie. Ze zijn belangrijker dan volumestijgingen om de winst te verbeteren. Organische chemie, kunststoffen, farmaceutische produkten en verfstoffen lieten de sterkste groei zien.

Van der Meer twijfelt echter over de intensiteit van de economische opleving. Grote afnemers van de Nederlandse en Westeuropese chemie vertonen volgens hem een gezonde groei, maar sectoren als kleding-, textiel- en voedingsmiddelenindustrie blijven in groei achter of draaien zelfs slechter.

De consumptieve bestedingen in Nederland groeien evenmin sterk. In 1994 besteedden de consumenten 1,5 procent meer dan in 1993 en in 1995 wordt nog eens een uitgavengroei verwacht met maximaal 2 procent.

FINANCIEEL NIEUWS

Kalme handel op Damrak

AMSTERDAM - De Amsterdamse effectenbeurs beleefde gisteren een uiterst ongeanimeerd dagje. De handel stopte al om 13.30 uur, in verband met Kerst. De eindejaarsrally, waar handelaren nog even op hadden gehoopt, bleef uit. Banken en verzekeraars leverden over de hele linie in. Op de lokale markt kroop Begemann weer Nf 1,20 omhoog naar Nf 24.

Met een verlies van 0,95 punt sloot de AEX op 414,40, precies een half punt hoger dan een jaar geleden rond deze tijd. Een beurshandelaar: "Na de behoorlijke handel van de afgelopen dagen hadden velen de verwachting dat de zaak nog verder aan zou trekken. Maar op een half dagje als dit kun je weinig verwachten."

Ook de beurzen in het buitenland toonden weinig animo. In Frankfurt moest de DAX zijn winst van donderdag grotendeels prijsgeven. De index sloot met een verlies van acht punten weer beneden de 2100. De FT-SE-index in Londen was gedurende de dag zo'n zeven punten lager. De dollar noteerde bij sluiting van de handel in Amsterdam 0,75 cent lager op Nf 1,7635.

Op de obligatiemarkt maakten de meesten leningen hun marginale verliesjes van donderdag weer goed. Bij de hoofdfondsen waren vooral de banken en verzekeraars aan de verliezende hand. Alleen Fortis maakte een winst van tachtig cent op een slotkoers van Nf 74,70. ABN AMRO verloor zeventig cent op Nf 64,40 en ING leverde twee dubbeltjes in bij een slotkoers van Nf 82,10.

Optisch gezien was Heineken de grootste daler met een teruggang van drie gulden tot Nf 261,50, maar met een procentuele daling van 1,13 was het verlies alleszins behapbaar. KPN viel weer zeventig cent terug op Nf 57,70, nadat het fonds eerder deze week gloriedagen mocht beleven. Handelaren wijten dit verlies aan winstnemingen van met name kleine beleggers, die bij emissie stukken met 5 procent korting konden kopen.

Een winst van zeventig cent was er voor Hunter Douglas, dat uitkwam op Nf 79,20. Dit zou te maken hebben met de koerswinst van de Amerikaanse aluminiumgigant Alcoa op Wall Street. Hoogovens merkte daar in mindere mate de positieve gevolgen van met een winst van een dubbeltje op Nf 78,10.

Aanzienlijke stijgers was Unilever dat zestig cent steeg naar Nf 204,90. DSM klom negentig cent naar Nf 139,20 en branchegenoot Akzo Nobel Nf 0,60 naar Nf 198,30.

Op de uiterst kalme binnenlandse markt klom het aandeel Union nog eens zeventig cent op een slotkoers van Nf 29,20. Een grote groep aandeelhouders is het niet eens met de prijs van Nf 27, die Borsumij wil betalen voor de fietsenfabrikant. Het handelshuis Borsumij wil via een fusie van zijn dochter Stokvis met Union zijn dochterbedrijf naar de beurs brengen. Borsumij Wehry won eveneens zeven dubbeltjes; nieuwe slotkoers Nf 25,20.

Doelstelling geldgroei Duitsland onveranderd

FRANKFURT - De Centrale Bank van Duitsland heeft besloten haar doelstelling voor de groei van de hoeveelheid geld in omloop, te laten staan tussen de vier en zes procent, evenveel als voor dit jaar. Het besluit viel gisteren op de laatste vergadering van het Bundesbank-bestuur van dit jaar, waarop tevens werd besloten niet te sleutelen aan de rentetarieven. Dat betekent dat het disconto voorlopig op de 4,5 en de Lombardrente op 6 procent blijft staan.

In 1974 was de Bundesbank de eerste Centrale Bank die een doelstelling bepaalde voor de gewenste geldgroei. In de twintig jaar daarna is de doelstelling tien maal verwezenlijkt. In de overige tien gevallen was er steeds sprake van een overschrijding. Ook dit jaar wordt de marge overschreden. In november bedroeg de groei - op jaarbasis - zes procent, tot schrik van de financiële markten. Er werd gevreesd voor het snel oplopen van de inflatie en het stoppen van geregelde, kleine verlagingen van de rente op speciale beleningen.

De Bundesbank liet echter weten dat de sterke geldgroei het gevolg was van buitengewone factoren. Ze ging gewoon door met het in kleine stappen verlagen van de beleningsrente, ook al bleef de geldgroei in de paar maanden na januari uitermate groot.

In een verklaring liet de 'Buba' gisteren weten dat het monetaire beleid in het komende jaar zo gevoerd wordt dat 'de stijging van de prijzen verder afneemt en tegelijkertijd de monetaire voorwaarden voor een aanhoudende groei van de economie intact blijven'.

Minister van Financiën Theo Waigel zei dat de doelstelling van de Bundesbank, samen met het strakke begrotingsbeleid van de regering, de voortzetting van het economische herstel garandeert zonder dat de inflatie meer ruimte krijgt. Waigel's collega van Economische Zaken, Günter Rexrodt, liet zich in soortgelijke bewoordingen uit. Hij voegde er wel aan toe dat vakbonden en werkgevers hun bijdrage moeten leveren aan de stabiliteit van de economie.

▼*MEXICO STAD - Een inwoner van Mexico-Stad telt zijn geld na, nadat hij peso's voor dollars inwisselde. De regering heeft besloten de koers van de nationale munteenheid tijdelijk te ontkoppelen van de dollar. De peso zal gedurende zestig dagen vrij kunnen zweven. In die periode geldt een prijsstop en mogen de lonen met niet meer dan tien procent stijgen. De peso is door de monetaire perikelen de helft waard geworden. In Mexico zelf moest gisteren 5,10 tot 5,30 peso voor één dollar worden neergeteld. Dat was maandag nog 3,46 peso. Sinds 1987 is de Mexicaanse munteenheid, die volgens handelaren gezien het handelstekort van het land toch al sterk overgewaardeerd is, niet zo sterk gedaald.*

Renault bezig met plannen voor 'plastic auto'

Polyester DSM moet staal in de personenauto's vervangen

PARIJS - De auto als puur 'blikken' monster heeft zijn langste tijd gehad. Door gebruik van andere materialen, zoals aluminium en polyester, in chassis en carrosserie van de personenwagen, kunnen auto's tot 20 procent lichter worden dan de auto's van nu. Die zijn namelijk grotendeels van staal. Interessant voor de automobilist. Interessant voor de Nederlandse chemiereus DSM, die samen met Renault een nieuwe miljardenmarkt hoopt aan te boren. Hoewel: Het Nederlandse concern praat ook al met andere autofabrikanten, zoals Volkswagen.

Kunststoffen als polyester worden al langer gebruikt in personenwagens, maar dan hoofdzakelijk voor kleine onderdelen of voor kleine series exclusieve auto's. De Franse autofabrikant Renault wilde weten welke besparingen, ook op brandstofgebruik, zijn te realiseren op modellen in serieproduktie. Met steun van het Europese technologieprogramma Eureka gaf Renault producenten van drie soorten materialen de opdracht een lichtere versie te maken van het huidige type Clio, het best verkopende model van de voormalige staatsfabrikant.

DSM, de Nederlandse deelnemer, investeerde 10 miljoen gulden in dit zogeheten Mosaic-programma. De Nederlandse Staat droeg in het kader van Eureka 1,5 miljoen gulden bij. De totale projectkosten bedroegen 130 miljoen gulden.

DSM ontwikkelde samen met de Noorse aluminiumfabrikant Hydro en de Italiaanse chemieconcerns Montedison en Enichem een lichtgewicht auto. DSM maakte hiervoor een voorkant van met glasvezel versterkt polyester, dat energiezuinig te hergebruiken is. Bovendien vangt het materiaal lichtere schokken tot vijftig kilometer per uur beter op. Groot milieuvoordeel is de roestvrijheid, waardoor minder verontreinigende coating nodig is.

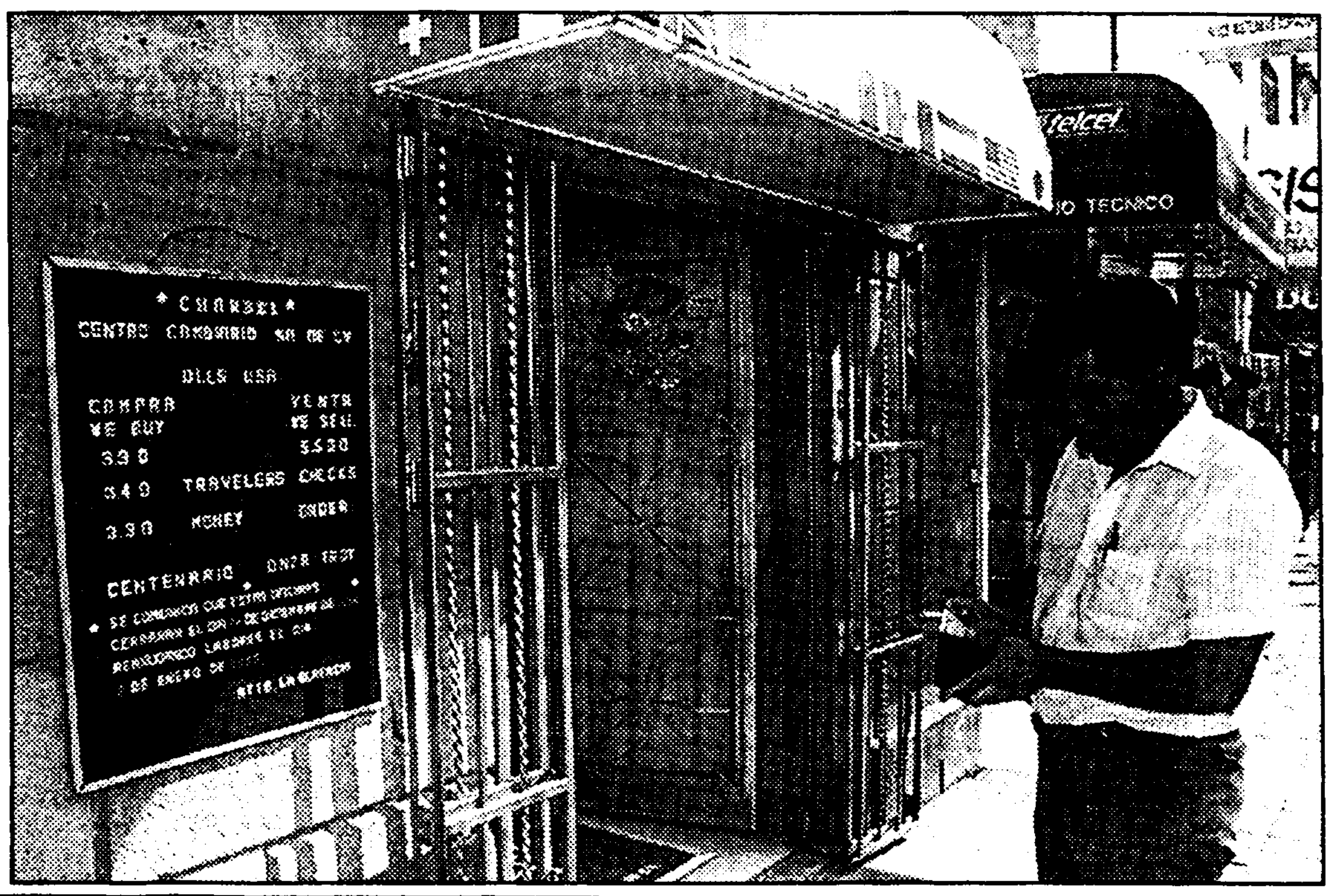
Over de kans van slagen van de 'plastic auto' verschillen echter de meningen. De produktiekosten van het DSM-model liggen volgens de Franse staalindustrie 40 tot 50 procent hoger dan van zijn stalen tegenhanger. De investeringen in produktiemiddelen liggen op de lange duur wel lager.

Volgens DSM-produktieleider Adriaens is een volledig kunststoffen auto op termijn wel haalbaar. Hij ziet kansen voor een Nederlandse autofabriek, bij voorbeeld voor de produktie van kleine series bestelwagens. Alleen de motor zou van staal zijn.

DSM is op grond van afspraken in het Mosaic-programma gebonden aan Renault. Toch praat het concern al met meer producenten over andere kunststoftoepassingen. Volkswagen werd door Adriaens al genoemd als één van de gesprekspartners.

Russische maffia opent rekeningen in Nederland

AMSTERDAM - Nederlandse banken signaleren dat Russen sinds enkele maanden op grote schaal bij hen rekeningen openen. Hierop stallen zij miljoenen guldens, waarvan de herkomst onduidelijk is. De vrees bestaat dat het voor een groot deel gaat om roebels, die Russische maffiabendes binnenbrengen. De rekeningen worden al dan niet met een vals paspoort geopend. Het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties in Zoetermeer neemt waar dat sinds september het aantal door Nederlandse banken aangemelde Russische bank-rekeningen toeneemt. "Over de hoeveelheid kan ik niets zeggen, maar er is duidelijk sprake van een trend", aldus een woordvoerster van Justitie

Dollarkoers weer omlaag

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar heeft gisteren de helft van de koerswinst van de voorgaande dag moeten prijsgeven. Bij het slot van de handel op de wisselmarkt in Amsterdam werd Nf 1,7655 genoteerd in vergelijking met een slotkoers van Nf 1,7710 op donderdag.

Het koersverlies was rond het middaguur nog groter, maar de publikatie van nieuwe cijfers over de Amerikaanse economie zorgde voor een licht herstel. De orderontvangst voor duurzame gebruiksgoederen bleek vorige maand onverwacht sterk te zijn gegroeid met 3,4 procent.

Ook het pond sterling ging het Kerstweekeinde in met een lagere koers. De notering daalde een halve cent tot Nf 2,7300. Over de hele week verloor het pond twee cent.

De lire en de Franse frank, die de afgelopen twee weken onder druk stonden door de politieke verwikkelingen in Italië en Frankrijk, lieten een licht koersherstel zien. De frank ging van Nf 32,365 per honderd naar Nf 32,405 en de lire van Nf 1,0750 per duizend naar Nf 1,0760.

*****

De Amerikaanse aluminiumproducent **Alcoa** besteedt volgend jaar bijna vijfhonderd miljoen dollar aan de modernisering van een smelter in Krasnojarsk in Siberië. Alcoa zal de investering deels uit eigen middelen en deels met bankleningen betalen.

MENSEN

Tijdens de recente 'Nationale Week van het Toerisme' op Aruba werden vijf werknemers van het Radisson Aruba Caribbean Resort & Casino door minister Tico Croes van Economie en Toerisme in het zonnetje gezet, vanwege het feit dat zij zich 30 jaar en langer hadden ingezet voor het welzijn van de aan hun zorgen toevertrouwde gasten. Op de foto van links naar rechts John Luce, general manager van Radisson Aruba en de 30+ werknemers Lucilla Duinkerk, Eduardo Tromp, Hilton Hills, Aurora Farro en Edison Pourier.

Kerstboom minder populair

De traditionele **Kerstboom** wordt steeds kleiner van stuk. De normale spar van anderhalve meter hoog moet terrein prijsgeven ten gunste van de kleine boompjes van hooguit een halve meter. Ook het Kerststukje en het Kerstboeket profiteren van die ontwikkeling. Klein, maar fijn, zo is de trend.

Voor de Nederlandse bloemenveilingen gingen de weken voorafgaande aan Kerstmis gepaard met *topdrukte*. Niet alleen snijbloemen en kamerplanten passeerden in hoog tempo de veilingklokken, maar ook grote hoeveelheden groen voor Kerststukjes en andere versieringen.

De veilingen blijken redelijk tevreden te zijn over de handel in Kerstprodukten. Niet alle produkten scoorden even goed. Grote tegenvaller dit jaar was de *Kerstster* of poinsettia. Deze kamerplant heeft de afgelopen jaren menig huiskamer veroverd. Aangespoord door het succes, hebben de kwekers dit seizoen massaal Kerststerren aangevoerd. Zelfs meer dan de markt aankon, waardoor de prijs volledig in elkaar zakte.

Ook met de sparren ging het bergaf. Bloemenveiling Aalsmeer verhandelde 600.000 Kerstbomen, 10 procent minder dan vorig jaar. Volgens een woordvoerster is er sprake van een verschuiving in het assortiment: de hele kleine boompjes doen het wel goed.

Een produkt in opkomst is het zogeheten *Kerstboeket*, meldde Bloemenveiling Aalsmeer. Grote boeketten witte en rode bloemen, voorzien van takjes hulst, besjes, denneappeltjes en ander kerstgroen.

Nederlands krijgt prominente plek

De **Nederlandse taal** krijgt een belangrijkere plaats in *Systran*, de vertaalcomputer van de Europese Unie. In de toekomst kan de computer Nederlandse teksten in het Engels, Frans of Duits vertalen.

Dat heeft Greetje van den Bergh, algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie meegedeeld. Tot nu toe is de computer van de Europese Unie alleen in staat Engelse of Franse teksten om te zetten in Nederlands.

De omgekeerde vertaling, dus van het Nederlands naar een van de drie meest gebruikte werktalen van de EU, wordt van meer belang geacht. Zo kunnen bij voorbeeld *subsidie-aanvragen* vlotter worden behandeld.

De kosten van verbetering van Systran worden geschat op zes ton. De Europese Commissie neemt de helft van dit bedrag voor haar rekening. De rest wordt betaald door de Belgisch-Nederlandse Taalunie, het Nederlandse ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Vlaamse regering.

Volgens de Taalunie is het van groot belang dat het Nederlands een goede positie krijgt in de vertaaltechnologie. Door de toename van het aantal officiële talen in de Europese Unie (per 1 januari komen het Zweeds en Fins erbij), dreigen de vertaalkosten de pan uit te rijzen.

Aan tolken en vertalers wordt door de Europese instellingen op dit moment reeds jaarlijks een *miljard gulden* uitgegeven (overigens slechts 0,7 procent van de totale EU-uitgaven).

De toenemende kosten waren onlangs voor de Franse minister voor Europese Zaken, Alain Lamassoure, reden om te pleiten het aantal Europese talen te beperken tot vijf (Duits, Engels, Frans, Italiaans en Spaans).

De Nederlandse regering besprak dit idee in het kabinetsberaad en wees het resoluut af, zo liet staatssecretaris Patijn (Europese Zaken) weten. Ook de Belgische regering heeft al tegen het Franse voornemen geprotesteerd.

Hoop voor neushoorn

De **Verenigde Staten** zullen de komende drie jaar 3,5 miljoen gulden aan Indonesië en Maleisië beschikbaar stellen voor de bescherming van de neushoorn. Volgens Jan Kamp, de vertegenwoordiger van het VN-Ontwikkelingsprogramma in Jakarta, zijn de *Sumatraanse* en de *Javaanse neushoorn* de meest bedreigde zoogdieren ter wereld.

Hij schatte dat er verspreid over 35 lokaties in Indonesië en Maleisië nog maar 500 Sumatraanse neushoorns voorkomen, die worden bedreigd door jagers en de verkleining van hun leefgebied. Een natuurbeschermingsorganisatie in Lampung, in het zuiden van Sumatra, verwacht dat er in het jaar 2100 weer 1500 *tweehoornige* Sumatraanse neushoorns zullen zijn.

Geëmigreerde piranha's

Het **Meer van Tiberias**, waar Jezus op het water zou hebben gelopen, zou vol zitten met piranha's. Vissers hebben deze week vijf van die vraatzuchtige vissen in hun netten gevonden. Onderzocht wordt of het echt om piranha's gaat. Het Meer van Tiberias, ook wel Meer van Galilea, is een van de belangrijkste toeristische attracties van het land.

Onduidelijk is hoe de tropische vissen, die normaal in Zuid-Amerika in het Amazone-gebied zijn te vinden, in Israël zijn terechtgekomen. Er wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat een *'idioot'* de vissen in het meer heeft gedumpt.

Cel voor aidsmuzikant

Een **Kenyaanse muzikant** die onveilig heeft gevreeën terwijl hij wist dat hij het aidsvirus onder de leden had, is vrijdag door een rechtbank in Nieuw-Zeeland veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf.

Van de vijf vrouwen die een aanklacht tegen muzikant Peter Mwai indienden bleken twee van hen na een aidstest positief te zijn. Volgens rechter James Robertson is het onvermijdelijk dat deze vrouwen een vroege dood zullen sterven. De *medische rapporten* van de slachtoffers bevatten een tragische opsomming van het verdriet, de wanhoop, angst en frustratie die de muzikant bij hen losmaakte.

Volgens de rechtbank had Mwai de vrouwen moeten vertellen dat hij het HIV-virus had dat aids veroorzaakt. De muzikant was drummer in een Afrikaanse band die een tournee door Nieuw-Zeeland maakte.

Pagara levensgevaarlijk

De Nederlandse **Keuringsdienst van Waren** inspecteerde deze week naast legaal ingevoerd vuurwerk ook een grote partij illegaal vuurwerk. Daaruit kwam naar voren dat vooral zogenaamde *Chinese rollen*, die ook op Curaçao veel worden afgestoken (de 'pagara'), niet voldoen aan de minimale veiligheidseisen.

Dit vuurwerk bestaat uit lange slierten, die uit 800 tot zo'n half miljoen rotjes zijn samengesteld. Na ontsteking kan een Chinese rol zich onvoorspelbaar en levensgevaarlijk gedragen. De rotjes springen soms alle kanten op.

Volgens woordvoerder A. van Dop van de Keuringsdienst bleek in veel gevallen de *lontvertraging* van de Chinese rollen ondeugdelijk. "Ook weigerden van een rol soms vele rotjes los te branden. Die vormen vooral een gevaar voor kinderen, die proberen de korte lontjes daarna alsnog aan te steken", waarschuwt hij.

Droog brood voor kunst

Ruim 6000 **beeldend kunstenaars** hebben in de periode tussen 1984 en 1991 gebruik gemaakt van landelijke financiële regelingen. Dat blijkt uit een mededeling van het Nederlandse ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Zo'n 4700 kunstenaars ontvingen louter *afwijzingen* en kwamen bij de landelijke overheid nergens voor in aanmerking.

Deze cijfers worden ontleend aan een onderzoek naar het beeldende-kunstbeleid van het voormalige ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Ongeveer 44 procent van de hedendaagse beeldend kunstenaars scoort wat erkenning betreft zeer laag: Zij hebben geen subsidie of opdracht gekregen en geen werk verkocht.

Met 22 procent is het nauwelijks beter gesteld: Zij kwamen één keer in aanmerking voor subsidie. Vijf procent stond meer dan vijf keer op een lijstje van uitverkorenen.

Eerder deze maand bleek uit een onderzoek dat beeldend kunstenaars niet veel verdienen. Gemiddeld heeft hij niet meer dan *7700 gulden* per jaar met aftrek van beroepskosten uit inkomsten die verband houden met zijn beeldend kunstenaarschap.

McDonald's in Mekka

McDonald's heeft nu ook een vestiging in Mekka, de heilige stad van de islam.

Voor de Hamburgers wordt alleen vlees gebruikt van *reine* dieren die volgens islamitische regels geslacht zijn.

Exotische botsing

Op een **spoorwegovergang** in het Brabantse Helvoirt is een vrachtwagen geladen met *rendieren* en *lama's* door een passerende trein aangereden. De twee inzittenden van de truck raakten slechts licht gewond. Een aantal dieren overleefde de klap echter niet. De ravage op de spoorwegovergang was enorm. Het treinverkeer tussen Den Bosch en Tilburg is door het ongeval urenlang gestremd geweest.

Pré-Inca mummies

Bouwvakkers in Peru zijn bij toeval op dertig goed geconserveerde en minstens 800 jaar oude *mummies* gestoten. De waardevolle vondst werd gedaan in een grot in Acora aan het Titicaca-meer. Behalve de mummies lagen er ook sieraden en andere kostbaarheden in de ruimte.

Archeologen gaan er van uit dat de mummies afkomstig zijn van de *Cutimbos* of de *Sullustanis*. Beide volken bewoonden in de tijd voor de Inca's (12de tot de 16de eeuw) de hoogvlakte van Collao bij het Titicaca-meer.

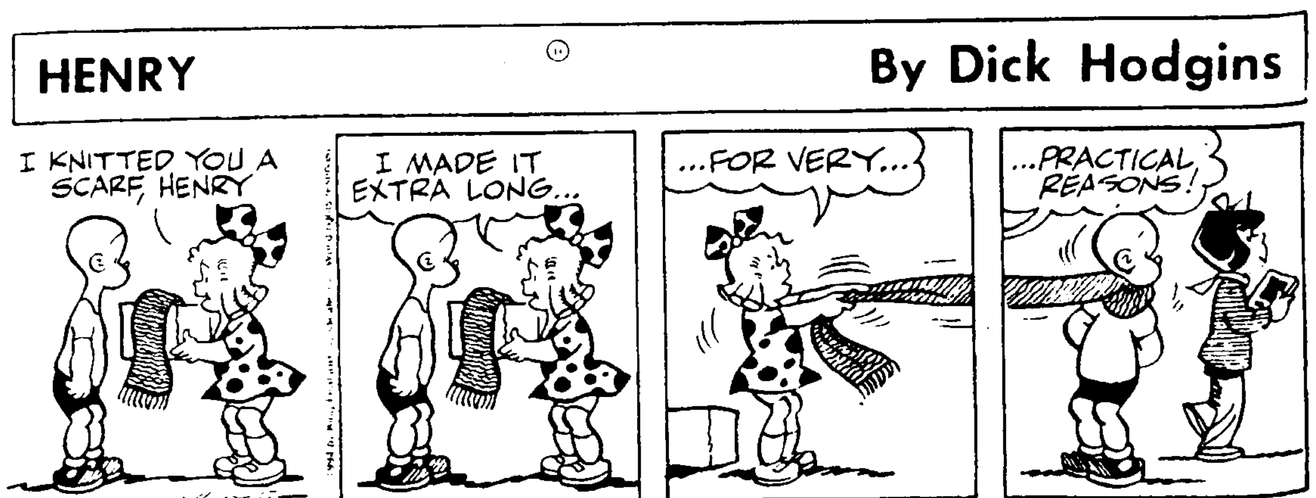
De ingang naar het onderaardse graf lag verscholen achter een aantal rotsblokken. Bouwvakkers ontdekten de door de natuur goed gecamoufleerde ingang bij graafwerkzaamheden.

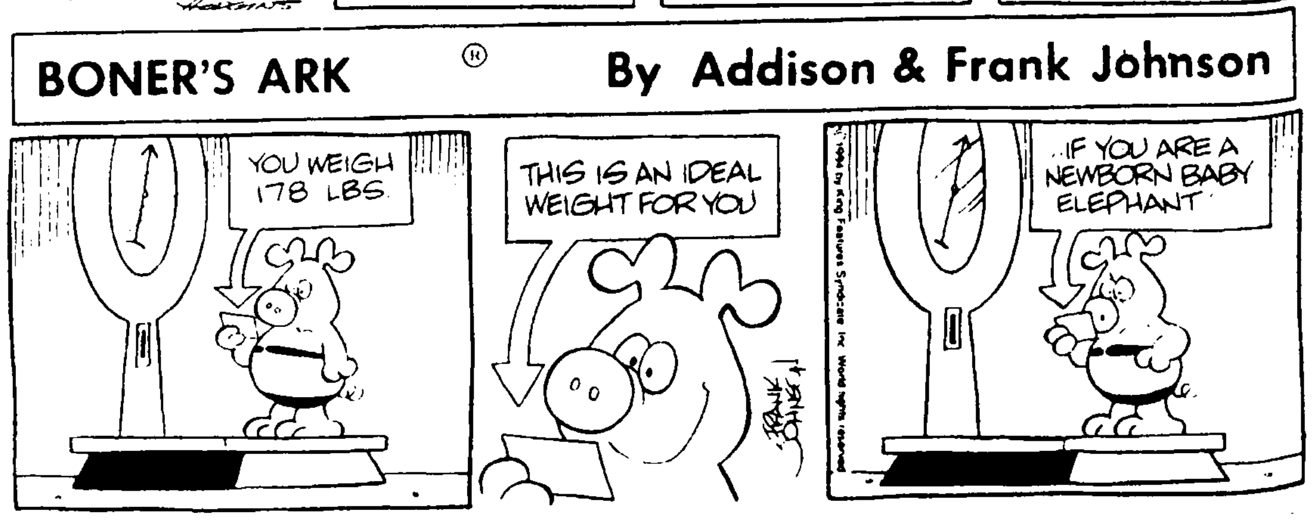
door Marten Toonder

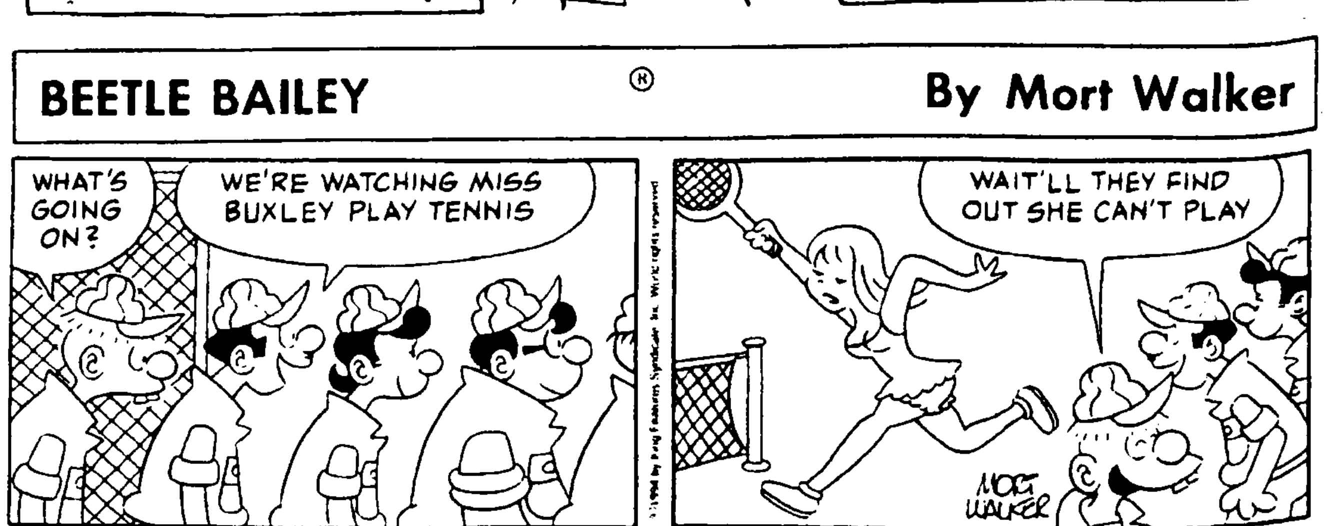
Tom Poes en de Tijwisselaar

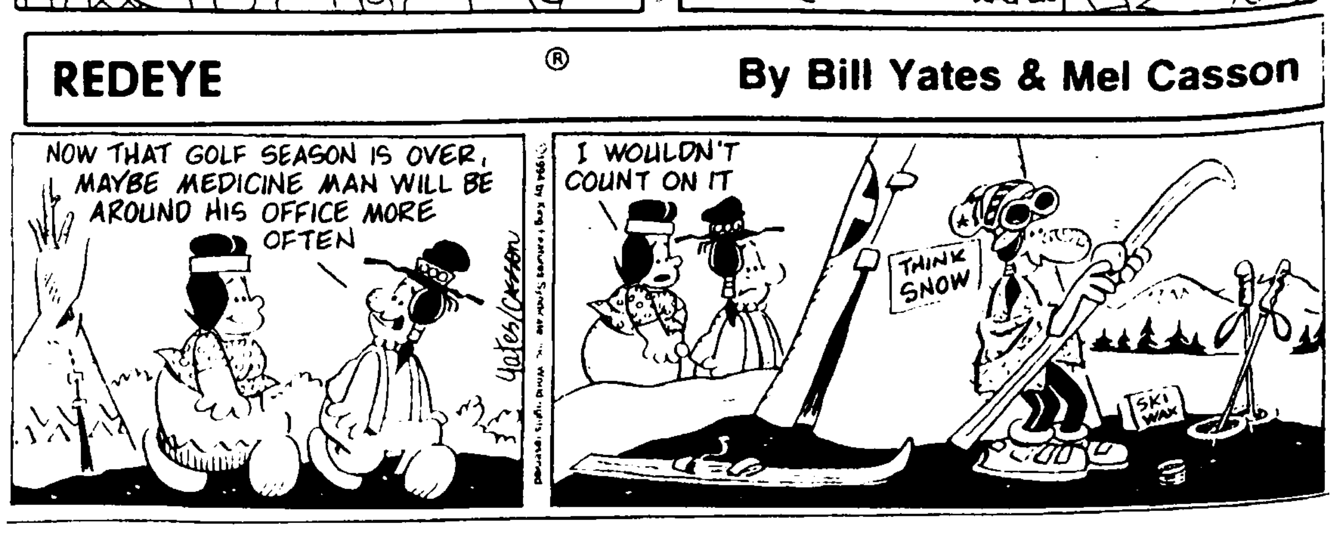

4679 - Oene Horletoet wierp een laatste blik op de zee en knikte.
"De eb komt door", mompelde hij tevreden. "We hebben ons werk gedaan. Kom Kobbe."
Zo sprekende wendde hij zich om en spoedde zich landinwaarts, gevolgd door zijn leerling.
"Wat nu?", vroeg deze. "Gaan we nu een beetje rusten? Ik heb trek in koffie, Oene!"
"Koffie!", zei de ander afkeurend. "Rust! Je moet leren, dat er voor een tijwisselaar nooit rust is. Kijk om je heen!"
Kobbe Kobbema gehoorzaamde en wierp een zoekende blik in het rond.
"Wat zie je?", hernam zijn leermeester.
"Zand", zei de leerling. "En rotsen - en wat planten. Gewoon, net als gisteren."
"Dat is een jammerlijk antwoord!", riep de grijsaard op scherpe toon.
"Wat ik zie, is schrompel en verslapping! Ik zie een verbleking in de grond en een verbruining in het gewas. En ik ruik stofdwarrels! Het is, kort gezegd, te droog. Het wordt tijd om te schieten; er moet regen komen!"
"Natuurlijk", prevelde Kobbe, "er moet regen komen. Ach, ik zal het nooit leren...."
Hij slofte moedeloos achter de oude aan - en zo verdwenen beiden in het struikgewas.
Intussen naderde achter de horizon een oud stoomschip het eiland Raap. Het was de 'Albatros', die met enige passagiers en een lading sokken op weg was naar kaap Hozebek.
Op de brug wierp de gezagvoerder een blik op de lucht en snoof eens.
"De wind krimpt", sprak hij. "Er kon wel eens regen komen."

CURAÇAO

AGENDA

VERENIGING VAN TANDARTSEN

(12.00-13.00 uur)
24-25 december:
N. Sandoval, Sta. Rosaweg 331. Tel.: 371730. spoedgevallen: 371374.
26 december:
J. Schipper, Gouverneur Van Lansverdeweg 33. Tel.: 623690; spoedgevallen: 615591

GENEESKUNDIGE DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

24 december 1994 vanaf 07.00 uur tot 25 december 1994 om 18.00 uur:
Dokter Elhage, Sentro Mediko Sta. Rosa. Tel.: 676666: spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur. **spoedgevallen tel.: 676666 b.g.g. 689266 of 689337.**
25 december 1994 vanaf 18.00 uur tot 27 december 1994 om 07.00 uur:
Dokter Braakman, Sentro Mediko Montaña Abou. Tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur: **spoedgevallen tel.: 671313 b.g.g. 689266 of 689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

23 december 1994 vanaf 17.00 uur tot 25 december 1994 om 12.00 uur:
Dokter Roose, Spreekkamer: Kas Chikitu. Tel.: 6235..........; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 641784 b.g.g. 689266 of 689337.**
25 december 1994 vanaf 12.00 uur tot 27 december 1994 om 07.00 uur:
Dokter Hermelijn, Spreekkamer: Sta. Maria. Tel.: 683048; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 604045 of 605878 b.g.g. 689266 of 689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO

23 december 1994 vanaf 17.00 uur tot 25 december 1994 om 12.00 uur:
Dokter Schellens, Gezondheidscentrum Barber. Tel.: 641658 of 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 641784 b.g.g. 689266 of 689337.**
24 december 1994 vanaf 12.00 uur tot 27 december 1994 om 07.00 uur:
Dokter Lucasius, Gezondheidscentrum Barber. Tel.: 641658 of 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 692483 b.g.g. 689266 of 689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in *spoedgevallen* de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING 'PRINSES MARGRIET'

Santa Maria 17. tel. 682344/682947, 682412/682574. Kantooruren: 07.00-16.30 uur.

Wachtzuster na 17.00 uur tel. 603661
Telefonisch spreekuur in ieder wijkgebouw dagelijks van **08.00-08.30/14.30-15.00 uur**

- Huize Halman Otrobanda: tel. 628288; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
- Sta. Maria 17: tel. 682344; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Bonam: tel. 371865; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel. 367824.**
- Sentro Mediko Montagne Abao: tel. 673711; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
- Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel. 618577; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Suffisant: tel. 687707; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Sta. Rosa: tel. 671628; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur.
- **Inloopspreekuur** voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373582.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15. Tel. 692231/692232. open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. Tel. 649422.
Wachtzuster vanaf 23 december 17.00 uur t/m 30 december 07.00 uur tel. 682248 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. **Wachtzuster** tel. 649258 of 601760.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do. van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

FEESTDAGENDIENST

ZATERDAG 24:
Otrobanda: Union, Breedestraat 137. Tel.: 623575.
Punda: Antillean, Kaya Flamboyan 1-A. Tel.: 376200/376208.
ZONDAG 25:
Otrobanda: Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.: 625633-34-35.
Punda: Cerrito, Winkelcentrum Promenade. Tel.: 376155/376689.
MAANDAG 26:
Otrobanda: Sta. Maria, Winston Churchillweg 155. Tel.: 680800.
Punda: Plasa, De Ruyterkade 36. Tel.: 615545.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	**112**
Politie:	**114**
Brandweer:	**114**
Hospitaal:	**624900**
Aidslijn:	**128**
Kodela:	**135**
Artsendienst Bandabou:	**641658**
SOS-lijn (psych. hulp):	**127**
RCC (nood op zee):	**637911**
Dierenasiel:	**654300**
Dierenartsdienst:	**614000**
Thorax Centrum:	**685917**
Med. Centrum Blaauw: (24 uur bereikbaar)	**695505/ 695547**

VERLOF BEGRAFENIS

(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 24 december:
R. Martinus, Mahuma Kaya H-337.
zondag 25 december:
A. Michel, Dr. M.L. King Boulevard 42.
maandag 26 december:
E. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP

(Fundashon Famia Planea)
Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.
Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur.

AMIGOE

Colofon

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
telefoon (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of postbus 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
ABN-Amrobank rek. nr.: 11-07-313
Maduro & Curiel's Bank rek. nr.: 874.825.10

Directie:
fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Redactie:
fax: 674744
hoofdredacteur N. Hendrikse
chef lokale redactie Hennie Harinck

overige leden redactie:
Theo Dol
Toon van Dongen,
Marjo Nederlof,
Marius Noort
Bart Pasman,
Ronnie Rens jr.,
Sonia Tjin-Kon-Fat
Lulu Jimenez (secretariaat),
Solange Isselt (opmaak)
Ronny Smiet (fotograaf)

Advertentie -afdeling
fax: 674524
acquisitie: Viola Bernardus en Jolène Hollander
aanname advertenties: maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 uur binnen zijn.

Correspondenten:
Bonaire: Hubert Linkels - tel. 07-8627
Nederland: Jeannette van Ditzhuijzen

Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

Drukkerij: Rotaprint nv.

Distributie/abonnementen:
Districo nv. tel: 370503, 370504, fax: 370304
Losse nummers 60 cent
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen NAf 16,= p/m.
Aruba: NAf 17,= p/m.
Nederland: NAf. 81,15 p/m (luchtpost) of NAf. 28,– p/m (zeepost); jaarlijks vooruit te be[illegible]

KERKDIENSTEN

EERSTE KERSTDAG

KLOOSTER ALVERNA: 23.00 uur; 10.00 uur.
BARBER: 24.00 uur; 09.00 uur.
BRIEVENGAT: 23.00 uur; 10.00, 12.00 en 18.30 uur.
BUENA VISTA: 23.00 uur; 09.00, 11.30 en 19.00 uur.
COROMOTO: 24.00 uur; 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 23.00 uur; 09.00 uur.
JANDORET: 24.00 uur; 10.00 en 19.00 uur.
BOCA SAMI: 08.00 uur.
MONASTERIO MAMA DI DIOS: 24.00 uur; 10.30 uur.
JANWE: 24.00 uur; 08.30, 12.00 en 19.00 uur.
KORAAL SPECHT: 23.00 uur; 11.00, 12.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA: 23.45 uur; 08.30 en 19.00 uur.
SERU GRANDI: 24.00 uur; 10.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 24.00 uur; 09.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: 24.00 uur; 09.00, 11.00 (Eng.) en 19.00 uur.
PIETERMAAI: 23.00 uur; 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA ROSA: 24.00 uur; 09.00, 11.00 en 18.30 uur.
SANTA MARIA: 23.00 uur; 09.00 en 11.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: 21.00 uur; 11.00 uur (mgr. Wim Ellis).
TERA CORA: 24.00 uur; 09.00 en 18.00 uur.
SOTO: 23.00 uur; 17.00 uur.
STEENRIJK: 23.00 uur; 08.00, 10.00 en 18.00 uur.
SUFFISANT: 22.00 en 24.00 uur; 09.00 en 18.00 uur.
WESTPUNT: 24.00 uur; 10.00 uur.
LAGOEN: 23.00 uur; 08.30 uur.
WISHI: 23.30 uur; 09.00 en 18.00 uur.
ZUID-BONAM: 23.30 uur; 09.00 uur.
SERU FORTUNA: 23.30 uur; 10.30 uur.

TWEEDE KERSTDAG

ALVERNA: 09.00 uur.
BARBER: 10.00 uur.
BRIEVENGAT: 18.30 uur.
BUENA VISTA: 09.00, 18.30 en19.00 uur.
COROMOTO: 08.30, 11.00, 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 uur.
JANDORET: 10.00 uur.
MONASTERIO MAMA DI DIOS: 10.30 uur.
JANWE: 09.00 en 17.00 uur.
KORAAL SPECHT: 09.00 uur.
MONTAÑA: 08.30 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 09.00 uur.
Santa Famia: 09.00 uur.
PIETERMAAI: 09.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00 uur.
SANTA MARIA: 09.00 en 18.30 uur.
WILLIBRORDUS: 10.00 uur.
TERA CORA: 09.00 en 19.00 uur.
STEENRIJK: 09.00 en 11.00 uur.
SUFFISANT: 18.00 uur.
WESTPUNT: 17.00 uur.
WISHI: 09.00 uur.
ZUID-BONAM: 09.00 en 17.30 uur.
SERU FORTUNA: 10.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

25 DECEMBER:
Groot Kwartier (Arowakenweg 28): 09.30 uur kerkdienst (Ned.); 10.15 uur kerkdienst (Pap.); 16.30 uur kerkdienst (Ned.).
Muizenberg/Stenenkoraal (Skol Basiko Muizenberg/St. Jacob): 10.00 uur kerkdienst (Pap.).
Santa Rosa (Marakaweg 1): 10.00 uur kerkdienst (Pap.); 19.00 uur samenkomst (zang, gebed en bijbelstudie, Pap.).

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO

24 DECEMBER:
Ebenezer Church (Oranjestraat 111): 09.30 uur Fortkerk.
Fortkerk (Fort Amsterdam): 23.00 uur gezamenlijke dienst.
Emmakerk (Rio Canario): **geen dienst.**

25 DECEMBER:
Ebenezer Church (Oranjestraat 111): 07.00 uur Rev. O.G. Haasnoot
Fortkerk (Fort Amsterdam): 09.30 uur ds. N. de Reus.
Emmakerk (Rio Canario): 09.30 uur ds. P. v/d Waal.

NOACH-KAPEL (Marinebasis Parera)

24 DECEMBER
20.30 uur kerkdienst (thema: *Alles wordt Anders*); voorgangers ds. Ubels en pater Zoet - **aan de Versaliesteiger** (parkeren voor niet-militair personeel buiten de kazerne).

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zo. om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

Aanvangstijd van de dienst: **zo.** om 16.00 uur - Kaya G Mahuma 439.

BAKHUIS MINISTRIES

zo. om 10.00 uur dienst - Landhuis Mount Pleasant.
****

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.00 Saint Olaf's Christmas; 19.00 Rescue 911; 20.00 Telenotisia; 20.30 Silent Night, Holy Night; 21.00 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling); 22.00 Konsierto di Pasku: Laus Deo et Mariae; 23.30 Uitzending Misa di Pasku.

ZONDAG: 09.00 Sala di Konsierto: Konsierto di Pasku; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.45 Ballet: Cinderella; 12.30 Three Tenors in Concert; 13.00 Nestor, the Long-Eared Donkey; 15.00 Zorro: The Bounty Hunter; 15.30 E Strea; 16.30 Man drechi di Dios; 17.00 Esta Dushi ora bo tin Famia; 18.00 Di Bishita Ku.....; 18.30 Konsierto di Angelitos; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia; 20.20 Toespraak van gouverneur Jaime Saleh; 20.35 Pasku ku George Williams; 21.05 Rikesa Universal (presentator Mavis Albertina); 22.05 Fiesta di Pasku; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 17.00 Live Adventure with Santa Klaus; 18.00 Tempo pa Dios: Iglesia Yubia Bendita; 18.05 Alladdin Christmas; 19.03 Desirée's Banket; 19.30 Konsierto di Angelitos; 20.00 Telenotisia (lokaal, international en sportnieuws); 20.30 Pasku ku Nos; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 Motorweek; 19.00 Europa Semanal; 19.30 Patcho Chittick den Farandula; 20.00 Lo Mejor de Lo Mejor; 21.00 The Extraordinary; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

ZONDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Revista di Djadumingu; 21.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 22.00 Caché (presentator Minerva Hieroms); 22.30 Super Sport Follies; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

MAANDAG: 16.00 Cartoons; 18.30 Reportajes; 19.00 Mas ku Edison; 19.30 Sálvase Quien Pueda; 20.00 Ocurrió Así; 21.00 Sevsec; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News; 24.00 Sluiting.

TELEARUBA (kanaal 13)

ZATERDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Alegria Navideña; 13.27 Leprachaun's Gold; 13.51 Christmas in New Zealand; 14.35 Movie: Carol; 16.18 Movie: Babes in Toyland; 18.30 Christmas Eve on Sesame Street; 19.39 Little Match Girl; 21.12 A Love Story in America; 22.02 Nos cu Nos; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Nasemento di Hesus; 17.22 Rudolph and Frosty; 19.01 Musical Christmas TeleAruba; 20.01 Special Lotto pa Deporte; 20.31 Father Knows Best; 22.00 Show-Time; 23.00 Candlelight Ceremony; 23.28 Sluiting.

MAANDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Flintstones; 16.23 Puppy's New Adventure; 16.44 Scooby Doo; 17.07 Sing Alone; 17.34 Very Merry Christmas; 18.01 Christmas Special Raggedy; 18.24 Studio Sport; 19.44 Kenny and Dolly Remember; 20.28 CNN International Hour; 21.13 Cagney & Lacey; 21.53 Jacob & Joseph; 23.38 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG: 17.45 It Happened One Christmas; 20.00 Stepping Out; 22.00 Jack the Bear; 23.30 Big Trouble in Little China.

ZONDAG: 18.00 All I Want for Christmas; 20.00 Toys; 22.15 Red Wind.

MAANDAG: 18.45 FernGully ... The Last Rainforest; 20.00 Movie; 21.30 Fatal Beauty; 23.30 White Lightning.

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG: 18.05 WCW Saturday Night; 21.05 Movie: King of Kings.

ZONDAG: 19.05 WCW Main Event Wrestling; 20.00 Figure Skating; 22.00 National Geographic Explorer.

MAANDAG: 19.05 Growing Pains; 19.35 Andy Griffith; 20.05 Who's the Boss?; 20.35 Who's the Boss? 21.05 Movie: Carpetbaggers.

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG: 19.00 To Be Announced; 20.00 ABC News; 20.30 NY Views; 21.00 Movie; 23.00 Commish.

ZONDAG: 16.30 College Football; 20.00 Home Videos; 20.30 On Our Own; 21.00 Louis & Clark; 22.00 Movie.

MAANDAG: 19.00 News; 19.30 ABC World News Tonight; 20.00 Jeopardy! 20.30 Wheel of Fortune; 21.00 Coach; 21.30 Blue Skies; 22.00 NFL Football.

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 Extra; 21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman; 22.00 5 Buchanas; 22.30 Hearts Afire; 23.00 Walker, Texas Ranger.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 60 Minutes; 21.00 Murder, She Wrote; 22.00 Movie.

MAANDAG: 19.00 News; 19.30 CBS Evening News; 20.00 Inside Edition; 20.30 Price Is Right; 21.00 Nanny; 21.30 Dave's World; 22.00 Murphy Brown; 22.30 Love & War; 23.00 Northern Exposure.

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG: 17.00 NFL Football; 20.00 Crusaders; 21.00 Santa's Journey; 22.00 Sweet Justice; 23.00 Sisters.

ZONDAG: 17.00 NFL Football; 20.00 NBA Basketball; 22.00 Movie.

MAANDAG: 19.00 News; 19.30 NBC Nightly News; 20.00 Extra; 20.30 Price is Right; 21.00 Fresh Prince of Bel-Air; 21.30 Blossom; 22.00 Movie.

AE (kanaal 73)

ZATERDAG: 17.00 Movie: To Kill a Mockingbird; 20.00 Home Again; 20.30 Home Again; 21.00 Holiday at Pops!; 23.00 Biography.

ZONDAG: 18.00 Auntie Mame; 21.00 Movie: Dragonslkayer; 23.00 Civil War Journal.

MAANDAG: 19.00 Police Story; 20.00 Rockford Files; 21.00 Biography; 22.00 Sherlock Holmes Mysteries; 23.00 Lovejoy Mysteries.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG: 18.00 Movie: Young Pioneers' Christmas; 20.00 Movie: Always Remember I Love You.

ZONDAG: 19.00 Movie: Last to Go; 21.00 Movie: Young Pioneers' Christmas; 23.00 Commish.

MAANDAG: 19.00 Supermarket Sweep; 19.30 Shop 'Till You Drop; 20.00 Designing Women; 20.30 Designing Women; 21.00 Unsolved Mysteries; 22.00 Movie: Betwee Two Women.

Vals alarm kost geld

BERLIJN — Het loze loeien van een autoalarm kan Duitse automobilisten voortaan duur komen te staan.
Een rechtbank in Berlijn heeft bepaald dat de politie een rekening mag uitschrijven voor iedere keer dat ze moet opdraven bij een auto, waarvan het alarm zonder aanwijsbare reden afgaat.
De politie kan 64 D-mark in rekening brengen voor ieder half uur geluidsoverlast, plus nog eens hetzelfde bedrag voor iedere keer dat agenten onnodig poolshoogte komen nemen. Automobilisten gaan alleen vrijuit indien ze kunnen aantonen dat het alarm om een goede reden stond te loeien.

■ *TOKYO - Kerstmannen in gebogen houding tijdens hun morgensessie in de Japanse hoofdstad. Dat buigen is belangrijk omdat de hele dag auto's en ander speelgoed voor kinderen voor de dag getoverd moeten worden. De Kerstman, zo blijkt, is zo ongeveer overal aanwezig en heeft het bijzonder druk.*
(AFP-satellietfoto)

VS-mensenrechtenorganistie over China:

Drie jaar werkkamp voor erkende vakbondsactivist

PEKING — De prominente Chinese advocaat en vakbondsactivist Zhou Guoqiang is veroordeeld tot drie jaar werkkamp. Dit meldde de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights in China vrijdag.
De veertigjarige voorvechter van de mensenrechten was in maart gearresteerd wegens 'stichten van onrust en verstoring van de sociale orde'. Hij had 'met binnenlandse en buitenlandse regeringsvijandige krachten samengespannen', heette het.
Zhou Guoqiang behoort tot de ondertekenaars van een 'Vredeshandvest' voor mensenrechten en vrije meningsuiting dat in november 1993 werd uitgegeven. Eind jaren zeventig nam hij deel aan bewegingen rond de 'Muur van de democratie' en in 1989 was hij actief bij het studentenprotest dat bloedig werd neergeslagen. Hij was een medestrijder van de arbeidersleider Han Dongfang en zat na het bloedbad op het Plein van de Hemelse Vrede een half jaar gevangen.
Zhou diende voor de in ballingschap gestuurde Han Dongfang een verzoek om terugkeer naar China in, maar dit werd in november zonder opgave van redenen afgewezen. Voor zijn arrestatie in maart zou hij T-shirts met leuzen over rechten van arbeiders hebben gedrukt.
De Chinese leiders lijken zich te willen profileren met een harder optreden tegen dissidenten.

Malawi-vliegtuig gekaapt met illegalen uit Zambia aan boord

LAGOS — Een verkeersvliegtuig van Air Malawi, gehuurd door de Zambiaanse regering om illegaal in Zambia verblijvende Westafrikanen te repatriëren, is donderdag in Nigeria gekaapt.
Het toestel werd gedwongen naar Bamako, de hoofdstad van Mali, te vliegen. Diplomatieke bronnen in Lagos hebben dit vrijdag gemeld. Het vliegtuig heeft vijf bemanningsleden en 82 passagiers aan boord, onder wie drie hoge ambtenaren van het Zambiaanse ministerie, belast met immigratie-aangelegenheden.
De autoriteiten in Bamako weigeren het toestel te laten gaan, maar laten evenmin toe dat de inzittenden, onder wie tientallen Malinezen, het vliegtuig verlaten.
Het vliegtuig verliet Zambia woensdag. Vier Nigerianen stapten donderdagochtend in Lagos uit. De overige uit Zambia uitgezette passagiers, afkomstig uit Gambia, Guinee, Ivoorkust, Kameroen, Liberia, Mali en Senegal, verlieten ook het toestel en moesten door de Nigeriaanse veiligheidstroepen met waarschuwingsschoten terug in het vliegtuig gedreven worden.
De Nigeriaanse troepen verwijderden vervolgens de vliegtuigtrap. De kapers dreigden daarop de luchtreizigers tegen wil en dank met het in brand steken van het toestel en dwongen de bemanning naar Bamako te vliegen. Van de inzittenden kwamen 38 oorspronkelijk uit Mali.

Mededeling aan alle werkgevers.

De Inspecteur der Belastingen Curaçao maakt aan alle werkgevers bekend dat per 1 januari 1995 de Inspectie der Belastingen Curaçao de

VOLGENDE WIJZIGINGEN

introduceert.
a. nieuwe aangiftebiljet Loonbelasting en premie AOV/AWW.
b. nieuwe aanslagbiljet Loonbelasting en premie AOV/AWW.
c. Cribnummer (Centraal registratie- en informatiesysteem belastingennummer).

ad a en b: **aanslag- en aangiftebiljetten.**
De aanslagbiljetten worden voorzien van één acceptgiro.
De aangiftebiljetten worden voorzien van twee acceptgiro's: één ten behoeve van de loonbelasting en één ten behoeve van de premie AOV/AWW. Het betreft het onderste afscheurbare gedeelte van het biljet.
De acceptgiro stekt de inhoudingsplichtige in staat om éénvoudig en snel te betalen.

De acceptgiro kan op 2 manieren als betaaldocument gebruikt worden:
a. als opdrachtformulier ter overschrijving van Uw giro- of bankrekening.
b. als stortingsformulier indien U kontant wenst te betalen bij de bank, giro of ontvangerskantoren.

Het aangiftebiljet zelf kan na invulling van de loongegevens **vóór de 16de van de maand** bij één van de ontvangerskantoren worden ingediend.

ad c: **Cribnummer.**
Met ingang van januari 1995 zal de Inspectie der Belastingen het cribnummer introduceren voor alle inhoudingsplichtigen.
Het cribnummer komt in plaats van het huidige loonbelastingnummer en zal op alle aangifte- en aanslagbiljetten worden vermeld.

Samen met de te versturen aangiftebiljetten over 1995 zal er meer informatie verstrekt worden aan de inhoudingsplichtigen.
De Inspectie der Belastingen zal samen met de Lands- en Eilandsontvanger enkele informatie-avonden organiseren voor alle inhoudingsplichtigen.

De Inspecteur der Belastingen Curaçao.

BOTICA OTRABANDA
Winkelcentrum Colon
Tel. 625633

Zondag 25 dec.
1e Kerstdag
De hele dag NONSTOP open
8.00 a.m. - 7.00 p.m.

PRETTIGE KERSTDAGEN
en een
GELUKKIG 1995
in goede gezondheid toegewenst door het voltallige personeel

Ook in het nieuwe jaar zijn wij te uwer beschikking.

Na nomber di Gobiernu di Antía Hulandes mi ke deseá na pueblo di Antía Hulandes en general un
Bon Pasku i Prospero Aña Nobo 1995.
Ku pas i prosperidat lo reina den nos pais.

****

Namens de Regering van de Nederlandse Antillen wens ik de bevolking van de Nederlandse Antillen een
Gelukkig Kerstfeest en een Voorspoedig Nieuwjaar 1995.
Dat wij vrede en voorspoed mogen kennen in het nieuwe jaar.

****

On behalf of the Government of the Netherlands Antilles I wish the people of the Netherlands Antilles a
Merry Christmas and a Prosperous New Year 1995.

Miguel A. Pourier
Minister - President.

SUMMER FASHION
Breedestraat 8 - tel./fax. 652161
Ontvangen nieuwe zending speciaal voor de komende feestdagen:
Prachtige lange jurken, mooie sets, lange rokken, minirok met bijpassende tops, zwempakken, pareo's, teveel om op te noemen.

Recreatiepark
Choloma
tel. 673636 - 676114

1e en 2e Kerstdag 1994
9 - 11 a.m.: **Uitgebreid Ontbijt "Country Style"**
12 - 6 p.m.: **Antilliaanse Rijst/Funchi Tafel**
Buffet met 8 Antilliaanse vlees- & visgerechten plus toetje en koffie voor f 30,= p.p.
Kinderen f 15,= s.v.p. reserveren.
Zalig Kerstfeest

Ká Tin Ká Tin
Bon Pasku Paul & Broos
TV-11 woensdag 19.30 uur Jojo Tin

Happy Holidays

25 december open van 12.00 - 6.00
26 december open normale tijden
24/25/26 december open 24 uur voor creditcard holders.
Wij wensen iedereen een Zalig Kerstfeest

Curoil Service Station
Margrietlaan

Spread the spirit, of the season.
Give JEWELRY for Christmas.
Krystallos jewelry
WISHES YOU A....
MERRY X-MAS
HAPPY 1995
PLAZA HOTEL

BAZAAR IDEAL
St. Thomas 20 (Weto) en
Winton Churchillweg 35

Wenst iedereen een gezegend Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar

---

EILANDGEBIED CURAÇAO
Afdeling Burgerlijke Stand Bevolkingsregister en Verkiezingen

Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen maakt bekend dat i.v.m. de introductie van het nieuwe paspoort per 1 januari 1995, de sectie paspoorten vanaf 27 t/m 30 december gesloten zal zijn voor het aanvragen van een nieuw paspoort.

Het Hoofd van de Afdeling
Afd. P.R. *G.S. Rojer.*

TE HUUR GEVRAAGD

Comfortabel huis met grote tuin en zwembad, minimaal 4 slaapkamers.
Voor de periode 27 jan. - 10 maart (ongeveer).
Eventueel woningruil mogelijk met groot huis omgeving Laren.

Bel voor inl. 652585 of fax 653919

TE HUUR AANGEBODEN

een kompleet gemeubileerd appartement.
Adres: Rondeweg Kavel 5 C, Julianadorp

Voor verdere inlichtingen Tel. 683286 na 8 uur

UPSTAIRS DOWNSTAIRS
Salinja Shopping Center 2

BINNENKORT
weer volop verf (Acrylic-olie-waterverf) en een keurkollektie nieuwe posters !!

SURINAAMS ETEN
Zaterdags en zondags vrij voor moeder in de keuken
Haal uw lekker Surinaams eten
elke zaterdag en zondag van 12 tot 4 uur
maandag t/m vrijdag van 11.30 - 14.30 aan de
Rooseveltweg 133.
t/o de Antillien
Bel voor uw bestelling 685679

5 januari
Tel.

TE KOOP
Te Bonaire

Te Lima, 5 min. lopen van het strand.
3 slpkmr - woning, 2 badk. voor- en achterporch
f 135.000
eig. grond.

Tel. 601214.

De Regering van de Nederlandse Antillen

zoekt voor spoedige indiensttreding ten behoeve van de studiedienst van de Sociaal Economische Raad (S.E.R.) een:

ECONOOM (M/V)

De studiedienst is een afdeling van de Sociaal Economische Raad die de volgende hoofdtaken heeft:
- het verrichten van onderzoek terzake adviesonderwerpen;
- het schrijven van rapporten en concept-adviezen;
- het participeren in en voorbereiden van werkzaamheden ten behoeve van plenaire c.q. kommissie vergaderingen, hetgeen o.m. omvat:
  - analyseren van de te behandelen problematiek;
  - op basis daarvan aanduiden van de voornaamste diskussiepunten.
  - het ondersteunen tijdens commissie- en plenaire vergaderingen.

Tot deze afdeling behoren ook de volgende neventaken:
- het inrichten en uitbouwen van het dokumentatiesysteem;
- het onderhouden van kontakten met sociale partners in overleg met de algemene Sekretaris.

Vereisten
Doktoraalopleiding, bij voorkeur met specialisatie in de algemene economie, of gelijkwaardige opleiding.
Tenminste drie jaren ervaring als econoom.
Kennis van de sociaal economische problematiek van de Nederlandse Antillen.
Goede kontaktuele eigenschappen.
Goede beheersing van het Nederlands, Engels en Papiamentu.
Goede redaktionele vaardigheid.
Bekendheid met Wordperfect en Lotus 1-2-3 strekt tot aanbeveling.

Arbeidsvoorwaarden
Bezoldiging afhankelijk van opleiding en ervaring.
Conform het Bezoldigingsbesluit minimaal van NAf. 5115,- tot een maximaal van NAf. 5875,-.
De overheidsrechtspositieregelingen van de Nederlandse Antillen zijn van toepassing.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectie procedure.

Schriftelijke sollicitaties dienen, vergezeld van een pasfoto en een uitgebreid curriculum vitae, binnen twee weken na kennisneming van deze oproep gericht te worden aan de Minister van Algemene Zaken, d.t.k.v. de Sekretaris van de S.E.R., Postbus 698, Curaçao, Nederlandse Antillen.

Voor inlichtingen over de functie kunt U zich wenden tot de Secretaris van de S.E.R., de heer mr. G.H.E. Camelia, telefoon 599-9-615328.

UNITED COLORS OF BENETTON

Zojuist ontvangen een deel van de nieuwe
LENTE-ZOMERKOLLEKTIE 1995
Saliña en Punda
KOOPAVOND
donderdag + vrijdag tot 9.00 n.m.
Punda
Iedere dag non-stop open.

Mieke Cleaning
Alles op schoonmaak gebied
Supermarkets, Tuinen, Woonhuizen.
éénmalige schoonmaak
Bemiddeling voor een vaste hulp, timmerman, schilder, vuil ophalen, hulp tijdens de feestdagen in de huishouding. Gespecialiseerd in vloeren.
Prettige Feestdagen en Gelukkig Nieuwjaar.

PEKING BAR RESTAURANT
Een nieuw restaurant met uw favoriete Chinese eten en snacks. Goede service, airco en aantrekkelijke prijzen.
Voor bestellingen: 696237
Of kom even langs naar
ROOSEVELTWEG #9, Palu Blancu
(Maandag gesloten)

Curaçao Caribbean Hotel & Casino
proudly presents:

CUBAN REVUE:
" Sol y Ritmo del Caribe "
featuring ***Los Dada***

CHRISTMAS DAY

Dinner Show
featuring
Cuban Revue and Los Dada
" SOL Y RITMO "
Also starring: The Evergreens
from 7.30 p.m. till midnight
in The Willemstad Room
$ 60,= per person including dinner buffet, show and service charge.
MERRY CHRISTMAS

December

CUBAN REVUE
featuring Los Dada
"SOL Y RITMO"
Starting at 9 p.m. in our Willemstad Room
$ 35,- per person

For more information, menu's & reservations, please contact The Caribbean Hotel at , Food and Beverage Office. Tickets are available at Van Dorp Eddine, Mensing's Caminada and Caribbean Hotel.

Green Mill
RESTAURANT & BAR
Saliña Galleries
telf. 658821

CHRISTMAS MENU

Menu 1 fls. 65,00	Menu 2 fls. 55,00
Smoked eel, trout and salmon served with a herb sauce, toast and butter	Ardennerham with melon served with toast and butter
Clear vegetable soup	Broccoli Cream Soup
Lemon spoom	Lemon spoom
Lamb cutlets with a mint sauce served with gratinated potato and vegetables or Smoked half chicken with orange sauce served with gratinated potato and vegetables.	Poached or grilled salmon gratinated with hollandaise sauce, served with duchesse potato and vegetables or Panfried Dover sole with buttersauce served with duchesse potato and vegetables
Passion fruit	Passion fruit
Coffee with pralines	Coffee with pralines

10% service charge not included

Siroma N.V.
BAR - RESTAURANT
Curaçao, N.A.
Nieuw adres: Esperamos Shopping Center Jan Noorduynweg St. Maria.

KERSTMENU

WELKOMSTDRANK
- 1 Glas wijn
- Saoto soep

HOOFDSCHOTEL
1. Fried rice met garnalen of vis
of
2. Roti met

DESSERT
- Ice-cream of Lapiz

Naf. 30,= per persoon
Naf. 15,- Kind. ben. 12 jaar.

Alleen op reservering
tel. 686155 of